

Bundel van de Commissie Algemeen Bestuur van 18 september 2019

Agenda bijlagen

BV19.0134 Agenda AB 18-09-2019

- 1 Opening en mededelingen voorzitter
- 2 Inspreker(s)
- 3 Vaststelling verslag vorige vergadering
 - BV19.0111 Verslag CIE AB Kaderbrief d.d. 26 juni 2019
 - BV19.0116 Verslag CIE AB d.d. 3 juli 2019
- 4 Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen
- 5 Bespreekpunten
- 5.a Rekenkamer rapport burgerparticipatie (spreektijd eerste termijn 5 min, tweede termijn 3 min)
Griffie
T19.12503 Notitie griffie bij bespreking en besluitvormingrapport rekenkamer: onderzoek naar burgerparticipatie
 - I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie
 - I19.19961 Gemeente enthousiast over burgerparticipatie, maar resultaten vallen
 - U19.05619 onderzoek rekenkamer Burgerparticipatie
 - I19.19942 Rapport Right to Challenge
- 5.b Standplaatsen Berkel Centrum (vanwege actualiteit, nazending)
Griffie
T19.13904 bespreekpunt standplaatsen WIJ Lansingerland
I19.19688 Standplaatsenkwestie vraagt om oplossing
- 6 Stukken ter advisering aan de raad (geen)
- 7.a Actualiteiten uit het college
- 7.b Actualiteiten uit de commissie
- 7.c Verbonden partijen
- 8 Rondvraag en sluiting

Agenda

Aan de leden van de Commissie Algemeen Bestuur
c.c. College van B&W, MT

Uw brief van/kenmerk	ons kenmerk/afdeling	Bijlage(n)	Lansingerland
	-- Griffie		9 september 2019

Onderwerp	Doorkiesnummer
Agenda	010-8004391/4392
Commissie Algemeen Bestuur	
d.d. 18 september 2019	

Geachte commissieleden,

Hierbij ontvangt u de agenda voor de vergadering van de Commissie Algemeen Bestuur, te houden op woensdag 18 september 2019 om 20.00 uur in de raadszaal van het gemeentehuis aan de Tobias Asserlaan 1 te Bergschenhoek.

U bent uitgenodigd deze vergadering bij te wonen.

De agenda voor de a.s. vergadering luidt als volgt:

1. Opening en mededelingen voorzitter
2. Inspreker(s)
3. Vaststelling verslag vorige vergadering
4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen
5. Besprekpunten
- 5.a. Rekenkamer rapport burgerparticipatie (spreektijd eerste termijn 5 min, tweede termijn 3 min)
- 5.b. Standplaatsen Berkel Centrum (vanwege actualiteit, nazending)
6. Stukken ter advisering aan de raad (geen)
- 7.a. Actualiteiten uit het college
- 7.b. Actualiteiten uit de commissie
- 7.c. Verbonden partijen
8. Rondvraag en sluiting

Hoogachtend,
de voorzitter,
Nelleke Bouman

VERSLAG

Commissie Algemeen Bestuur - Ruimte - Samenleving Kaderbrief 2020

BV19.0111

Datum vergadering : 26 juni 2019

Aanwezig

Raadsleden:

Leefbaar 3B : Don van Doorn, Henk Meester, Leon Erwich, Johan Phillippens,
Georgine Zwinkels
VVD : Alexander Kuipers, Nathalie van Bakel, Marloes Draak, Eric Kampinga,
Ed van Santen, Mauriel van As, Matthijs Machielse
CDA : Matthijs Ruitenbergh, Nelleke Bouman, Hans van der Stelt, Dave Bergwerff,
Frans Ammerlaan
CU : Kees-Willem Markus, Jurjen Dieleman
WIJ Lansingerland : Leon Hoek, Petrine van Olst, Jan Jumelet
D66 : Michiel Muis, Ineke den Heijer, Erik Jonker
GroenLinks : Marco Ruijtenberg
PvdA : Petra Verhoef

Voorzitter

: Jan Pieter Blonk

Commissiegriffier

: Karin Koemans

Burgemeester

: Pieter van de Stadt

Wethouders

: Simon Fortuyn, Kathy Arends, Albert Abee, Ankie van Tatenhove

Afwezig

Leefbaar 3B : Wouter Hoppenbrouwer, Machiel Crielaard, Marjolein Gielis

CU

: Paul Lieverse

GroenLinks

: Selgei Gabin

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter opent de vergadering om 17.00 uur en heet aanwezigen welkom. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Lieverse, mevrouw Gabin, de heer Crielaard, mevrouw Gielis, de heer Hoppenbrouwer. De heer Ruijtenberg en mevrouw Den Heijer komen iets later.

2. Insprekers

Er hebben zich geen insprekers aangemeld.

3. Vaststelling verslag vorige vergadering

Niet van toepassing

4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

Inventarisatie rondvraag:

Er zijn geen rondvragen aangemeld.

5. Besprekspunten:

Er zijn geen besprekspunten.

6. Stukken ter advisering aan de raad:

6.a Kaderbrief 2020

De voorzitter geeft aan, dat na de eerste termijn van de commissie er geschorst wordt voor het diner. Na het diner begint het college met beantwoording van de eerste termijn.

De heer Van Doorn wil starten met een fors compliment m.b.t. hoe dit proces is gegaan, voordat hij deze nieuwe ronde P&C aftrapt. Het was kort dag, dus het was hoog tempo draaien de afgelopen tijd, maar dat is ook door het ambtelijk apparaat opgepikt. Er is een goede beeldvorming geweest, heel recent, waarbij allerlei zaken werden opgepikt. En een dag later een mooie toelichting en antwoord op vragen die gesteld waren. Dat gaat helpen in de discussie. Dus complimenten. Complimenten ook voor de inhoud. Vorig jaar werd dit voor het eerst gedaan, toen lag er vooral een financieel verhaal en weinig inhoud, behalve dan het raamwerk van het coalitieakkoord, wat nog uitgewerkt moest worden. Men kan er alles van vinden, maar de richting is enorm goed te vinden, het coalitieakkoord en uitvoering. Een aantal elementen, die voor L3B belangrijk zijn, zijn al ingevuld en al zichtbaar in het afgelopen jaar. Er zijn BOA's, camera's. Er komt nu een stap bij: ondermijning, een belangrijk element. Dat zijn de eerste stappen om mooi in control te raken daarop. De buitenruimten, goed zichtbaar voor de samenleving. Daar pakt men nu op door. De lastenverlichting wordt natuurlijk gewoon voort gezet. En er komen nog interessante dossiers aan om die lastenverlichting verder positief te beïnvloeden, denk aan afval, duurzaamheid, wat net zoveel kansen in zich heeft als wat het in de pers vaak kost. Basis op orde. Mooie elementen om op door te pakken. Ook ontwikkelingen in de raad zelf; daar wil hij kort bij stil staan. In het begin was het toch een beetje zoeken naar elkaar, nieuwe orde, nieuwe mensen. L3B vindt dat men de laatste tijd beter naar elkaar luistert, meer probeert elkaar te vinden. Dat zal de bestuurskracht van deze gemeente positief beïnvloeden. L3B staat niet te boek, dat ze zomaar achter zaken aan lopen, L3B is altijd kritisch en scherp, maar kijkend naar deze kadernota heeft L3B overall een goed gevoel. De financiën: een goede, gedegen basis voor het programma en de methodiek die wordt voorgesteld. Geen nieuwe methodiek, maar goed om te werken met reserves. Positieve jaarstukken; niet voor niets morgen een hamerstuk. Dat is in ieder geval geen indicatie dat het slecht gaat, integendeel, het is een indicatie dat het de goede kant op gaat. Dalende schuldquote, weerstandsvermogen blijft dik in orde. Dus de financiële basis om het nu over de inhoud te hebben, die is goed gelegd. Wat hij zelf prettig vond om te zien, de laatste tijd gaat het vaak over voortschrijdend inzicht, bij de bomen en L3B heeft er wederom één ontdekt, is de reserve sociaal domein. Was het niet Wouter Hoppenbrouwer in 2016, die al een voorstel deed, wat toen niet helemaal omarmd werd. Het doet L3B deugd, dat voortschrijdend inzicht leidt tot dit voorstel, want L3B ziet hem terug. Is het alleen maar hieperdepiep hoera? Voor het overgrote deel wel, maar er zit ook een aantal beperkingen in en daar moet men wel realistisch naar kijken. Het betreft onderzoeken. De beschikbaarheid van de centra, gratis OV voor ouderen, echt een belangrijk speerpunt voor L3B, de cao die erin zit. Wat hij nog mee wil geven m.b.t. het huisvestingsplan: het is een gemis in deze kaderbrief dat niet al een raming of een schatting benoemd wordt, zodat men wat meer gevoel krijgt bij die risico's, die nog open staan. Het zijn allemaal PM posten. Men moet dus alert blijven. Hij noemt nu enkele items die voor L3B extra belangrijk zijn, maar in de kaderbrief staan er wat meer genoemd. Dat betekent dat men geen gekke extra structurele verplichtingen aan moet gaan bovenop dit document. Dan het volgende punt: hoe heeft L3B naar deze kaderbrief gekeken? L3B heeft er met een bepaalde focus naar gekeken en waar L3B de grote uitdagingen voor de toekomst ziet. Dat zit zeker op bouwen. Dat zit op verbinden. En geheel niet onbelangrijk: hoe blijven wij baas in onze eigen gemeente? T.a.v. het bouwen spreekt het voor zich. Regelmatig wordt gesproken over het tempo, de snelheid daarin, het volume en welk soort huizen er gebouwd moeten worden. Het verbinden zit voor L3B in het ontmoeten. Er wordt fors geïnvesteerd. Er zit veel aandacht en energie op sport, cultuur, er zijn allerlei concerten. Items waar mensen elkaar ontmoeten. Er is veel aandacht op dat vlak. Er staan nog posten open, maar ze staan genoemd. L3B wil mee groeien met die ontwikkeling in de samenleving. Vervoer is meer een raamwerk, maar het gaat om de vraag hoe Lansingerland intern verbonden wordt met elkaar, de drie kernen oftewel de drie dorpen. Het onderliggend wegennetwerk is een super belangrijke uitdaging. Met een groeiende gemeente zal het wegennet daarop moeten aansluiten, anders staat men, net als hij net, volledig klem op de N209. Dan is het mazzal voor wie wat sluiptweggetjes weet. Een belangrijke ontwikkeling is ook het fietsen, zeker met het elektrisch fietsen, want dat gaat een serieus alternatief worden in het vervoer, daar moet men in mee groeien. Waar zit dan dat 'baas in eigen huis'? De belangrijkste zin in het coalitieakkoord is, dat de inwoner centraal staat. Een inwoner, die merkt wat men hier met elkaar bedenkt en uitvoert. Dat vindt hij belangrijk in relatie tot wat echt een beetje een rode draad in deze kadernota is, dat zijn de samenwerkingsverbanden in de regio. Er zit zoveel focus op naar buiten, echt super belangrijk, want zonder die samenwerking kan de gemeente niet, dus men moet samenwerken, maar om draagvlak te houden voor die samenwerking is het essentieel dat de eigen inwoner daarbij niet vergeten wordt. Men doet het voor die inwoner, maar soms raakt men zo in dat grotere geheel verstrikt, dat men het laaghangend fruit dicht bij huis niet meer ziet. Laat men daar vooral dicht bij blijven. Als met die bril naar de nota gekeken wordt, dan heeft L3B een aantal aandachtspunten. Hij noemde al huisvesting en die wil hij in combinatie brengen met dat draagvlak houden. Op 27 mei was er een presentatie bij 3B Wonen. L3B is daar niet van geschrokken, want die signalen waren natuurlijk al lang opgepikt in de samenleving. In 2018 vond 1,4% van de woningzoekenden hier daadwerkelijk een huis binnen Lansingerland. Dat zijn geen heel knappe cijfers. Ook is te lezen en te horen, dat er een toename is van het aantal woningzoekenden. Ook geen geheim. Als dat met elkaar in verbinding wordt gebracht op een

bepaalde manier, dan ontstaat een wachttijd van 50 maanden. Dat vindt L3B in deze tijd onacceptabel. Hij wil de andere fracties vragen te reageren op: L3B heeft een motie in voorbereiding op dat vlak, hij wil wegblijven bij allerlei percentages, waarin L3B oproept om die wachttijd fors te verkorten en daarvoor met een integraal plan te komen. L3B komt daar later inhoudelijk op terug en zal er contact over zoeken, maar hij wil vast aankondigen, dat L3B op dat vlak met een motie wil komen. Een ander belangrijk punt vindt L3B de organisatieontwikkeling en de dienstverlening. Dat heeft een enorme kracht, want dat is een zeer belangrijke, succes bepalende factor m.b.t. hoe de gemeente de samenleving bedient, maar er zitten ook wat risico's in. Hij wil graag de visie van zijn collega's in de raad op ICT. Er zit geld in de begroting en er wordt extra geld gevraagd voor systemen om dat goed aan te laten sluiten op wat er is en de verbetering erin. Kijk in eigen organisaties, wat men daar merkt, ziet, is de braindrain binnen die organisaties, meer mensen vanuit de markt, het tekort aan personeel op dat vlak, dat ziet L3B als een enorm risico en het wordt steeds duurder. Gefocust wordt op wat men nu weet, dat snapt hij wel, maar het is wel een risico voor de organisatie als daar niet, vanavond of binnenkort, van gedachten over gewisseld wordt: wat zijn de risico's, worden die door iedereen gezien, zijn daar bepaalde maatregelen voor te bedenken? Een belangrijke, positieve ontwikkeling in de organisatie en dienstverlening is, dat er goed geïnvesteerd wordt in personeel om ze mee te krijgen in een andere mindset. Gisteren was er een vrij enthousiaste pitch op het gebied van dienstverlening. Daar werd iedereen enthousiast van. Als men dat enthousiasme kan vast houden en uitdragen, dan heeft hij daar meer dan 100% vertrouwen in. Maar het is heel belangrijk om te zien dat vanuit die organisatieontwikkeling goed geïnvesteerd wordt in opleiding en training, zodat het personeel ook echt begeleid wordt in die transitie naar die nieuwe werkhouding toe. Hij schiet al aardig op, gelet op de tijd. D66 is nu ook aanwezig, dus kan nog een deel van zijn verhaal mee krijgen, daarom heeft hij het wat langer gemaakt. Wel een vraag aan de wethouder over het revolverend fonds. Een prachtig woord, hij had er nog nooit van gehoord, maar de gedachte achter dat revolverend fonds vindt L3B heel interessant, omdat L3B het ziet als een middel om initiatieven vanuit de samenleving te ondersteunen. Dat is wat anders dan topdown wat bedenken. Er is een fonds, mensen kunnen daar een beroep op doen m.b.t. duurzaamheid. Er zijn nog allerlei mitsen en maren als het gaat over de consequenties, maar L3B is wel benieuwd hoe dat zich verhoudt tot het fondsje wat de rijksoverheid dreigt in te richten. Zij noemen dat geen revolverend fonds, maar warmtefonds. Zij stoppen er € 4,5mld in, dus dat schiet ook aardig op. Hoe verhouden die twee zich tot elkaar? Dan het Praatje Pot. Dank voor de toelichting op de kaderbrief, want L3B was daar bijzonder kritisch op. Dat wil niet zeggen, dat L3B nu niet meer kritisch is, want hij heeft er nog wel een vraag over. Prioriteit voor ouderen en eenzaamheid, een serieus probleem. Blij dat het een hoge prioriteit heeft. Praatje Pot had in zich om dat beleid te intensiveren. Er is nu een opsomming van een aantal initiatieven waar het in verweven zit. Zit die intensivering nog steeds in dat Praatje Pot? Want dat is de essentie voor L3B om het in te brengen. Of is het: we doen het, het is voldoende, anders is het zonde van je geld. Dat laatste lijkt hem haast onwaarschijnlijk, maar hij is benieuwd naar het antwoord. Dank u wel.

De voorzitter constateert een geringe overschrijding van de tijd, waarmee hij een trend gezet heeft.

De heer Kuipers gaat de trend keren. De VVD-fractie heeft de kaderbrief met instemming gelezen. De begroting is structureel in evenwicht, het weerstandsvermogen blijft op peil en de schuldenpositie neemt verder af. Tegelijk blijven we investeren in onze samenleving, realiseren we veel wensen van onze kiezers én laten we de lokale lasten dalen. Je vraagt je af: welke gemeente lukt dat nog meer? U ziet hier zeven tevreden liberalen. Een paar vragen en opmerkingen. Er is sprake van structureel sterk stijgende kosten in de jeugdzorg. De informatievoorziening vanuit dit domein is op orde en de wethouder heeft ons overtuigd dat er alles aan gedaan wordt om grip te krijgen op deze kosten en deze te verlagen. De VVD is blij met de gestage daling van de schulden. We zien dat de doelstelling uit het coalitieakkoord van een netto schuldquote van 110% niet wordt gehaald. We vertrouwen er echter op dat met de opbrengst van de ENECO-aandelen dit meer dan wordt gecompenseerd. De VVD kijkt met interesse uit naar de visie Duurzaamheid en hoe we als gemeente onze bijdrage gaan leveren aan het klimaatbeleid. In afwachting van verdere maatregelen en hun financiële gevolgen willen we wel alvast melden dat we niet zonder meer voorstander zijn van een revolverend fonds. Waarom zouden we als overheid immers de rol van de geldmarkt overnemen? U zult daar te zijner tijd met een overtuigend verhaal moeten komen. De omgevingswet gaat alle wetten en regels voor de leefomgeving bundelen. Aanvragen voor vergunningen worden minder ingewikkeld en tijdrend. Het uitgangspunt gaat van "nee tenzij" naar "ja mits". We zien in de kaderbrief het voorstel om de structurele budgetten af te ramen. De VVD is voorstander van scherp begroten, maar past dit wel bij de ambitie die er ligt en kan zo de beoogde vereenvoudiging wel worden waargemaakt? Of dat het andersom is. Dat de omgevingswet zo efficiënt werkt, dat we ons inderdaad kunnen veroorloven om er minder geld aan uit te geven. De gemeente investeert flink in de verbetering van bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Er komen meer fietsvoorzieningen en aan parkeren bij de winkelcentra wordt goed gedacht. Laten we daarbij oog houden voor onze mindervalide inwoners. De VVD ziet reikhalzend uit naar de top 10 van aan te pakken plekken om de toegankelijkheid juist voor

hen te verbeteren. Verder is de VVD heel tevreden over de geplande ontsluitingen van bedrijventerreinen en de onderzoeken naar het bereikbaar houden van onze gemeente op langere termijn, denk aan de snelfietsroutes en de netwerkstudie voor de RandstadRail. We zien bij de sport een vlakke begroting, tegenover een hoge ambitie. Uit de kaderbrief blijkt dat het amendement over de Sportvisie van maart niet is uitgevoerd. Dat amendement legde vast dat de financiële gevolgen van de Sportvisie in deze kaderbrief zouden komen. Hoe gaat u die omissie herstellen? Ook bij de onderwijshuisvesting zijn we een tikkeltje ongelukkig met de 'nulbegroting'. Hoewel we ons realiseren dat het Integraal Huisvestingsplan nog niet klaar is, lijkt het ons toch verstandig om een stelpost met een bedrag op te nemen. Sinds de discussie over het Kindcentrum Rodenrijs weten we dat het IHP een grote hap uit de begroting gaat nemen. Meer beeld bij de kosten van zowel sport als onderwijshuisvesting zou kunnen betekenen dat we immers andere keuzes willen maken in de begroting. De VVD staat achter de inzet van mobiele camera's, en wat ons betreft gaan we repressief en preventief gebruik uitbreiden. Vraag: is dat mogelijk binnen de huidige begroting? Ten slotte, wij steunen het extra budget voor onderzoek naar de aanpak van ondermijning. Want hoewel Lansingerland een fijne woongemeente is, zijn we de onschuld helaas voorbij. Dank u wel.

De heer Ruitenbergh hoorde dat er 7 blij liberalen waren en hier zitten ook 5 zeer tevreden Christen Democraten, want het CDA vindt de kaderbrief een positief verhaal, helder en compact met veel nieuwe plannen om de gemeente verder vooruit te helpen. Het is duidelijk dat het financieel de goede kant op gaat met Lansingerland. Het is ook helder dat we flink gaan investeren om alle doelen uit het coalitieakkoord te halen en dat we hiervoor ook gebruik maken van meer creatieve vormen van financieel beleid, die we eerder niet toepasten, zoals de inzet van incidentele middelen. Het CDA staat daar volledig achter. Ik wil deze kaderbrief doornemen aan de hand van 6 prioriteiten waar het CDA voor staat in deze periode: 1. Het CDA staat voor goede, zekere en betaalbare zorg voor mensen die dat nodig hebben. In dat kader is het CDA zeer positief over het abonnementstarief in de WMO, wij zien dit als een uitstekende beleidskeuze van CDA-minister De Jonge van volksgezondheid. De stapeling van eigen bijdragen is hiermee binnen deze regeling gestopt en wij denken dat dit goed is. Wij kunnen zo de mensen die zorg nodig hebben zekerheid bieden over de kosten. De andere kant is, dat het voor de gemeente een financiële last betekent, maar met de instelling van de bestemmingsreserve sociaal domein hebben wij er vertrouwen in dat we deze zekerheid kunnen blijven bieden aan onze kwetsbare inwoners. Ook wat betreft de jeugdzorg en de jeugdhulp vinden wij dat ieder kind de zorg en de hulp moeten krijgen die het nodig heeft. Wel voelen wij als fractie onvoldoende grip op de kosten van de jeugdzorg. Het stijgt landelijk, dat is helder, maar het voelt ook als een soort onbestuurbaar schip dat moeilijk bij te sturen is. Zijn wij, als de GR, effectief als het gaat om inkoop, werken organisaties goed samen en slagen wij er voldoende in om preventieve zorg in te zetten in plaats van dure trajecten. Dit zijn vragen waar we de komende tijd meer duidelijkheid over moeten krijgen. Wij kunnen het voor onszelf niet goed beantwoorden. Dat zijn vragen waar we de komende tijd beter grip op willen gaan krijgen. Wat betreft preventie bij ouderen: het CDA is zeer enthousiast over de ontmoetingsruimten voor ouderen, bij Huize sint Petrus, Ontmoet en de Leeuwerik, ze worden opgesomd in de kaderbrief. Wij denken dat laagdrempelig ontmoeten eenzaamheid voorkomt, het sociale netwerk vergroot en iets toevoegt voor onze ouderen. Volgens de kaderbrief, op bladzijde 21, is de verzorgingsstaat verdwenen. Dat vond het CDA nogal een boude uitspraak. Het CDA ziet natuurlijk wel dat het wat versoberd is en dat het meer een participatiesamenleving is geworden, maar voor het CDA blijft solidariteit een van onze grondbeginselen, wij staan er voor de zwakkeren in onze samenleving. 2. Het CDA staat voor genoeg woningen passend bij het unieke karakter van Lansingerland. Het creëren van voldoende woonruimte zien wij als een belangrijke taak van een gemeente. Niet om ze zelf te bouwen uiteraard, waar het hier in de raad nog weleens om gaat, waarom bouwt u zo weinig woningen, maar wel om de juiste voorwaarden te scheppen waardoor ze gebouwd kunnen worden. Voor jong en oud, lage, modale en hoge inkomens en passend bij ons dorpse en groene karakter, met een grote mate van sociale samenhang. Langs die maatstaf, dat er voldoende sociale cohesie is, zal het CDA nieuwe wijken steeds beoordelen. Het CDA wil wijken waar mensen met elkaar leven en niet langs elkaar heen. Goed dat er werk wordt gemaakt van het vinden van geschikte woonlocaties in Bergschenhoek en Bleiswijk. Zoals bekend vindt het CDA Bleiswijk daarbij prioriteit moet hebben, omdat in de kern van Bergschenhoek met Wilderszijde en Parkzoom de komende jaren nog behoorlijk wat gebeurt. Natuurlijk, als er mogelijkheden zijn, moet je die niet laten liggen, maar in Bleiswijk is met de Tuinen de laatste Vinex locatie bijna helemaal klaar en er zijn alleen nog her en der wat particuliere initiatieven. We moeten de kern Bleiswijk sterk houden, dat is van belang voor voorzieningen zoals scholen, verenigingen en winkels. Bleizo West staat in de kadernota onder het kopje wonen. Allereerst vindt het CDA dat Bleizo West zeker niet gelijk staat aan Bleiswijk. Dus het is niet hetzelfde als wonen in Bleiswijk. Het ligt dermate decentraal en ver van de kern Bleiswijk en de andere kernen af dat dit een autonome ontwikkeling zou zijn die zelfvoorzienend zal moeten zijn. Voor het CDA is het echter veel te vroeg om dit onder het kopje wonen te zetten. Er loopt een bestuursopdracht en wat het CDA betreft kunnen daar ook een hele andere conclusies uit naar voren komen. Bijvoorbeeld dat we, zoals in het coalitieakkoord staat, vast blijven houden aan onze eerste

voorkeur van leasure en logistiek voor deze locatie. Wat betreft de alliantie middengebiet, daarbij sluit hij aan bij wat de heer Van Doorn daarover zei, die nadrukkelijk gekoppeld is aan wonen en andere gerelateerde thema's, merken wij op dat dit wat officieuze trekjes van een gemeenschappelijke regeling begint te krijgen. Voor het CDA is helder dat deze samenwerking nadrukkelijk in het voordeel moet zijn van de inwoners van Lansingerland. Wij moeten ons daarbij realiseren dat niet alle regionale belangen ook een op een Lansingerlandse belangen zijn. We moeten niet naïef in zo'n gesprek zitten. 3. Het CDA staat voor een sterk verenigingsleven. Het verenigingsleven is een onmisbare schakel in het verbinden van mensen in onze gemeente. Veel jongeren nemen deel aan ons verenigingsleven en dat is fantastisch. Het is, naast het gezin en school, een van de belangrijke plaatsen waar normen en waarden worden overgedragen. Het bevroren van de huren van de binnen en buitensportaccommodaties vinden het CDA daarom heel erg belangrijk, zo houden we ons sportverenigingsleven bereikbaar voor alle inwoners. Deze huurbevrozing geldt volgens ons coalitieakkoord Groeien Versterken Koesteren ook voor culturele verenigingen, maar dat staat echter niet zo nadrukkelijk in de kaderbrief genoemd. Wij nemen aan dat dat een typefout is. Kan de wethouder dit bevestigen? Wat betreft het cultuurhuis in Berkel vindt het CDA het mooi om te zien hoe goed de cultuurhuizen in Bergschenhoek en met name in Bleiswijk 't Web draaien. De ambitie om ook een cultuurhuis in Berkel te vestigen vinden wij logisch. Wel hebben wij zorgen op de effecten van een cultuurhuis van deze omvang voor voorzieningen die vanuit het particulier en maatschappelijk veld zijn opgezet. Dit is in Berkel zeer sterk aan de orde. Hier komen we morgen bij de raadsvergadering op terug. Een andere zorg is de betaalbaarheid van het cultuurhuis op langere termijn. Wij zien dat de structurele saldi in de laatste jaren van deze kaderbrief negatief of een heel klein beetje positief zijn, terwijl de investeringen die meekomen vanuit het huisvestingsplan voor het basisonderwijs hierin nog niet meegenomen zijn. Vanuit ervaring weet het CDA dat deze investeringen in scholen een zeer grote structurele impact kunnen hebben op de begroting. Kunnen wij en een cultuurhuis van deze schaal en de noodzakelijke investeringen in het basisonderwijs tegelijk betalen? Of moeten we kiezen? Wij worstelen daarmee en overwegen met een amendement of motie te komen bij de behandeling van deze kaderbrief in de Raad. De groei van voorzieningen voor ons sportverenigingsleven met de groei van het inwoneraantal vinden wij een goede zaak. De Padelbaan bij Triomf is in dit kader een leuke en goede nieuwe ontwikkeling. Bij ons recente werkbezoeken langs de sportverenigingen bleek dat hier ook bij andere verenigingen veel belangstelling voor is. Wellicht is dit een eerste invulling van de groei van de sportvoorzieningen? 4. Het CDA staat voor een sterke economie. Een sterke economie, zorgen voor voldoende banen en goede randvoorwaarden voor onze bedrijven is van enorm belang, een belangrijke taak voor de gemeente. Een mooie nieuwe ontwikkeling, op initiatief van het CDA, de eerste actie van de heer Van Harn, leuk om dat hier te memoreren, is de aanleg van de verbinding Molenweg - Oudeland. Hiermee voorkomen we dat zwaar en toenemend vrachtverkeer over de Zuidersingel blijft rijden, die steeds meer het karakter van een woongebied heeft en minder het oude buitengebied. Een veilige oplossing voor een duurzame toekomst. Het sterke profiel van Lansingerland als gemeente met zeer innovatieve glastuinbouw, een sterke greenport en innovatieve logistieke bedrijvigheid willen wij versterken. Veel in de kaderbrief genoemde maatregelen dragen daar aan bij, maar het viel ons op dat de Holland Rail Terminal niet genoemd wordt. Dat vinden wij een cruciale ontwikkeling waarvan we hopen dat die dit jaar verder concreet vorm krijgt. Kan de wethouder ons een update geven over de Holland Rail Terminal en waar we staan? Wat betreft de bedrijventerreinen hebben wij wel een zorg die wij enkele jaren geleden niet voor mogelijk zou hebben gehouden: hebben we nog voldoende ruimte beschikbaar voor groei? Oudeland loopt vol, Prisma en Hoefweg gaan als een speer, van Bleizo Oost horen wij zeer veelbelovende verhalen. Waar hebben wij nog ruimte als deze kavels weg zijn? Hoe kijkt het college hier tegen aan? 5. Het CDA staat voor betaalbare duurzaamheid. Wij merken dat onze wethouder Abee met veel passie en betrokkenheid de duurzame karren van de gemeente trekt. Ook mooi hoe vaak de lokale kranten dit oppikken. Dat geeft schwing om duurzaamheid verder vooruit te helpen. De € 300.000 structureel die we in deze kaderbrief ter beschikking stellen, kan het vliegwiel effect verder versterken. Een flink bedrag, waarmee we laten zien dat we het onderwerp zeer serieus nemen. De uitwerken van het revolving fonds voor duurzaamheid. Het is nu nog slechts een basisplan, maar als concept vinden wij dit een goed idee. Daarbij willen wij zeer nadrukkelijk meegeven dat deze regeling vooral bedoeld moet zijn voor inwoners met een kleine of een modale beurs. Veel duurzaamheidssubsidies en regelingen komen vooral terecht bij mensen met hogere inkomens, die meer investeringskracht hebben en dan de subsidie meepakken. Het CDA zou het erg belangrijk vinden dat hiermee wordt gezorgd dat dit soort subsidies bij de gewone mensen met een modale of kleine beurs terecht komen en niet bij mensen met Tesla's en dergelijke. 6. Het CDA staat voor financieel solide beleid. Financieel gaat het goed met de gemeente. Dat is mooi. Tegelijkertijd moeten we ook beseffen dat we nu op de top van een economische golf zitten en dat dit heel fijn voelt, maar dat we allemaal weten dat deze golf ook weer een keer naar beneden gaat. En dat de gemeente zo'n dalende trend ook zal voelen door het trap op trap af systeem. Daarnaast zijn er ook nog wel wat risico's, die ook in de kaderbrief genoemd worden, die impact kunnen hebben. Daarom moet men ervoor waken om in enthousiasme al te veel structurele financiële verplichtingen op ons te nemen. Wat het CDA betreft, hebben we de financiële citroen maximaal uitgeperst en zijn er structureel weinig mogelijkheden om

meer te doen dan nu wordt voorgesteld. Als we toch meer willen doen, zullen we keuzes moeten maken. Financieel solide zijn, betekent wat ons betreft ook voorspelbaar en consistent beleid. De gemeentelijke lasten naderen het gemiddelde. Dat is mooi en dat willen we graag zo houden. Wij wensen het college veel succes bij het verwerken van deze kaderbrief in de begroting 2020-2023.

De voorzitter merkt op, dat hij de heer Van Doorn geëvenaard heeft.

Mevrouw Van Olst is misschien wat kritischer en ook natuurlijk sneller. Eerst iets over het proces. Vorige week om deze tijd hadden wij nog geen idee van wat er in de kaderbrief zou staan. En op maandag 20.00 uur worden we geacht de brief gelezen te hebben en technische vragen te hebben voorbereid. De presentatie maandagavond vonden wij heel algemeen en ook niet met heel veel specifieke informatie. Vervolgens moeten deze technische vragen ook nog schriftelijk worden toegelicht. Die wij dan dus weer moeten bestuderen. Hebben we allemaal gehad, klopt, maar we willen graag dat het de volgende keer anders is. Dan het raadsvoorstel. De heer Markus vraagt of ze dan ook de hand in eigen boezem steekt, want met elkaar is die planning vast gesteld. Hij moet tot zijn spijt bekennen, dat hij daar scherper op had moeten zijn en dat men deze planning niet had moeten accepteren en dat men er anders in had moeten zitten. Mevrouw Van Olst zegt dat dit klopt, maar ze wil het graag even gezegd hebben, zodat iedereen dat weer scherp heeft. In het raadsvoorstel wordt goedkeuring gevraagd voor het instellen van verschillende reserves. In september 2016 hebben wij hier de laatste nota reserves en voorzieningen vastgesteld. Toen zijn er een heleboel bestemmingsreserves opgeheven. Wij bespraken toen dat wij het instellen van bestemmingsreserves tot een minimum willen beperken. Ook de commissie BBV heeft hierover uitgesproken dat een bestemmingsreserve zeer terughoudend moet worden ingezet. Als je namelijk teveel bestemmingsreserves hebt, dan is minder transparant hoe de exploitatie loopt in de gemeente. Het is belangrijk om zo transparant mogelijk te houden en juist aan de mutatie naar de algemene reserve kun je goed zien hoe de resultaten zijn. Waarom wordt er nu toch weer voor bestemmingsreserves gekozen? Ze heeft wel een uitzondering. Wat wij begrepen uit de toelichting afgelopen maandag wordt er nog € 3 miljoen ontvangen van het rijk om de periode van 3 jaar te overbruggen die zij denken nog nodig te hebben om een beter verdeling van de jeugdzorggelden te doen. Is dit juist? Ze kon de meicirculaire nergens vinden, maar als de wethouder dit kan bevestigen. En kan dit dan ook worden opgenomen in de kaderbrief? Als dit het geval is kunnen wij, voor dit geval, instemmen met de bestemmingsreserve. Naar onze mening is dit waarvoor een bestemmingsreserve bedoeld is. Geld dat wij dus ontvangen om uitschieters op te vangen. Als dit niet het geval is, is een bestemmingsreserve hier dus ook niet nodig. Want wat gebeurt er als er geen € 3 miljoen nodig is maar € 10 miljoen? Moet sowieso betaald worden. De begroting die in november wordt gemaakt en waar wij nu de kaders voor vaststellen, is dus feitelijk negatief en dat komt doordat deze reserves worden gevormd. In de eerdere versie zoals wij maandag nog voorgeschoteld kregen, zou de schuldquote stijgen naar 140%, ver buiten de gewenste neutrale categorie B. Na de technische vraag die ik stelde blijkt het gelukkig anders te zitten. De schuldquote stijgt naar 121 eind 2019 en 123 eind 2020 om vervolgens weer te dalen naar het niveau van 2018. Dit geeft dus een beduidend beter beeld dan afgelopen maandag. De grafiek in de kadernota is niet juist gekleurd, nog een aandachtspuntje voor de raadsstukken. Feitelijk wordt er € 10 miljoen of zelfs meer onttrokken aan de algemene reserves. Of dat nu via een bestemmingsreserve is of via een negatieve exploitatiebegroting laat ik even daar. De vraag is dus zijn wij het eens met deze extra middelen, die ook weer voor een deel geleend moeten worden. Wat voor plannen heeft het college met deze berg geld en wat vinden WIJ ervan? Ik wil graag een aantal punten voor het voetlicht brengen. De eerste is de woningbouw. Dit blijft een punt waar we de vinger niet echt achter krijgen. Wilderszijde ligt hier mooi te liggen, maar er gebeurt niets. In de kaderbrief wordt gesproken dat er met marktpartijen wordt gewerkt aan een masterplan. En dat er wordt gezocht naar versnelling en verdichting. Wie is de drijfveer hierachter? Zijn dit de marktpartijen? Krijgen we dan weer meer duurdere woningen op een kleiner oppervlak? Of is er dan toch ruimte voor meer sociale woningbouw? Bij de bijeenkomst laatst in de Stander met 3B Wonen werd duidelijk dat het tekort in sociale woningen enorm is. Dit heeft de provincie ons ook aangegeven. Wat is daar het plan voor? Als we wachten tot Q2 van 2021 dan zijn we weer 2 jaar verder en is het probleem niet kleiner, maar juist nog veel groter geworden. De gewenste minimale 20% sociale woningbouw lijkt verder weg. Volgens 3B Wonen lopen we nu al 2 jaar achter. Tijdens genoemde bijeenkomst werd aangegeven dat een taskforce of een bouwregisseur zeer gewenst is. Waarom is hier geen budget voor geraamd? Maandagavond werd aangegeven, op vragen van haar collega, dat de gemeente met 3B Wonen in gesprek is en dat we binnenkort met elkaar langs de bouwlocaties gaan. Maar dat lost niks op aan de gewenste versnelling en de behoefte om meer regie te hebben op het uitvoeringsproces. Leefbaar 3B kondigde al een motie aan om de wachttijden te verkorten. Als dit inhoudt dat er sneller en goedkoper gebouwd moet gaan worden dan praten wij graag mee. Wij overwegen een motie over de bouwregisseur. Het tweede punt is duurzaamheid. Tijdens de toelichting op de kadernota werd hier gepresenteerd dat de duurzaamheidsopgave heel complex en ingewikkeld is. Het is zelfs zo complex en ingewikkeld dat de visie hierop nog niet is vastgesteld. Dat is dus anders dan in de kaderbrief staat. Maar in de kaderbrief zien we wel 2 concrete punten verschijnen.

De heer Markus merkt op, dat het niet aan het college ligt dat de visie niet is vastgesteld, maar het ligt voor het grootste deel aan de raad, die nog een beeldvormende avond wilde hebben. Mevrouw Van Olst zegt dat het in de kaderbrief staat. Ze noemt feiten uit de kaderbrief. Maar in de kaderbrief zien we wel 2 concrete punten verschijnen. Er zijn minstens 3 gemeentelijke panden energie-neutraal en de eerste van gas los woningen worden gerealiseerd. Heel fijn dat er nu concrete doelstellingen worden genoemd, maar dit kan toch niet ambitieus genoemd worden? We hebben eerder tweemaal een motie ingediend met de wens om meer ambitie en concrete doelstellingen. Is een derde indiening nodig? Waarom hebben wij nog steeds geen footprint ontvangen? De nulmeting waaruit blijkt wat we te doen hebben en wat impact hiervan kan zijn. Dan pas kunnen we zien hoeveel geld we hiervoor moeten reserveren. Gisteravond tijdens de beeldvormingsavond is voor ons komen vast te staan dat het voor de raad, in haar kaderstellende rol, het uiterst belangrijk is om een eenduidig beeld te hebben van hetgeen onze footprint bepaalt. Zonder die footprint kan de raad haar rol niet pakken. Daarbij lijken de uitvoeringsprogramma's slechts ter informatie aan de raad gezonden te gaan worden. Waar hebben wij nu grip? Want het is een uiterst belangrijk onderwerp. Hoe zit het met onze positie en inbreng in de RES? Het is voor ons volkomen duister hoe en wat onze gemeente daar doet en betekent. Wij vinden dit bestuurlijk niet acceptabel en verwacht van het college op zeer korte termijn informatie. Hoe ver staat het met de warmteleidingen die zijn voor het grote tuinbouwgebied? Hiermee kunnen we een enorme klapper maken op het gebied van duurzaamheid, raden wij, maar we weten het niet want we hebben de informatie niet. Het is een maatschappelijk belangrijk onderwerp en wij als politiek willen en moeten onze verantwoordelijkheid nemen, maar wij zijn nu niet in de positie om nu of komende maand richting te geven aan wat nodig is voor Lansingerland op dit gebied. Laatste punt is het Huis van de samenleving. Wethouder Fortuyn heeft het al eerder aangekondigd. Er worden geen nieuwe huurcontracten meer afgesloten met commerciële partijen in de publiekshal. Duidelijk dat dit nu ook schriftelijk in de kadernota is opgenomen. Graag horen wij nogmaals de bevestiging dat het contract met Rabobank na de huidige huurperiode van maximaal 5 jaar komt te vervallen? En graag horen wij wanneer wij de inhoudelijke behandeling van het Huis van de samenleving kunnen verwachten? Dank u wel.

De heer Markus spreekt namens de CU. Begin mei berichtte de o.a. De Volkskrant het volgende: 'tientallen gemeenten moeten bezuinigen'. Bij 2/3 komt dit door de hoge kosten in de jeugdzorg. In diezelfde bijdrage een bloemlezing van bezuinigingen die gemeenten moeten doorvoeren: de gemeente Midden-Groningen verhoogt de ozb verhoogt met 10 procent. De gemeente Goirle overweegt afbouw van de subsidie van € 3 ton aan de muziekschool. Hellendoorn heeft een uitgebreid pakket aan besparingen gepresenteerd, met onder meer een versobering van de bijzondere bijstand, minder onderhoud aan bruggen, tunnels en speelplaatsen en een bezuiniging op het leerlingenvervoer. De gemeente Utrechtse Heuvelrug had schijnbaar nog een eigen burgemeesterswoning, want de burgemeester wordt op straat gezet omdat ze zelfs bereid zijn die te verkopen. Zo kan dit lijstje nog wel even doorgaan. Kijkend naar onder andere deze Kaderbrief kunnen wij concluderen dat het beeld in Lansingerland heel anders is. Daarmee is de CU zeer tevreden. In Lansingerland wordt de OZB juist verlaagd en wordt er geïnvesteerd in sport en cultuur en andere zaken. Bezuinigen zijn dus helemaal niet aan de orde. Niet dat wij geen hogere kosten hebben in de jeugdzorg. Dit hebben wij zeker wel. Maar het conservatieve financiële beleid van de afgelopen jaren en de aangetrokken economie maken het voor ons mogelijk om keuzes te maken die juist positieve gevolgen hebben voor onze inwoners. Kortom voorzitter, zoals aangegeven overheerst bij ons een gevoel van tevredenheid. We mogen en wellicht moeten er in een maatschappij die altijd maar streeft naar meer en meer, meer bij stilstaan dat we het goed hebben. Eens de rust nemen en genieten van al het goede dat ons is geschonken. We wonen in een prachtige gemeente midden in het groen met goede voorzieningen. En het grootste deel van onze inwoners hebben het goed. We hebben een bloeiend verenigingsleven en veel actieve vrijwilligers. Dit is waardevol en dus goed om bij stil te staan, soms heel letterlijk. Vandaar dat wij elke maand een Waardevol lintje uitreiken aan organisaties die zich inzetten voor de inwoners van onze gemeente. In de kaderbrief staan verschillende kaders voor het komende jaar. Voor ons zijn de volgende zaken daarin van belang. Allereerst een gezonde gemeente. Een gemeente waar alle mensen meetellen. Een gemeente waar jong en oud zich thuis voelt, waar senioren en starters zich veilig voelen en waar gezinnen hun plek vinden. Een gemeente waar iedereen uitgedaagd wordt, of zich uitgenodigd voelt om deel te nemen aan activiteiten en te investeren in de gemeenschap. Een gezonde gemeente is dus meer dan een gemeente die alleen de noodzakelijke zorg biedt, maar een gemeente die meer doet voor haar inwoners. Die investeert in een buitenruimte die uitnodigt om te bewegen, een gemeente die niet alleen investeert in klinkers en bakstenen, maar ook in sport en cultuur en het sociaal domein. Deze kaders zien wij grotendeels in voldoende mate terug komen in deze kaderbrief. Zowel sport, buitensporten en cultuur krijgen een boost en in de omgevingswet wordt echt aandacht besteed aan het sociale deel van de omgeving. Daarnaast wordt ook het landelijk preventieakkoord in 2020 doorvertaald naar een gemeentelijke aanpak. Dit kan wat ons betreft niet snel genoeg gebeuren. Wat wij nog missen is echte aandacht voor huisvesting voor ouderen. Concepten als Petrus, en in het land ook de Knarrenhof, zijn voor veel ouderen zeer aansprekend. Uit gesprekken is ons gebleken dat hier heel veel vraag naar is. Wij overwegen dan ook een

motie indienen die het college oproept om hier onderzoek naar te doen om zo te kijken welke mogelijkheden en kansen er op dit gebied zijn. Wat betreft de sport nog één opmerking over het unaniem aangenomen amendement om de financiële gevolgen van de sportvisie inzichtelijk te maken. Hierover is al een reeks vragen gesteld aan het college. De CU hoort graag het antwoord van het college. Een ander belangrijk kader voor ons is het voorkomen van eenzaamheid in onze gemeente. Voor ouderen zien wij veel goede initiatieven tot stand komen en in deze kaderbrief worden verschillende hiervan benoemd. Eenzaamheid onder jongeren vinden wij nog onderbelicht. In de komende maanden gaan wij als ChristenUnie kijken hoe wij dit belangrijke thema meer voor het voetlicht kunnen brengen. Deels samenhangend hiermee zijn de stijgende kosten voor de jeugdzorg. Er is al veel over dit thema gesproken in dit huis. Dit gaan we hier niet allemaal herhalen. Voor nu kunnen wij instemmen met het voorstel om bij de begroting hiervoor een reserve in te stellen. Voor ons blijft wel staan dat het nooit zo kan zijn dat er jongeren zijn die geen hulp kunnen ontvangen door gebrek aan financiële middelen. Een ander belangrijk kader voor ons is ook dat inwoners zich betrokken voelen bij dat wat er in onze gemeente allemaal gebeurt. Dat die betrokkenheid er is blijkt uit, de al eerder genoemde, vele vrijwilligers en initiatieven. Maar ook het feit dat vele initiatieven als de voedselbank en ook goede doelen worden gesteund door onze plaatselijke middenstand. Vele van onze inwoners en bedrijven zijn dan ook niet te beroerd om zaken zelf op te pakken. Juist hierin moet de gemeente een open houding en een ondersteunende rol hebben. Dit vraagt iets van de dienstverlening van onze gemeente. Ook hierin worden stappen gezet met de voorstellen in deze kaderbrief en worden verder besproken tijdens de komende commissie AB. Tenslotte duurzaamheid. Een thema wat, wat ons betreft helaas wat is blijven hangen in de bespreking in de commissie en raad. Gelukkig gaat dit voor de zomer nog gebeuren en kunnen we hierover met elkaar het gesprek aangaan om hierin met elkaar concrete stappen te gaan zetten. De visie is dus helaas nog niet vastgesteld zoals in de kaderbrief staat. Daarbij sluit de CU aan bij WIJ. Ondanks dat deze visie nog vastgesteld moet worden zijn wij blij met de extra middelen voor duurzaamheid. In deze kaderbrief wordt in relatie met duurzaamheid ook het revolverend fonds benoemd. Dit fonds komt behoorlijk verrassend uit de hoek. We hebben er dan ook verschillende vragen over, maar die sparen we op tot het 4^e kwartaal als de criteria hierover naar de raad komen. Daarnaast de opmerking om ook te kijken naar een onderzoek van de Algemene Rekenkamer naar dit soort fondsen, waarbij er kritische opmerkingen zijn gemaakt over toezicht en verantwoording op dit soort fondsen. Kortom voorzitter, wat ons betreft een kaderbrief waarin echt wordt geïnvesteerd in de samenleving en de gemeente. Kaders waarin we met elkaar echt stappen vooruit gaan zetten. Een kaderbrief waar op onderdelen nog wat kritische kanttekeningen zijn te plaatsen. Bij de risico's missen we het Integraal Huisvestings Plan, al eerder genoemd door verschillende anderen. Deze kosten zullen vast buiten de jaren vallen in deze kaderbrief, maar gaan ons zeker nog een hoop geld kosten. Graag de toezegging om hier concreet actie op te ondernemen. Het voorstel wat de VVD deed over een stelpost klink zeker niet verkeerd. Graag een reactie hierop. Dan het middengebied. De komende jaren gaat hier ruim € 4 ton naar toe. We snappen de functie van het Middengebied, die hebben we ook besproken in de commissie AB. Toen was er echter geen sprake van de inzet van financiële middelen. Hier hebben we dan ook vragen over. Zijn deze kosten echt noodzakelijk? Waar zijn deze kosten voor bedoeld? Op dit moment zien wij nog niet waar die voor zijn, maar we laten ons van de noodzaak graag overtuigen door het college en collega raadsleden. In de Kaderbrief staan ook allerlei kosten voor 2019. Sterker, er wordt ook een begrotingswijziging voorgesteld onder de besluiten. Daar heeft de CU toch wel moeite mee. De kaderbrief gaat echt over het komende jaar en niet over de huidige P&C cyclus. De CU zou dat voortel willen mee nemen in de zomerrapportage. Ook het verzoek om bij de begroting een overzicht te geven van de stand van zaken van het collegeprogramma. Deze stand van zaken graag ook opnemen in de P&C-cyclus zoals bij de zomerrapportage. Nog twee kleine puntjes. Het raadsvoorstel is aangepast. De tekst is aangepast, het besluit over de reserves wordt pas genomen bij de begroting. Volgens de CU moet het verder worden aangepast, want er moet worden toegevoegd, dat bij de meerjarenbegroting een voorstel gedaan wordt om de reserves in te stellen. Dan klopt het besluit helemaal. Tenslotte wenst de CU het college en het ambtelijke apparaat veel wijsheid en Gods zegen toe te wensen bij de verdere uitwerking van deze Kaderbrief naar een begroting. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer bedankt voor het toesturen van deze kaderbrief en al het werk wat hier weer achter zit. De kaderbrief geeft inzicht in de financiële kaders voor de begroting en daarom is het een belangrijk document. Over de kaderbrief zelf heeft D66 wisselende oordelen. Enerzijds: sommige onderdelen waren heel mooi uitgewerkt, zoals bij cultuur en sport. Andere onderdelen waren wat minder goed uitgewerkt. De fractie heeft het hier wel even over gehad. Soms geeft het niet een beeld waar goed op gestuurd kan worden of weet wat er aan de hand is. Maar dat even als opmerking vooraf. De inhoud, wat valt op? Waar willen we het dan over hebben? Welke opmerkingen willen we eigenlijk mee geven aan het college? Waar willen we nog antwoord op hebben? Als we kijken naar welke koers het college kiest, dan kan je zeggen dat we steeds scherper aan de wind gaan zeilen. Wij hopen maar dat ze weten wat ze aan het doen zijn. Als je scherp aan de wind gaat zeilen, dan denk je dat je lekker hard gaat, maar dan ben je ook heel erg kwetsbaar, als er een windvlaag komt, bijvoorbeeld, of doordat je steeds meer gaat knijpen, zo heet dat

als zeilterm, hoog aan de wind, dan weet je dat je snelheid verliest en dat je steeds minder wendbaar wordt. Dat is een waarschuwing vooraf. Bij start van dit nieuwe college in 2018 werd in totaal € 4,1 miljoen gevonden voor nieuwe beleidsaccenten om door het college te kunnen realiseren. Dit geld was toen gevonden door scherper en realistischer te begroten. We snapten dit misschien ook wel. Als je nieuw begint heb je ambitie en wil je dingen voor elkaar krijgen. Maar blijkbaar was het voor dit college niet genoeg, en omdat we geen geld meer hebben is het college van plan (het zijn meer onderzoeken) € 10 miljoen uit de algemene reserves te halen. We kregen wel het beeld van een soort rupsje nooitgenoeg. Het college kiest er dus voor om vanuit een eindelijk meer neutrale risicopositie (die we nog vaststelde bij de jaarrekening 2019) wederom verder op te schuiven naar een meer risicovolle positie, daar waar we net vandaan kwamen eigenlijk, zodat we weer in de rode risicovolle cijfers terecht komen. Iets dat niet beloofd is bij het coalitieakkoord. In de krant staat dan wel zo mooi: het huishoudboekje van Lansingerland is op orde, maar is dat echt zo? Is ons risico profiel dusdanig verbeterd dat het gerechtvaardigd is om geld uit de reserves te halen? Hiermee heb ik benadrukt, dat we daar wat meer helderheid over willen krijgen. We willen weten of de verantwoordelijk wethouder weet wat hij aan het doen is door zo scherp aan de wind te gaan zeilen. D66 wil nog even naar de inhoud van de investeringen kijken. Is het het allemaal waard, wat we aan het doen zijn? Moeten we hier ons geld aan gaan besteden? Is het het waard om zo scherp aan de wind te gaan zeilen? Dan valt ons inhoudelijk een paar dingen op. 1. We zien dat veel uitgaven naar onderzoek gaan. Het lijkt wel alsof het college moeite heeft prioriteiten te stellen. Je kunt je echt afvragen: waarom zoveel onderzoeken, tegelijkertijd, op zoveel verschillende onderwerpen? 2. En dat is nog niet het hele verhaal. Want deze onderzoeken worden bekostigd door "incidenteel geld". Dat betekent dat er nog helemaal geen zicht is op de uitvoering van die onderzoeken. Hoe denkt het college om te gaan met de uitkomsten van de onderzoeken? Waar landen die uiteindelijk? Is aan het eind niet een hele stapel onderzoeken, zonder dat er enige uitvoering aan gehangen kan worden? 3. Waarom niet meer inzet in actie. Zo missen wij de inzet op een bouwregisseur, zoals we met elkaar benoemd hebben bij de bijeenkomst bij 3B Wonen. Iedereen voelde daar iets voor. Dat is meer dan een onderzoek, dat is echt aan de slag met elkaar. 4. Er gaat naar onze mening relatief veel geld naar ondermijning: € 1 ton. Natuurlijk is dit een onderwerp wat onze aandacht verdient, maar we vragen ons wel af of dit de juiste prioritering is. Inwoners hebben ook veel last van woninginbraken, juist iets wat onze inwoners direct raakt. Bovendien is het weer incidenteel geld. Bij zo'n maatregel vragen we ons echt af of dit incidenteel kan zijn. De politie zal denken: oh, in Lansingerland doen ze het zelf wel, wij hoeven daar geen aandacht meer aan te besteden. Op het moment dat deze ton op is, hoe hou je dan de aandacht van de politie er weer bij? Moet je niet veel meer samen met de politie kijken naar de maatregelen i.p.v. zelf de handschoen zelf op te gaan pakken? 5. De afvalstraat en de aanleg van de weg. Hier gaat € 3,5 miljoen heen. We krijgen weinig inzicht wat hiervoor wordt gedaan. Wanneer komt hier een concreet plan voor? Tegelijk denken we ook nog terug aan het afvalbeleid, waar we een meevaller hadden en die hebben we weer terug gegeven. Had die € 3,5 mln niet lager kunnen zijn als we gewoon die meevaller in deze maatregel hadden kunnen investeren? Dan hadden we niet zo'n hoge post op hoeven nemen. 6. Op gebied van werk en inkomen zien we € 45.000 structureel voor toezicht en handhaving. Dat is nieuw ten opzichte van hoe we als gemeente altijd gewerkt hebben. We vragen ons echt af wat je nu terugkrijgt voor deze investering. Is het in Lansingerland echt nodig zoveel geld vrij te maken of deze controles te doen? Elk jaar weer. Is die fraude echt dusdanig dat je hiervoor extra moet gaan inzetten? 7. Een ander voorbeeld van verkeerde prioriteiten stellen vinden we terug in het kopje jeugd en onderwijs. Wat goed is, is dat we een integraal huisvestingsplan op stellen. Ik sluit helemaal aan bij voorgangers PvdA, VVD, CDA en CU, die het ook hebben genoemd. Een plan is goed, maar hoe komen we met die eventuele investeringsgeld? Die hebben we vervolgens niet en schuiven we naar de kaderbrief voor 2021. Dit lijkt op het doorschuiven van financiële gevolgen van plannen, waar ze het al eerder over had. Onze conclusie is: onze schoolgebouwen hebben echt te lager prioriteit gekregen. Dat moet anders. 8. Nog een opvallende keuze in de kadernota zagen we bij de buitenruimte. We gaan van c naar b niveau; dat op zich is prima; beter onderhoudsniveau waarmee we onze gemeente mooier en aantrekkelijker maken. Maar vervolgens vinden we ook nog € 2 ton ruimte. Dat is wel heel bijzonder, vind je niet? Kan de wethouder aangeven hoe dat nou precies gekomen is? En waarom investeren we die € 2 ton niet in de buitenruimte; bijvoorbeeld om deze duurzamer in te richten, denk aan de groene schoolpleinen; plekken waar honderden kinderen dagelijks kunnen spelen. Een mooie combinatie met voorzieningen voor de jeugd, gezonde frisse scholen, maar ook duurzaamheid. 9. Nog meer opvallende keuze zien we bij IT en Domotica (pagina 22). Niet dat ze er zelf veel verstand van heeft, maar je kan bedenken dat als dit ingezet wordt, ouderen langer thuis kunnen blijven wonen, het kan de kwaliteit van leven verhogen, met alle maatschappelijke en financiële voordelen die dat met zich mee brengt. Dat maakt een investering van € 9.000 incidenteel voor 3 jaar wel een beetje laag. Ziet het college de potentiële baten niet en hoe verhoudt de hoogte van dit bedrag zich t.o.v. andere investeringen, zoals € 100.000 m.b.t. ondermijning? Of neemt men de eigen doelstelling niet serieus voor deze groeiende doelgroep in Lansingerland? 10. Nog twee andere opvallende punten. Bij Dienstverlening wordt een structurele besparing ingeboekt van een groot bedrag, terwijl de digitale transformatie van dienstverlening nog maar aan het begin staat. We vragen ons af of hier wel de

juiste strategie wordt gekozen. Besparen terwijl er echt een hele grote opgave ligt. 11. En tot slot natuurlijk duurzaamheid. Iedereen heeft het er al even over gehad. Een revolverend fonds kan een goede stap zijn om leningen te geven aan initiatieven die willen verduurzamen. We zien er wel wat in, want vaak is het een financiële vraag, die ten grondslag ligt aan een nieuw initiatief. De maatregelen die benoemd zijn, zijn vaag. In de visie die nog niet is vastgesteld overigens is een mooie eerste stap gezet voor een integrale aanpak rondom klimaatadaptatie, circulaire economie en energievernieuwing. Deze maatregelen en benadering zien we nergens meer terug. Kan worden aangegeven waar de maatregelen hiervoor zijn terug te vinden? Waar is die € 3 ton voor beschikbaar gesteld? Eerder werden nog aantallen genoemd van woningen van gas los, maar dat is ook al los gelaten. Als we dat optellen bij de totaal ontbrekende verantwoording over duurzaamheid in de jaarrapportage blijft het ons echt onduidelijk hoe het college werkt aan een toekomstbestendiger Lansingerland. Kortom: we maken ons zorgen om het hoog aan de wind zeilen, de financiële koers van het college. We willen daar graag meer vertrouwen in krijgen. Bovendien hebben we nog een paar andere, inhoudelijke punten en prioritering, die we graag anders zouden willen zien en daar zouden we graag een reactie op willen. Dank u wel.

De heer Ruijtenberg spreekt namens GL. Voorzitter, voor ons ligt de kaderbrief 2020, een kaderbrief die helder in elkaar zit en goed leesbaar is, ook omdat de tekst die erin staat weinig brisant is. Het is enigszins braaf en voorzichtig en er spreekt geen echte doortastendheid of ambitie uit. De effecten en resultaten zijn geconcretiseerd, maar waar wil het college naar toe? Dat blijft ook na deze kaderbrief de vraag. Natuurlijk is ook GL verheugd, dat we een solide begroting hebben en dat er een positief saldo is, dat ook de lasten voor de burger omlaag gaan en dat we een normale gezonde gemeente gaan worden stemt ons positief. Daarvoor gaan ook onze complimenten uit naar dit college. Toch hebben ook wij een aantal aandachtspunten, punten die wij soms anders zouden inkleden, sommige zullen we wellicht amenderen en wellicht gaan we enkele zaken in een motie verwerken om dit college toch enigszins bij te sturen. In deze kaderbrief lezen we dat het college van plan is om een revolverend fonds op te stellen. GL is daar nu al positief over, omdat dit fonds ten goede komt van duurzaamheidsmaatregelen. Wij zijn dan ook zeer benieuwd naar de uitwerking van dit fonds en de criteria, die in het 4^e kwartaal komen. Wij zullen onze vragen en opmerkingen dan ook zeker stellen, omdat wij dit als een prioriteit zien in ons duurzaamheidsprogramma. Tevens lezen wij dat er een bedrag van € 10 miljoen gereserveerd wordt vanuit de algemene reserve voor incidentele lasten, zoals onderzoekskosten en kapitaallasten. In tegenstelling tot vorige sprekers is voor GL de vraag: waarom slechts € 10 miljoen? De huidige algemene reserve bedraagt € 100 miljoen. Een gemeente als de onze heeft ongeveer € 40 à 50 miljoen nodig. De weerstand moet 1,2 zijn, die van ons is 2,7. Dat is meer dan het dubbele van wat nodig is. Waarom dan maar € 10 miljoen reserveren en waarom zetten we niet een gedeelte van de € 100 miljoen voor overige duurzaamheidsmaatregelen? Duurzaamheid en klimaatadaptatie zijn wellicht de grootste uitdagingen waar elke overheid, en dus ook onze lokale, mee te maken gaat krijgen. Toch is de paragraaf duurzaamheid de kleinste in deze hele kaderbrief en het woord klimaatadaptatie is niet één keer genoemd. Dat kan, nee, dat moet anders. Wat zien we wel op het gebied van duurzaamheid? Dat er structureel € 300.000 aanvullend nodig is boven op de € 5 miljoen voor concrete maatregelen, maar welke zijn dat dan? Is het voldoende? Ik haal het niet uit deze kaderbrief. Wat ik wel lees, is dat afvalbeheer een belangrijke topic blijft. Twee tips doen wij het college hier reeds aan de hand over het afvalbeleid. 1. Ga over tot het invoeren van een opt-in beleid op het gebied van ongeadresseerd drukwerk. Een gemiddeld huishouden ontvangt 32 kilo drukwerk per jaar. Door aan te geven met een sticker, dat je drukwerk wil ontvangen, dus precies andersom dan nu, kan je dit dus spectaculair naar beneden brengen. Tweede is door een ontmoedigingsbeleid te voeren, geen verbod, op het oplaten van ballonnen bij evenementen. Ook dat zorgt voor minder zwerfafval, wat vervolgens weer in de magen van vogels verdwijnt. Vervolgens lezen wij over bereikbaarheid. We lezen dat er in 2021 € 100.000 nodig is voor het mobiliteitsplan. De heer Jumelet heeft het al vaak gevraagd, en ik vraag het nogmaals: welk probleem lossen we op? Want de echte knelpunten bestaan nog steeds. Dan vermoed ik dat het in dit geval om parkeerbeleid gaat. En dat begrijpen we. Zeker in het centrum van Berkel is de parkeerdruk hoog. Daarom zeggen wij nogmaals: voer betaald parkeren in op de drukste gebieden. De eerste twee uur gratis en daarna betalen, net als in de omliggende gemeenten Zoetermeer en Pijnacker. Want bedenkt: gratis parkeren bestaat niet. Iemand betaalt dit. Of de gebruiker of de gemeente. Wij kiezen voor de gebruiker en eventueel kunnen de inkomsten hiervan ook aangewend worden voor de verbetering van de bereikbaarheid van de kernen en bedrijfsterreinen met flexibel vervoer. Kijken we naar het kopje werk en inkomen, dan zien we daar veel inzet op het gebied van intensivering van de economie. En mits daar ook rekening gehouden wordt met duurzaamheidsparagrafen is dat goed. Wat ons opgevallen is, is dat er nergens aandacht gegeven wordt aan armoedebestrijding. Dit blijft voor ons een constante bron van aandacht. Werk is weliswaar de snelste manier van armoedebestrijding en de meest effectieve, maar er zijn ook vele werkende armen en daar mis ik in deze kaderbrief aandacht voor. Wij vertrouwen echter op wethouder Van Tatenhove, dat zij hier blijvend aandacht aan zal geven. Ook moet er blijvend aandacht gegeven worden aan de jeugd. We constateren terecht dat er te weinig faciliteiten zijn. Wij roepen dan ook alle fracties op om morgen positief in te gaan op Blok B, maar ook in de toekomst meer initiatieven

voor jeugd en vooral samen met jeugd te ontplooiën. Jeugdzorg is hier vaak genoemd. Als pleegvader van twee kinderen gaat het mij zeer aan het hart. Jeugdzorg is een belangrijk item. Elk ding wat aangegeven kan worden om er meer bij te geven, moeten wij echt ontplooiën. M.b.t. ouderenwoningen is het GL opgevallen, dat er weinig initiatieven zijn. GL is dan ook zeer nieuwsgierig naar de motie van de CU hierover. GL wil graag mee denken over de exacte invulling van zo'n soort motie. Een groot risico is wat GL betreft het woningaanbod. Het is ons inziens te eenzijdig, te duur, te weinig en in een te laag tempo. Het te weinig is met name op het gebied van sociale woningbouw. Wij roepen een ieder op om meer te investeren. Met het huidige aanbod sociale woningbouw kunnen we niet voldoen aan de huidige vraag en zeker niet aan de toekomstige vraag. En er is veel inzet op woningbouw op Wilderszijde, maar dat is een risico, want bij een voor deze gemeente negatief luchthavenbesluit is het maar de vraag of Wilderszijde ontwikkeld kan worden. Derhalve zullen wij wel bijkans gedwongen worden om woningbouw op Bleizo west te ontwikkelen. Onze fractie is van mening dat daar minstens 30% sociale woningbouw zal moeten zijn om onze terugzakken percentage te repareren. Het plan van L3B over het terugdringen van de wachttijden, wij zijn benieuwd en staan er welwillend tegenover. Tot slot lezen wij, dat er een pilot gaat komen over kunst in de openbare ruimte. GL heeft daar wel een idee over en zal op dit gebied een motie indienen. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef zegt dat er ook twee positief gestemde rooie rakkers zitten, sociaal democraten als het gaat over de kaderbrief. De inbreng van onze fractie zal in eerste gaan over de financiële doorkijk die deze kaderbrief biedt. Daarna stip ik de punten aan in de kaderbrief die op steun kunnen rekenen vanuit onze fractie, gevolgd door punten die we liever anders zouden zien of waar nog onduidelijkheden over zijn. Financiële doorkijk. Het zomert volop in Lansingerland, ook in de gemeentekas. Die is de komende jaren goed gevuld en de financiële reserves zijn meer dan voldoende. Goed om te zien dat de meerjarenbegroting sluitend is, met zelfs nog enige financiële ruimte. Het schuldenpakket loopt verder terug. De schuldquote voldoet aan de richtlijnen van de provincie. De algemene reserve is gevuld met maar liefst € 100 miljoen. Complimenten. Het college kiest ervoor om de algemene reserve ook in te zetten voor de dekking van incidentele uitgaven. Dit is nieuw en wij vinden dit zeker zeer verstandig. Keer op keer vroeg de PvdA fractie om meer middelen uit de algemene reserve in te zetten voor de broodnodige investeringen in voorzieningen en infrastructuur in deze nog steeds groeiende gemeente. Onze huidige en toekomstige inwoners verdienen dat. Met deze ingreep verwacht het college een stabielere en strakkere begroting te krijgen en de hoge algemene reserve af te romen. Al in 2015 analyseerden wij dat het met de financiële situatie in Lansingerland best wel weer snel goed zou komen en wij bepleitten toen al stimuleringsmaatregelen in plaats van bezuinigingen. Onze weekberichten zijn onze getuigen. Ook nieuw is de instelling van een drietal bestemmingsreserves, bijvoorbeeld ten behoeve van het sociaal domein. Voor het sociaal domein wordt eenmalig een bedrag van € 3 miljoen opzij gezet om de transformatiekosten op het gebied van jeugdzorg te dekken en om een potje beschikbaar te hebben voor eventuele tegenvallers. We vinden het goed, dat dit is besloten, maar ook wel opmerkelijk, want ook eerder heeft de PvdA en blijkbaar ook L3B dat soort financiële potjes in te stellen, zodat stroppen in het sociaal domein opgevangen kunnen worden of geld voor aanpak van armoede kunt oormerken. Daar ging de raad toen in grote lijnen niet op in. Een andere positieve ontwikkeling, en dat heeft ze ook al van andere fracties gehoord, is het voorstel om een 'revolverend' fonds op te zetten, waaruit leningen beschikbaar worden gesteld om duurzaamheidsprojecten te financieren. Afgeloste leningen komen met rente weer in het fonds terecht en kunnen dan weer opnieuw worden ingezet. Wij vinden dit een goede manier om duurzaamheid breed een boost te kunnen geven. Voor ons is het belangrijk dat ook burgerinitiatieven, zoals Duurzame Energiecoöperaties, uit dit fonds leningen kunnen krijgen. Inwoners met een kleine beurs moeten hierin ook kunnen meedoen. Dat hoorden we ook al van de kant van het CDA. In de afgelopen jaren deden we precies zulke voorstellen om een ambitieus duurzaamheidsbeleid van de grond te krijgen. We zijn dus heel blij, dat dit nu is geland in deze kaderbrief. Het ligt voor de hand dat ook een deel van de opbrengsten van de verkoop van de Eneco-gelden aan dit fonds worden toegevoegd. Dit geld is wat ons betreft niet meer nodig om het schuldenpakket te verlagen. Positief zijn wij ook over het feit, dat het college meer geld wil uit gaan geven aan sport, cultuur, veiligheid, de komst van de Omgevingswet, economisch vestigingsklimaat, mobiliteit en dienstverlening. Dat is positief. We zijn wel verbaasd, dat er verminderd wordt op het budget om de caseload van bijstandscounselanten te verminderen, dat is € 210.000. Volgens het college is het doeltreffender om dit geld in te zetten voor het versterken van het economisch vestigingsklimaat. We hebben dan wel een vraag aan de wethouder. Waar gaat dat geld dan precies heen? Worden er nieuwe ambtenaren voor aangenomen? Of gaat het naar de bedrijven? Onder welke condities dan? Blijft de coaching van werkzoekenden op peil? Dat is lastig te voorspellen. We horen daar graag nog een toelichting op van wethouder Arends. Goed is dat de kwetsbare jongeren en asielgerechtigden verder worden ondersteund. De gemeente wordt de komende jaren ook verantwoordelijk voor de inburgering van nieuwkomers. Hierover rept de Kaderbrief 2019 nog met geen woord. Dit is wel zorgelijk, want daar zijn extra gelden voor nodig. Dan nog een aantal punten waar het ambitieniveau nog wat omhoog zou kunnen. Met name zaken waar de burger, de ondernemers, iedereen wat van voelt, want wat merkt die

burger van meer geld voor onderzoek doen of van meer geld voor ‘ombuiging’ van de organisatie? Hoe belangrijk dat ook kan zijn. Mobiliteit is al genoemd. Wat ons betreft, mogen hier meer ambities in worden genomen. Dit is weliswaar één van de speerpunten van het college, maar er kan nog wel een schep bovenop. Lansingerland blijft de komende 10 jaar stevig doorgroeien. Misschien blijft het niet steken op 70.000 inwoners, maar gaat het misschien wel richting de 90.000 inwoners en dan wordt di mobiliteit extra belangrijk. De vraag aan het college daarbij om niet te terughoudend te zijn, maar echt daar meer inzet te plegen. Daar kunnen wat ons betreft ook meer financiële middelen heen. Het wonen is al vaker genoemd, wij hebben het zelf ook al vaker genoemd. De kaderbrief spreekt zich nog steeds te vrijblijvend over uit. Het gaat om voldoende, betaalbare en beschikbare woningen in de regio. Het gaat over de samenwerking in de regio, die geïntensiveerd moet worden. Waar zijn de echte ambities om meer te gaan bouwen? Er wordt gezegd: wethouder Abee bouwt zelf niet. Dat weten wij. Hij legt af en toe netjes een zonnepaneel op een dak. Dat kan hij goed. Wat kan de gemeente doen om de bouw toch te faciliteren? Moeten er meer gronden worden aangekocht? Moet er misschien ook meer sociaal worden gebouwd ten koste van duurdere huizen. Dat kost de gemeente naar schatting zo’n 30.000 euro per sociale woning, maar het is een politieke keuze en die zouden wij graag maken. Als ze naar L3B luistert en ook naar een aantal andere fracties, dan hoort ze dat die keuze misschien gemaakt gaat worden. Het is een service aan de burgers, wonen is een eerste levensbehoefte: betaalbaar wonen in dit mooie Lansingerland. Als wethouder Abee zo’n mooie pitch kan houden over service, zoals wethouder Fortuyn gisterenavond deed, dan worden wij nog blijer. De versnelling is ook vanuit de provincie aangekondigd en er is een helpende hand geboden. Een regisseur kan er bijvoorbeeld bij helpen. Dat kwam ook vanuit de provincie. En ook de wetgeving kan op sommige punten soepeler om het sneller te kunnen doen. Dat bouwen heeft ook effect op de uitkering vanuit het gemeentefonds. Als we te langzaam groeien, wordt de uitkering minder. Dan blijven we in de toekomst achter wat betreft het peil van voorzieningen. Dat kan problemen gaan opleveren met het sluitend maken van de begroting in de toekomst. Dus sneller bouwen is ook wat dat betreft een topprioriteit. Het tekort aan ruimte voor vestiging grote bedrijven is ook genoemd door andere fracties. Ook dat is voor ons een grote zorg. We willen niet in de situatie komen dat we straks moeten kiezen tussen bouwen voor inwoners en bouwen voor bedrijven, hoe belangrijk ze allebei ook zijn. Dus we hopen echt, dat er meer wordt getrokken aan zowel ruimte bieden voor bedrijven als voor inwoners. Rotterdam heeft afgelopen week aangegeven, dat er nauwelijks meer ruimte is voor die bedrijven. Hoe gaan we hiermee om? Graag een reactie van één van de wethouders: bouwplekken voor bedrijven. Over schuldhelpverlening en armoedebestrijding, ook al gezegd door de heer Ruijtenberg, wordt met geen woord gerept. Daar zijn natuurlijk de beleidsaccenten voor, maar toch willen wij hier aandacht voor blijven vragen. Graag duidelijkheid m.b.t.: wat gebeurt er bijvoorbeeld met de extra middelen uit het Rijk die hiervoor bedoeld zijn? Dat is nu een beetje verstopt in de meicirculaire, waar we geen details over gezien hebben. Wat doen we minder? Dat zou best wel minder onderzoek kunnen zijn, maar misschien moet er iets meer uit de algemene reserve. Of op termijn uit de Enecogelden worden ingezet voor die dingen die wij nu als extra hebben genoemd. Gratis OV voor ouderen, dat wil de PvdA toch gezegd hebben. Ook dat heeft bij ons prioriteit. Wij hadden het voor lage inkomens, maar allerlei varianten zijn mogelijk. We zijn blij, dat die verkenning nu loopt, dat er na de zomer een voorstel komt. Daar kijken we ook reikhalzend naar uit. Dank u wel.

De voorzitter schorst de vergadering van 18.20 uur tot 19.20 uur voor het diner.

Schorsing

Na de schorsing heropent de voorzitter de vergadering voor de beantwoording door het college. Hij neemt aan dat het college ook in gaat op de statements die gemaakt zijn door de verschillende fracties.

Beantwoording college

Wethouder Abee bedankt allereerst zijn collega’s die, naar hij begrepen heeft, in de schorsing ongeveer de helft van hun spreektijd aan hem overgedaan hebben. Dus op voorhand hartelijk dank. Ook dank, en dan serieus, voor alle positieve woorden, die uitgesproken zijn. Hij denkt inderdaad dat er een situatie is, waar met gepaste trots naar gekeken mag worden. Dat mag het college doen, het ambtelijk apparaat, maar ook de raad, want de raad neemt immers de finale besluiten op voorstel van het college. Dat is positief, dank voor al die positieve woorden. Hij geeft dat altijd door, maar er zijn mensen aanwezig, die het al gehoord hebben. Ook dank voor de kritische geluiden, want dat is nodig om elkaar scherp te houden om te kijken waar het beter kan of mogelijk dingen over het hoofd zijn gezien. Dus dat is al met al altijd positief. De heer Markus heeft natuurlijk gelijk toen hij stelde dat de afgelopen jaren een voorzichtig en degelijk financieel beleid is gevoerd. Waar andere gemeenten nu volop aan het bezuinigen zijn, waar andere gemeenten de OZB hebben moeten laten stijgen, hoeft Lansingerland niet direct om te gaan met tegenvallers. De gemeente moet ook omgaan met financiële tegenvallers, maar er zijn voldoende financiële buffers in de begroting om de tegenvallers op te vangen. Dat betekent dat de

continue lijn, die al vanaf het vorige college is ingezet, wordt doorgezet, dat er voor gezorgd wordt, dat er niet teveel golfslag is, dat het in een rustig vaarwater zit, niet voor het zeilen, maar voor de financiën op de langere termijn wel plezierig. Dan begrijpt hij, dat er natuurlijk ook zorg is: waar gaat het eindigen? Er wordt nu een behoorlijke hoeveelheid geld uitgegeven, conform hetgeen in deze raad is afgesproken. Het college heeft geprobeerd dat te vertalen en daar hoort ook geld bij. Waar eindigt dat? Ja, hij begrijpt dat het wat ongemak geeft als er wat PM-posten staan, maar het heeft ook geen zin om iets op te nemen als het niet bekend is of als het in een regulier proces zit, om er dan in het vierde kwartaal of eerste kwartaal 2020 op terug te komen. Het college denkt nu verantwoorde beslissingen te nemen en denkt ook dat dit verantwoord is op langere termijn. Het moet steeds in een totaalplaatje afgewogen worden van de totale gemeente. Het kan niet zo zijn dat wie het eerst komt, het eerst maalt. Dus ook wat zaken die wat achteraan zitten in de besluitvorming, of dat dan duurzaamheid is of cultuur, daarover moet het college, maar ook de raad, een weloverwogen afweging maken. Dan kan het voorkomen, dat als het rijk de trap weer op gaat, dat de gemeente daar dan enorme voordelen mee heeft, zoals het risico rondom herformulering en herindeling van het gemeentefonds. Maar als dat een keer tegen valt, zouden er keuzes gemaakt moeten worden m.b.t. wat wel of niet gedaan moet worden. Het gaat altijd om een integraal plaatje. Het is ook vandaag met de kadernota een einde aan de geschiedenis; de zaak gaat door, over anderhalve maand is er een septembercirculaire en die zal ongetwijfeld nieuw licht geven. Maar wat hij uit de raad hoort, is dat het financiële tij waarin de gemeente verkeert een zodanige golfslag heeft dat men inderdaad scherp aan de wind zeilt, maar dat er geen water gemaakt wordt. Er wordt voor gezorgd, dat er voldoende stabiliteit aan boord is om dat water maken te voorkomen. Op bepaalde terreinen worden nu al voorzorgsmaatregelen genomen. Bijvoorbeeld de € 3mln van het sociaal domein; hiervan wordt gezegd dat het nog niet onder controle is. Dat is niet iets van Lansingerland, dat speelt landelijk. Van het rijk krijgt de gemeente over 3 jaar ongeveer € 3mln. Dat is niet de € 3mln wat in een fonds gestopt wordt. Dat lijkt een beetje toeval, maar het is een aanname. Men kan nu niet hard voorzien of de maatregelen, die nodig zijn om de kosten en uitgaven weer in balans te brengen, waarvoor extra geld is gekregen, of dat over 3 jaar ook lukt. Straks kan niet tegen mensen gezegd worden: het valt een beetje tegen, u krijgt geen voorziening meer. Juist om dat sociale beleid goed te kunnen uitvoeren, is er die € 3mln, een andere € 3mln, want die zit gewoon in de kadernota van de meicirculaire. Dan is het voor een aantal jaar veilig gesteld. Als het tegen valt of als er geen extra geld van het rijk komt, want dat is ook nog niet uitgesloten, dan is in ieder geval veilig gesteld dat vanuit de financiële ruimte in ieder het sociaal domein een aantal jaar extra lucht krijgt. Niet als doel om het uit te geven, maar wel om te zorgen dat de reservering er is. Dan is het ook verantwoord, als het gaat om het goede weer, om met bestemmingsreserves te gaan werken. Helemaal eens met de mensen die zeggen: het was juist één van de zaken en aanbevelingen om heel voorzichtig te zijn met bestemmingsreserves. Bij het solide beleid wat de afgelopen jaren is gevoerd, ook op aanbeveling van de provincie, was juist het beleid om de bestemmingsreserves weg te saneren zoveel mogelijk. Maar het past ook bij een goed financieel gezond tij om weer wat bestemmingsreserves in te gaan vullen. Niet met het idee om er geen zicht meer op te hebben. Die € 3mln voor het sociaal domein is maar voor een beperkt aantal jaren bedoeld. Als het onder controle is, kan het afgebouwd worden en kan het geld weer terug in de algemene middelen. Men moet heel erg de vinger aan de pols houden om ervoor te zorgen, dat dat niet een black box wordt, maar het maar in zit en waarbij men ook geen grip heeft op de hoeveelheid geld wat erin zit of er geen zicht meer op heeft. Hij sluit niet uit dat dat vanuit het verleden, heel begrijpelijk, ook wel gebeurd is vanuit fusies en andere prioriteiten. Helemaal eens met die zorg, maar het hoort er ook bij, dat op het moment dat het goed gaat het toch gek zou zijn als een belangrijk item nu niet uitgevoerd kan worden, omdat de huishoudportemonnee, het salaris per maand, het niet toe laat, terwijl de spaarpot zodanig is, dat men het eenmalig had kunnen doen. Dat heeft dan te maken met eenmalige investeringen, met zaken die onderzocht worden. Het zou toch zonde zijn om te gaan schrappen, bijvoorbeeld in de kwaliteit van de buitenruimte, omdat men nu het geld niet heeft. Hij ziet de heer Van Doorn nee schudden, maar het was ook maar een voorbeeld. Belangrijk is: er zijn nu de mogelijkheden. Het is een goede gemeente, een prachtige gemeente, een gezonde gemeente. Het zou doodzonde zijn om nu al te veel te somberen. Voor mevrouw Van Olst is helder dat de wethouder het spaarpotje wil opmaken of aanspreken, maar dat kan toch ook direct ten laste van het resultaat? Dat hoeft dan toch niet in een bestemmingsreserve? Wethouder Abbe geeft haar gelijk. Of het nou in het ene potje gaat of in het andere potje, het blijft een communicerend vat. Als het uit de algemene reserve gehaald wordt, gaat het potje omlaag. Dan gaat het andere potje omhoog. Daarmee houdt men wel het zicht op het werkelijke vermogen. Dan weet men dat van die € 100mln een aantal miljoen afgehaald wordt, wat heel direct bestemd wordt en dus niet op een andere manier uit te geven is. In dat opzicht is hij het niet helemaal met de heer Ruijtenberg eens, dat de middelen nu sneller en onbeperkter gebruikt moeten worden, want vergeet niet dat die middelen eenmalig zijn. De heer Ruijtenberg heeft niet gezegd 'onbeperkt'. Wel heeft hij de vraag gesteld, waarom het gelimiteerd is tot € 10mln en er niet een groter bedrag kan zijn voor nog meer extra duurzaamheden, maar dat is iets anders dan onbeperkt. Wethouder Abbe kan hem helemaal volgen, zeker met de toelichting. Natuurlijk is het niet met een schaarste te knippen. € 9mln was net zo verdedigbaar geweest als € 11mln. Tegenover de Eneco gelden,

die binnen komen, staan ook gelden die niet meer binnen komen: dividend. Daar wordt rekening mee gehouden, dus dat is allemaal redelijk neutraal. In de tweede helft van het jaar komt het college er op terug. Dat is geen toezegging, maar gewoon bestaand beleid. Daar komt het college op terug, hoe daarmee om te gaan. Het feit dat er geld binnen komt, geeft in ieder geval aan dat het wat royaler zit m.b.t. schuldquote. Nu hij het toch over die schuldquote heeft, hij gaat een beetje dwars door zijn verhaal heen, merkt hij op, dat het heel belangrijk is, die schuldquote. Van de week heeft men het er uitgebreid over gehad met dank aan mevrouw Van Olst, want er is nog eens exact naar de tekst gekeken en een verbetering aangebracht m.b.t. die schuldquote. Het komt nog steeds op 110 uit. Maar hij moet bekennen, heel eerlijk zeggen, dat het hem niet zoveel doet. Hij heeft niet uit het raam zitten kijken, terwijl één van de ambtenaren hem er van de week over informeerde, maar belangrijker is wat die absolute schuld doet. Stel dat vanuit de rijksoverheid wordt gesteld, dat de salarissen van de wethouders verdubbeld wordt, dan neemt zijn schuld, zo die er is, enorm af, maar de schuld blijft nog steeds hetzelfde. Het is het percentage. Maar belangrijker is dat de gemeente zicht heeft op het afnemen van die schuld. Dat is veel belangrijker dan het percentage. Natuurlijk is het belangrijk om in het groen of in het middengebied uit te komen. Als het te hoog is, weet men dat de risico's te hoog zijn, maar als het gaat om sturing, stuurt de wethouder meer op absolute getallen dan op het percentage quote. Als er volgend jaar een nieuwe decentralisatie komt met € 50mln, dan gaat de schuldquote geweldig de goede kant op, maar er is niets veranderd in de schuld en het risico wat men daarin loopt. Er is ook veel gesproken over het revolverend fonds. Het college heeft geschreven er op terug te komen, vandaar dat hij er nu niet te lang op in wil gaan. Natuurlijk zal het geld vooral terecht moeten komen, daar waar het nodig is. Of dat dan bij de smalle beurs is van de individuele bewoner of dat het is om experimenten uit te zetten. Het college komt er nog op terug. Als er vanuit het rijk vergelijkbare fondsen komen, en dat lijkt eraan te zitten komen, maar men weet nog niet hoe dat precies ingevuld wordt, dan gaat de gemeente daar natuurlijk niet iets naast zetten. Dan is er een ander fonds. Dan wordt het werk van de banken niet overgenomen waar het niet nodig is. Dan over het bouwen. Repeterend. Hij denkt niet dat er veel mensen zullen zijn die liever forser aantallen willen bouwen dan dit college en zeker deze wethouder, want dat is echt het doel: zo snel mogelijk bouwen en ook voor de juiste doelgroepen. Zijn collega gaat hier op in. Daarom is men ook volop bezig met Wilderszijde, want daar moeten echt de volumes van de toekomst uit komen. Veel grondexploitaties lopen van lieverlee vol en daarmee de bouwvolumes leeg. Vooral Wilderszijde, maar ook de locaties die de heer Ruitenberg noemde op andere plekken in de gemeente, zullen zo snel mogelijk ter hand genomen worden. Over Wilderszijde komt er een brief aan. Wederom geen toezegging, maar het college informeert de raad regelmatig. Dat zal waarschijnlijk komende week zijn, in ieder geval voor de vakantie. Er was een stroomstoring waardoor de brief gecrasht was en opnieuw gemaakt moest worden, maar het komt er aan. Het proces naar 28 november toe wordt daarin duidelijk gemaakt, waarin het college graag vanuit de raad een masterplan vast gesteld krijgen, waarin de hoofdlijnen vast liggen. Een wijk opzetten met heel veel huizen met marktpartijen uit het verleden, die marktposities hebben verkregen, waar men niet zomaar omheen kan, geeft altijd wrijving in de gesprekken, wat over het algemeen ook nog glans oplevert. De raad krijgt op korte termijn een brief, waarin dat proces wordt beschreven. Als het gaat om eventuele verdichting, dan gaat het niet om even fors te verdichten, maar omdat men denkt dat er een verantwoorde wijk mogelijk is, waar meer woningen in zitten. Dat past heel goed in het regionale en rijksbeleid, om daar waar mogelijk te bouwen. Dat levert ook mogelijkheden op. Of om iets extra te doen in de kwaliteit van de wijk. Dat is niet iets wat een marktpartij afdwingt, want daar gaat de raad uiteindelijk over. Welke kwaliteit wijk en in welke omvang dat nodig is. Als er 500 huizen gebouwd worden, dan telt ook de teller van 20%. Zo hard is dat voor het college, daarover geen discussie. Zijn college gaat er extra op in. Dan in de richting van de heer Ruitenberg en nog iemand. Het is bijzonder, want nog maar 3 jaar geleden stond hij tegen de raad te vertellen dat het beter ging, maar er waren nog geen handtekeningen. Men loopt nu tegen de situatie aan, dat men wat klem komt te zitten. Er ontstaat spanning op de ruimte die nog vrij beschikbaar is voor woningbouw of bedrijvigheid. Daar zit spanning op. De wethouder heeft al een keer voor een optie nee moeten verkopen, omdat er geen grond was in die volumes. Dus daar zit spanning op. In de toekomst moeten er wijze besluiten worden voorgelegd aan de raad. Mevrouw Verhoef vraagt of de wethouder mogelijkheden ziet om extra gronden te verwerven, ook al zijn het misschien kleine stukjes op plekken langs het spoor. Zijn die opties er nog? Wethouder Abee vindt stukjes langs het spoor heel boeiend, maar ze bedoelt vast de smalle stroken waar mensen aardig geld aan verdiend hebben. Er is hier een grondbeleid vast gesteld, waarin staat dat de gemeente uitermate terughoudend zal zijn met onnodig posities in nemen, omdat de gemeente nou eenmaal geen marktpartij is. Dat is wat anders dan noodzaak of het behalen van een bepaalde doelstelling. Grond verwerven is niet het doel op zich. Het doel is: zorgen dat er zoveel mogelijk woningen gebouwd kunnen worden op de juiste plekken. Daarbij moet men ervoor zorgen niet tegen marktpartijen aan te lopen, die daar onnodig in de weg lopen m.b.t. wensen. Als er zich kansen voordoen, uitgaande van een terughoudend beleid, zoals in het beleid rondom aankoop is vast gesteld, dan komt het college ongetwijfeld terug bij de raad. Er wordt in kansen gedacht, maar de markt moet het werk doen waar de markt voor is. De heer Hoek begrijpt niet waarom het spanning op zou leveren, maar hij zit ook niet in het vastgoed. Men heeft grond of men heeft het niet.

Wat voor spanning komt daar nou uit naar voren? Dat snapt hij niet. Wethouder Abee legt uit, dat deze gemeente met het probleem werd gesteld, dat de gemeente zoveel verplichtingen rondom grond was aangegaan, vervolgens met een economische crisis geconfronteerd werd, en die komt er weer aan, want dat is een golfbeweging, dat toen gesteld is dat een overheid toch zeer terughoudend moet zijn in het aangaan van verplichtingen rondom grond, zonder dat men direct zicht heeft op hoe er vanaf te komen. Het afgelopen jaar zijn hier wel een wat potentiële voorstellen geweest. Grond verwerven, waarbij men zich heeft op het doorzetten naar een marktpartij, een jaar of half jaar later, maar dan met de eisen van de gemeente, zodat de gemeente kan bepalen wat er komt en niet de marktpartij, daar is niets mis mee. Dat zegt de wethouder ook niet. Hij heeft eerder voorstellen in de lucht gehad, waarvan het verstandig zou zijn geweest om te investeren, maar dan wel met het zicht om zo snel mogelijk van de risico's af te zijn. Eén van de redenen m.b.t. de relatief hoge schuld is juist die grondposities. De heer Hoek snapt het issue niet als de wethouder nee moet verkopen. Eigendomsverhoudingen en afspraken snapt hij. Maar als de grond op is, moet er nee verkocht worden. Waar zit dan de spanning? Wethouder Abee legt uit, dat er prachtige bedrijven zijn, ongekend mooie bedrijven. Als zo'n bedrijf wil uitbreiden, maar tegen grenzen aan loopt, die de gemeente niet meer kan oprekken, dan zou het toch wel heel jammer zijn als, ook voor de werkgelegenheid, zulk soort bedrijven niet vast gehouden kunnen worden. Het is altijd gezond om te kijken naar voorraden gronden, zodat selectiever aangestuurd kan worden. Niet iemand uit oost Groningen, maar meer op eigen bedrijven, om de economische dynamiek te handhaven. Over duurzaamheid is veel gezegd. Hij zal niet al zijn gevoelens daarin prijs geven, maar het is zeer belangrijk om met elkaar een visie vast te stellen. Dat vond het college al, maar de raad had redenen om het uit te stellen. Waarom is het nou zo belangrijk om die visie vast te stellen? Omdat men die stip op de horizon wil zetten: waar gaat het uiteindelijk heen? Als de stip op de horizon gezet wordt, kan vervolgens gekeken worden hoe de route ingepland gaat worden. Wat voor rails wordt er aangelegd? Welke wagons? Is er bovenleiding nodig? Of niet? Dat is wat daarna gebeurt. Daar is het college volop mee door gegaan. Daar was wethouder Heuvelink mee begonnen en dat is doorgezet. Vandaar dat er ook twee voorstellen zijn in deze kadernota m.b.t. wat verstandig zou zijn rondom duurzaamheid, omdat de trein wel door gegaan is. Het zal ook niet eindig zijn, de koers is nog altijd te wisselen. Hij vroeg aan één van de collega's, ter voorbereiding op de discussie: zou je op een rijtje willen zeggen welke initiatieven er allemaal lopen rondom duurzaamheid. De wethouder kreeg twee A4tjes. Hij had het kunnen weten, dus een beetje onnodig, maar hij zag twee A4tjes met allemaal punten rondom duurzaamheid. Als het op een rijtje staat, gebeurt er waanzinnig veel. Hij hoopt in de commissie van volgende week duidelijk te kunnen maken dat de trein volop loopt. De heer Duk vraagt of de wethouder die twee A4tjes met de raad zou kunnen delen. Wethouder Abee gaat dat niet doen, althans niet in die vorm. Volgende week laat hij zien waar men allemaal mee bezig is. Het gaat ook niet om een limitatieve opsomming, want het lijstje was in een dag gemaakt, dus er zal ongetwijfeld iets vergeten zijn en dan zal de commissie daar iets van zeggen. Dan is men lucht aan het rond pompen, weinig duurzaam bezig. Hij zal volgende week een hele opsomming kunnen geven van dingen die echt lopen, waar men mee bezig is en waar de raad nog volop mogelijkheden heeft om bij te sturen. De heer Jumelet vindt het fantastisch dat de wethouder warme gevoelens heeft bij dit onderwerp. De wethouder gaf aan, dat hij weloverwogen besluiten wil nemen en keuzes wil maken. Er worden ook keuzes gemaakt, chapeau. WIJ heeft al eerder aangegeven dat WIJ dat wel graag wil doen in de juiste volgorde en in het begin van die volgorde zit de vraag: waar hebben we het over? Welk probleem wordt opgelost? Daarbij is die footprint wel heel erg belangrijk. Hij hoopt dat de wethouder daar nog even op in gaat. Met name als gekeken wordt waar op geïnvesteerd gaat worden. De voorzitter merkt op, dat het een interruptie is. Kort houden is de boodschap. De heer Jumelet begrijpt dit. Hoe kijkt de wethouder aan tegen de footprint? En om die beschikbaar te stellen aan de raad. Wethouder Abee zegt: ere wie ere toe komt. Bij de beeldvormende avond heeft WIJ heel veel aandacht gevraagd voor die footprint. Geprobeerd is in de begeleidende brief hierop in te gaan. Er is geen sprake van één footprint. Natuurlijk is er een CO2 footprint, maar er zijn meer footprints. Eens, men moet het vertrekpunt weten om het einddoel te halen. Dat is nou juist waarom in de juiste volgorde gewerkt moet worden, ook al is het een tweesporenbeleid, omdat de winkel wel door gaat. Er zijn volop gesprekken met de RES, in de regio en noem alles maar op. De raad moet een visie vast stellen om te weten wat de hoofdlijn is, wat het einddoel is. Dan worden veel dingen ingevuld. Eén van de dingen die belangrijk zijn om in de vingers te krijgen, is: over welke footprint gaat het? Welke footprints zal men nog beter in kaart willen brengen? Het is goed mogelijk, dat veel in de stukken zit die er aan komen rond warmtevisies en noem maar op. Dat deelt de wethouder, maar wel in de juiste volgorde. Belangrijk is om dat met elkaar vast te stellen. De raad gaat hopelijk een visie vast stellen, maar die visie wordt binnen een aantal jaar weer herzien, omdat de technologie voort gaat, omdat er voortschrijdend inzicht is. De heer Jumelet is het hier ook niet over oneens. Het is geen statisch verhaal. Maar als er een doel gesteld wordt, moet hij wel weten waar hij nu staat. De opgave vraagt een aantal dingen. In de jaarstukken stond niks ingevuld m.b.t. er gedaan is op dat terrein, omdat men niet weet waar men staat en naar toe kan en moet. Wethouder Abee is er blij mee, dat de jaarstukken een hamerstuk zijn, maar hij baalt als een stekker dat het onderdeel duurzaamheid onvoldoende was ingevuld. Daar moet lering uit getrokken worden, zodat er volgend jaar zoveel in staat, dat de raad zal vragen of het niet wat minder had gekund.

Waar, hij heeft een punt, daar had in de jaarrekening concreter invulling aan gegeven moeten worden. Bij de behandeling van de visie zullen al dat soort dingen en wensen en de noodzaak op bijstelling op tafel komen. Dan nog even over de € 3ton. Op het revolverend fonds komt het college nog uitgebreid op terug. Die € 3ton zit daar nog een beetje bij in de buurt. Bij het revolverend fonds gaat het over het verstrekken van leningen, al dan niet met rente, er komt nog een voorstel, wat nog uitgewerkt wordt, aan een coöperatie, een individuele bewoner of aan een vereniging van eigenaren of vul maar in. Pin hem er niet op vast, want hij noemt maar een paar voorbeelden, die aan de orde zouden kunnen komen. Die € 3ton is bedoeld om initiatieven, meer eenmalige initiatieven over het algemeen, te kunnen honoreren. Als mensen iets met een speeltuin willen, als zoiets uit de bevolking komt, dan moet de gemeente mogelijkheden hebben om daar op in te gaan. Daar is wat handgeld voor nodig. Daar is het voor bedoeld. Misschien verduurzaming van de panden; binnenkort krijgt de raad daar een brief van. De verduurzaming van het zwembad, noem maar op, misschien is ook daar een extra impuls nodig. Daar is die € 3ton voor. De heer Duk vraagt zich af waar het bedrag van € 3ton op gebaseerd is. Hij heeft tijdens de beeldvormende avond geprobeerd het boven tafel te krijgen, maar het lijkt erop dat er zoveel ruimte in de begroting was en dat dat dus genomen is. Wethouder Abee legt uit, dat het inderdaad € 2ton had kunnen zijn, maar ook € 4ton. Misschien wordt het later opgehoogd, of juist verlaagd. Het gaat er niet om om nu in absolute getallen te spreken. Het is iets wat zich gaandeweg zal gaan ontwikkelen. Misschien moet geconstateerd worden dat die € 3ton over een jaar over is, hoewel hij dat redelijk uit sluit, voorspelt hij. Het zijn geen absolute getallen. Het komt tot stand door vragen als: wat is redelijk, wat ziet men in, is het een bedrag waar men substantieel iets mee kan? Vandaar dat zo'n bedrag tot stand komt. De heer Van Santen hoort de wethouder eigenlijk zeggen, dat het een soort stelpost is, want hij weet het niet precies. Waarom zou dat dan niet op onderwijs van toepassing kunnen zijn? Wethouder Abee denkt dat hij doelt op het IHP. Dat vindt hij van totaal andere grootte. Hier gaat het over initiatieven. Eén van de dingen zal draagvlak zijn. Het heeft geen enkele zin als er geen draagvlak bij mensen is, die uiteindelijk mee zullen moeten doen met investeringen. Ze moeten ook geestelijk mee in het verhaal, maar hij denkt dat veel mensen daartoe bereid zijn. Het kan niet zo zijn als er straks een vereniging komt, dat de gemeente zegt: kom over een jaar maar eens terug, dan gaan wij kijken naar dat groending of dat speeltuintje of die warmtepomp. Dat is iets heel anders dan een structureel verhaal als het IHP wat echt berekend moet worden. Dat zijn twee onvergelykbare zaken, zowel de fase waarin ze zitten, onderwijs bestaat al een tijd, en de zorgvuldigheid die het IHP nodig heeft t.o.v. wat handgeld om burgerinitiatieven vorm te kunnen geven. Gevraagd is waarom bij deze kaderbrief begrotingswijzigingen zitten. Hij begrijpt die vraag. De gedachtegang hierbij is, dat het onderdeel uitmaakt van de totale P&C cyclus, waarbij duidelijkheid gegeven wordt op het moment dat die duidelijkheid er ook is. Zo kort mogelijk op de actualiteit zitten, de raad hierover informeren, daar zijn ook afspraken over gemaakt. Als er financieel effecten te zien zijn, dan is het belangrijk om die effecten zo snel mogelijk en concreet in besluitvorming te gieten. Dat is de achtergrond. Dat is principieel ook een punt, dat geeft de wethouder graag toe. Het college denkt dat het verstandig is om het zo snel mogelijk te doen als men iets weet. De heer Markus vindt het tot hier aan toe, dat hij de aankondiging zou doen in de kaderbrief, maar waarom wordt de formele besluitvorming dan niet bij de zomerrapportage genomen? Dan kan de raad door al die P&C documenten een nietje slaan, dan is er één document voor heel het jaar. Nu moeten allerlei documenten bij elkaar gevist worden. Wethouder Abee vindt hier iets voor te zeggen. Hij begrijpt het punt. De andere kant is: nu worden bepaalde richtingen genomen, die ook voor dit jaar gevolgen kunnen hebben. Het college wil zo kort mogelijk op de wagen zitten in besluitvorming, vandaar dat het voorstel gedaan is zoals het er ligt. Gevraagd is nog naar de Holland Rail Terminal. Dat is volop in beweging, maar in het kader van deze kadernota m.b.t. de begroting van volgend jaar voorziet het college niet direct wijzigingen. Een week of 4, 5 geleden heeft het college een brief gestuurd m.b.t. de stand van zaken. Dat geldt ook voor een aantal vragen van mevrouw Van Olst, waarover redelijk recent informatie gestuurd is. Afsluitend. Het college denkt dat er een gedegen kadernota voor ligt. Met inderdaad, zoals aan het begin van deze raadsperiode is afgesproken, scherp aan de wind zeilen, kansen benutten, wat minder vanuit bedreigingen denken, mevrouw Verhoef, ere wie ere toekomt, keuzes durven maken. Het college denkt dat die keuzes ook door de raad genomen zijn en daar heeft het college een vertaling aan gegeven. Het college denkt dat dit verantwoord is. Natuurlijk zal elke tijd zijn eigen oplossingen bieden. Men moet goed blijven monitoren welke verplichtingen aangegaan worden. Is het verantwoord? Maar het is ook belangrijk, waar men een wellevende samenleving wil zijn, om ervoor te zorgen het pakket van grondonderhoud, cultuur of duurzaamheid, op de juiste manier gedaan wordt in de juiste balans. Het college denkt dat duidelijk te maken met deze kaderbrief. De heer Markus voelt een punt aan komen, maar de CU had nog twee vragen open staan. Of de stand van zaken m.b.t. het collegeprogramma opgenomen kan worden in de begroting, maar ook in de P&C cyclus documenten. Volgens de CU moet de tekst in het raadsvoorstel aangepast worden: m.b.t. de reserves betreft een voorstel en pas bij de begroting valt het besluit. Wethouder Abee denkt positief te kunnen antwoorden op beide vragen. De heer Jumelet had nog een vraag open staan rondom de RES. Wethouder Abee bedoelde die brief. Dat is de brief waarmee het college de raad een week of 4 geleden uitgebreid heeft geïnformeerd, wat de stand van zaken is rondom die RES. De

wethouder kijkt even naar achteren. Ah, hij dacht dat de raad een week of 4 geleden geïnformeerd was. Mag hij dan aannemen dat die brief er binnen nu en anderhalve week er moet kunnen liggen? Ja. Oké. Hij zegt 2 weken. Dan heeft de raad de brief. De heer Jumelet hecht er toch wel aan, als hij voor de commissie de brief heeft, want dat is wel een wezenlijk onderdeel van de visie die besproken moet worden. Wethouder Abee is het met de heer Jumelet eens. Daar gaat hij een uiterste poging toe doen. Zeker. Dank u wel.

De voorzitter merkt op, dat de wethouder een drietal toezeggingen heeft aangegeven. Een brief over Wilderszijde, stand van zaken over Wilderszijde, stand van zaken over het collegeprogramma in het kader van de P&C cyclus en een brief over de RES. Dat zijn drie toezeggingen richting de raad. De heer Markus noemt nog de toezegging dat het raadsvoorstel wordt aangepast.

Wethouder Fortuyn denkt dat hij hetzelfde gevoel heeft als wethouder Abee. Het college is heel erg dankbaar, maar ook positief, over de inbreng van vanavond. Ook de positieve gevoelens over de kadernota en ook dat men dat met elkaar gedaan heeft. Het is wel heel belangrijk, dat alle partijen hier een verantwoordelijkheid dragen en dat men met elkaar zover gekomen is. De wethouder heeft twee vragen genoteerd, die heel concreet waren. Een vraag van L3B over de ICT, met name ook de risico's die daarmee samen hangen. Het is een veranderende wereld, de laatste weken heeft men wel wat problemen gezien, of het nou elektriciteit was of andere vormen, bereikbaarheid van 112. Hij zal niet de garantie geven, dat het de gemeente niet overkomt, maar hij stuurt heel erg scherp op personeel, maar ook op functionarissen die aangesteld zijn en op de systemen. Daarvoor wordt weer € 70.000 toegevoegd om juist die systemen up to date te houden, juist om die veiligheid te waarborgen. In voorgaande begrotingen, met name 2018, is sterk geïnvesteerd ook in de onderliggende devices en andere kwaliteitsverbeteringen op ICT. Het heeft niet alleen de volle aandacht, maar er wordt ook geld aan uitgegeven. Met elkaar is afgesproken, dat het permanent geld gaat kosten. Daarmee wordt de zaak geborgd. Mevrouw Van Olst pakt het Huis van de samenleving op uit de kaderbrief, waarin zeer nadrukkelijk wordt gezegd dat het college geen nieuwe commerciële activiteiten meer zal toestaan in het publieksgebouw. Dat staat er nadrukkelijk als tekst. Nu vraagt ze een bevestiging over het huurcontract. In eerdere fases is gezegd, dat het huurcontract gerespecteerd wordt. Als het afloopt, loopt het af. Dat is over 5 of 6 jaar. Of hij dat bevestigen moet? Hij hoeft er geen toezegging van te maken. Hij doet dat, zoals een nette overheid dat doet. Mevrouw Verhoef dacht gisteren even dat ze hem er over wilde aanschieten. Hoe is het nu met het barretje, wat hij zo graag in het huis van de samenleving wilde hebben. Daar was ze toch benieuwd naar. Wethouder Fortuyn zou al te brutaal zijn door te zeggen dat de tekeningen klaar zijn en dat de timmerman bezig is. Dat gaat hij niet doen. Het voorstel Huis van de samenleving staat voor 3 juli op de agenda van de commissievergadering. Het barretje zal er niet letterlijk in staan, maar het staat wel 3 juli op de agenda. Op 18 juli staat het bij de raad geagendeerd. Dan komt het Huis van de samenleving aan de orde. De heer Jonker komt nog even terug op een vorig onderwerp, waarvoor excuus, maar het ging zo snel en vloeiend over. Over dienstverlening. De wethouder geeft aan, dat er geïnvesteerd gaat worden in ICT. Dat bespaart wel € 100.000. Wat is het beeld van de wethouder daarvan? Staat de gemeente Lansingerland aan het begin van een digitale transformatie m.b.t. dienstverlening? In het midden? Of aan het eind? Dat zou verklaren waarom er investeringen aan gekoppeld worden. Hij ziet geen investeringsritme wat overeenkomt met het feit dat er nog een heleboel te doen is. Wethouder Fortuyn zegt dat dit klopt. Hij zal nooit zeggen aan het eind te staan. Dat kan niet, dit is een ratrace, men is altijd bezig om het voor te zijn. Nee, er is een dusdanige opbouw vanaf 2018 genomen, zodat er nu goed zicht is op de investeringen die plaats vinden. Een aantal zaken is nog in te vullen. Het college denkt met het huidige budget, zoals nu voorgesteld wordt, er een optimaal product is en denkt zeker te weten altijd te maken te hebben met een ratrace en scherp moet zijn. Om een voorbeeld te noemen: de outsourcing van het back-upstelsel. De Snip verdwijnt als zodanige locatie. Daar wordt met partijen voorgesorteerd om juist de kennis en kunde van marktpartijen gebruik te maken. Men wil niet alles in eigen huis doen, voor alle duidelijkheid, er wordt echt gekeken hoe het beter geborgd kan worden. Het heeft absoluut de aandacht en inzet om hier absoluut veilig te opereren.

Wethouder Arends zet de microfoon iets naar beneden, omdat ze iets kleiner is dan haar collega. Eigenlijk zijn er op vier thema's vragen aan haar gesteld. Alvorens ze daar op in gaat, wil ze toch even ingaan op de uitgesproken waardering m.b.t. de investering die op economie gedaan wordt. Ze is er blij mee, dat de commissie dat benoemt, vanuit vrijwel alle partijen. Dan de vier thema's met als belangrijkste thema wonen, genoemd door vrijwel alle fracties. Fracties hebben hun zorg hierover geuit. Die zorg is ook haar zorg. Er is een stevig bod neergezet in de regio, waar een grote opgave is m.b.t. het toevoegen van veel woningen. Wethouder Abee heeft er al iets over verteld. Maar ook voor de volkshuisvesting. Ze heeft een goed bestuurlijk overleg met 3B Wonen. N.a.v. het bod, wat ze samen met 3B Wonen heeft gemaakt, is men nu bezig met prestatieafspraken. De raad krijgt een overzicht, daar is men mee bezig, om wat meer duiding en wat meer inzicht te geven over alle plannen waarover de raad

al een besluit heeft genomen, alle plannen die in de pijplijn zijn en alle plannen die er aan gaan komen. De heer Jumelet hoort de wethouder het hebben over een stevig bod. Dan vergeet ze één element erbij te noemen, namelijk dat het college toch een tik op de vingers heeft gekregen, omdat het onvoldoende was. Hoe stevig is stevig dan? Of komt ze daar nog op terug? Hij is wel benieuwd of er nog een steviger bod gedaan wordt. Wethouder Arends had hierover geen vraag gekregen in de eerste termijn. Nu vraagt hij: hoe staat dat? De wethouder heeft gezegd, dat er een eerste verkennend gesprek is geweest met de provincie daarover. Voor het zomerreces komt er een vervolgesprek over. Ze is dus in gesprek met de provincie. Het ging hem vooral over de relatie met 3B Wonen. Waar ze naar toe wil, is dat de raad zegt: we willen aan de slag. Ja, 3B Wonen wil aan de slag, de wethouder wil aan de slag, de raad wil aan de slag. En ze kan zeggen: we zijn aan de slag. Mevrouw Verhoef hoort de wethouder zeggen dat ze aan de slag is, in gesprek. Er is bestuurlijk overleg met 3B Wonen. Is er ook de mogelijkheid dat andere woningcorporaties gaan bouwen in Lansingerland voor sociale woningen? Wethouder Arends sluit niemand uit. De grootste woningcorporatie is op dit moment 3B Wonen, maar ook andere hebben al contacten, waar bijvoorbeeld 3B Wonen het beheer van doet. Het college sluit niemand uit, maar de grootste partner in deze is 3B Wonen, waar de gemeente een heel goede relatie mee heeft, die kwalitatief goede woningen neer zet, beschikbare en betaalbare woningen. Ze zei net dat men goed en stevig aan de slag is met elkaar en stevig aan de slag. Dat moet goed geregisseerd worden, wordt gezegd. Ja, dat moet zeker goed geregisseerd worden. Dus na de bespreking, waar aan gerefereerd wordt, met 3B Wonen, waar de wethouder zelf ook bij was, is afgesproken om gezamenlijk stevig op regie-niveau te kijken welke plannen er liggen, waar de belemmerende factoren en hoe versnellingen aangegaan kunnen worden. Vooralsnog vindt het college dat er geen extra middelen of capaciteit ingezet hoeft te worden in de vorm van een bouwregisseur. De verwachting is dat wat nodig is in de gezamenlijke opgave, dat dat met elkaar gedaan wordt. De heer Jumelet vindt het prachtig, hoor, in algemene bewoording. Wat betekent dat concreet m.b.t. wat afgesproken is met 3B Wonen? Wat gaat er nu gebeuren waardoor 3B Wonen feitelijk veel sneller kan gaan bouwen? Men loopt al twee jaar achter, men loopt eigenlijk tegen muren aan: help. Wethouder Arends doelt hier precies op. Samen goed in gesprek, samen afspraken maken. Op dit moment is men bezig met prestatieafspraken, wat een uitvloeisel is van het bod, wat gezamenlijk is neergezet. Daarin komen dit soort vraagstukken: welke locatie, met welke versnelling, het aantal. Het grote overzicht komt naar de raad. Dus men is bezig met de prestatieafspraken. Als die klaar zijn, komt dat ook naar de raad toe. De wethouder hoort de behoefte m.b.t. het typologie van woningen voor mensen in Lansingerland. De heer Duk hoort de wethouder zeggen dat het college op dit moment geen bouwregisseur nodig acht. Heeft het college dan vaste doelen, die ze binnen een bepaalde periode willen halen, waarna ze gaan kijken of die regisseur alsnog nodig is. Of gaat men door op de huidige voet? Wethouder Arends geeft aan, dat de werkzaamheden, die een bouwregisseur zou doen, nodig zijn. Dat wordt opgepakt. Vooralsnog verwacht het college niet dat er extra capaciteit of extra middelen voor nodig zijn. Dit kan gewoon gedaan worden binnen de huidige mogelijkheden. De afspraken die op dit moment gaande zijn, komen in de prestatieafspraken. De heer Duk vraagt hoe de wethouder verklaart dat het nu twee jaar achter loopt. Waarom is het in het verleden dus niet goed gegaan? Wethouder Arends zegt dat hier eerder over gesproken is. Ook haar collega heeft hier net het e.e.a. over genoemd. Eerder heeft ze er ook informatie over gegeven: het materiaal, het bouwen, duurzaamheid. Maar ze denkt dat ze in herhaling valt. Als die prestatieafspraken er zijn, is het een goed moment om daar op in te gaan. Het is nu te vroeg om daar verder op in te gaan. Dank u wel. De heer Jumelet denkt dat de wethouder inderdaad in herhaling valt. Het argument vanuit 3B Wonen waren niet de heipalen en de arbeid. Het was met name: we worden bij de gemeente van de ene naar de andere ambtenaar gestuurd voor de planontwikkeling, voor de realisatie et cetera. 3B Wonen zegt tegen een muur aan te lopen bij de gemeente. Laat de gemeente zich de spiegel voorhouden. Hoe kan de gemeente nou faciliterend zijn naar 3B Wonen? Dat zit hem niet in de heipalen, niet in de arbeid. Wethouder Arends zegt dat 3B Wonen bij het college is geweest. Het college is daar op werkbezoek geweest. Ze hebben een presentatie gegeven, ze hebben ook hun belang aangegeven met hun investeringsmogelijkheden. Het heeft tijd in beslag genomen om dat regionaal te maken, daar wordt kleuring aan gegeven in de prestatieafspraken. Er werd een vraag gesteld over huisvesting voor ouderen. De heer Duk vraagt of er intussen één aanspreekpunt is voor 3B Wonen binnen de gemeente. Of gaan ze nog steeds van ambtenaar naar ambtenaar? Wethouder Arends zegt dat ze niet van ambtenaar naar ambtenaar gaan. Als het gaat om huisvesting, heeft men met verschillende afdelingen te maken en met verschillende expertises. Er zijn vaste contactpersonen. Eén van de dames is hier aanwezig. Dat is de vaste contactpersoon voor 3B Wonen. Zij weet intern goed de weg. Even voor nu voldoende. Gevraagd werd of er goed zicht is op de huisvesting van ouderen. Iedereen weet dat de samenleving van Lansingerland aan het veranderen is. Waar er eerst veel gezinnen waren, is er nu ook een vergrijzing te zien. Alleenstaande ouderen of ouderen die een andere typologie woning willen hebben. Dat is het college zich bewust. Men is bezig met de woonvisie, die komt volgend jaar naar de raad, waarin dit een belangrijk onderdeel is. De woonbehoeften in Bleiswijk worden nu onderzocht. Daarbij komen ongelooflijk veel reacties binnen. De periode is zelfs langer gemaakt. Veel reacties over wat ze zien wat nodig is in Bleiswijk. Zeker huisvesting van ouderen speelt ook in Bleiswijk een rol, maar dat komt ook terug in de woonvisie, die

naar de raad toe gaat komen. Het tweede onderwerp: het middengebied. Een belangrijk onderwerp, omdat de wegen door Lansingerland door lopen, en door Pijnacker, en ook het openbaar vervoer. Eigenlijk zit de gemeente in een groter gebied als het gaat over verstedelijking, bereikbaarheid, natuur en recreatie. Een intensivering van de capaciteit is daarin toch wel belangrijk om dat goed te doen. In het belang van Lansingerland bepaalt de gemeente de agenda. Het is te beperkt om die agenda alleen te doen. De agenda moet gemaakt worden met voor Lansingerland twee belangrijke gemeenten, zoals Zoetermeer en Pijnacker-Nootdorp. Daarom vraagt het college om daarop een extra investering te doen om juist de belangen van dit middengebied steviger te maken ook voor de lange termijn en de toekomst, ook als het gaat over bereikbaarheid, fietsverbindingen en alle onderwerpen. De heer Markus kent dit verhaal, want het stond ook in de besproken paper. Waar gaat het geld concreet naar toe? Onderzoeken? Uren? Wethouder Arends zegt dat het vooral capaciteit en uren zijn, maar ook onderzoeken. Wat het precies is, technisch, heeft ze nu niet voor ogen, maar beide zijn hierin onderdeel. Het derde onderwerp is werk en inkomen. Hier werden meerdere vragen over gesteld. Onlangs heeft de raad een uitvoeringsplan ontvangen: werken werkt. Daarin staat goed uitgelegd het beleid wat men in de uitvoering echt wil doen. Daar is te lezen wat de bedoeling is de aankomende jaren, hoe ingezet wordt op de extra financiële middelen die de raad het college heeft gegund voor goede plannen voor inwoners die wat kwetsbaarder zijn in het zoeken naar werk. Het college gaat uit van kandidaten die willen en kunnen. D66 vroeg waarom die € 45.000 dan nodig is voor handhaving? Daar heeft de raad zelf eerder over besloten. Er staat in het collegeprogramma dat hier een extra intensivering voor nodig is. Daar heeft de raad in meerderheid voor gekozen om dat langdurig te doen. Er is iemand extra in huis om onderzoeken te doen op rechtmatigheid. Los van het feit dat de grootste investering gedaan wordt op mensen die willen en kunnen, zullen er mensen zijn die net buiten de grens zitten. Lansingerland wil niet dat er fraude wordt gepleegd. Het college wil dat dan ook opsporen en daar zijn die middelen voor, waar de raad al eerder over besloten heeft. Mevrouw Den Heijer heeft toen precies dezelfde vraag gesteld. D66 kon er niet in mee gaan, maar er zijn nog meer mensen dan D66 in deze raad. Toen heeft D66 gevraagd of dat bedrag te rechtvaardigen is, zeker op deze structurele basis. Toch ziet D66 geen gegevens hierover waarmee dat bedrag te rechtvaardigen is. Ze wil wel wat meer inzicht daarin, wil D66 er de volgende keer weer in mee gaan. Kan de wethouder daar iets over vertellen? Wethouder Arends verwijst naar een artikel in de krant over Rotterdam, over het misbruik maken van uitkeringen. O.a. de wethouder van de PvdA is daar heel sterk op in Rotterdam. Met Investiga was veel fraude te zien. Omdat dat niet meer mocht is ervoor gekozen om een aantal uren in te zetten bij Zoetermeer. Daarmee werd een daling zichtbaar. Het college wil opsporing doen. Waar mensen misbruik maken, moet dat opgespoord worden om te rechtvaardigen. Mevrouw Den Heijer vraagt of er inzicht is in die gegevens. Hoeveel procent misbruik is er? Wat is het percentage? Is het dan te vergelijken met Rotterdam of is dit eigenlijk een heel andere gemeente? Wethouder Arends vindt dat voor nu heel technische vragen. Eerder is de raad al geïnformeerd over de onderzoeken door Investiga, hoeveel dat per jaar heeft gedaan en wat de afgelopen jaren heeft gedaan. Een deel van die informatie heeft de raad of zou opgevraagd kunnen worden bij de griffie. Mocht dat onvoldoende zijn, kan ze schriftelijk een vraag stellen. Het is nu voor de wethouder zo technisch, dat ze dat niet kan beantwoorden. De heer Hoek wil de wethouder verleiden om wat meer concreet antwoord te geven. De commissie krijgt alleen maar algemeenheden te horen. Er wordt constant verwezen naar allerlei onderzoeken die lopen. Dit voelt voor hem heel erg onbevredigend. Hij wil haar toch verleiden om wat meer concreet op de vraag in te gaan. Wethouder Arends geeft aan dat de raad eerder besloten heeft m.b.t. die € 45.000. Daaronder lagen die redenen. Als gevraagd wordt hoeveel dat was t.o.v. Rotterdam, kan zij daar nu geen antwoord op geven. Voor de heer Hoek is dat helder, maar hij heeft het over heel veel vragen, die afgedaan worden met algemeenheden, met verwijzingen naar onderzoeken die nog komen. Dat is niet het doel van een eerste termijn. Hij wil echt vragen om wat meer specifiek in te gaan op de vragen die gesteld zijn. Het heeft een hoog 'met een kluitje in het riet gestuurd' gehalte. Wethouder Arends heeft niets gezegd over een onderzoek. Als de heer Hoek nog een concrete vraag heeft, dan hoort ze die graag. Ze heeft antwoord gegeven op het thema wonen, welke stappen daar gezet worden, en over het thema middengebied, waar extra middelen voor nodig zijn, en nu over de middelen voor werk en inkomen als het gaat over fraude, waar eerder over besloten is. De heer Jonker maakt even gebruik van het feit, dat ze wonen nog een keer noemt, want hij had nog een vraag in zijn hoofd. Op rijksoverheid.nl stond dat er een deal was met Binnenlandse Zaken. Daarin wordt letterlijk genoemd, dat er een versnelling gaat plaats vinden voor de woningbouwopgave ook in Wilderszijde. Misschien is het zijn achterstand in kennis, maar hij snapt niet waarom dat niet terug te zien is in de kadernota. Wethouder Arends zegt dat haar collega daar zojuist op ingegaan is, als mede verantwoordelijke m.b.t. Wilderszijde. De projectgroep is daar nu mee bezig en heeft gesprekken met de provincie over de mogelijkheden voor die versnelling, waarbij een aantal thema's is. Er komt een brief met informatie over die versnelling. Daar is men volop mee bezig. Die deal is nog maar heel kort geleden vast gesteld met elkaar. Daar is het college direct op in gegaan, omdat het college er alle belang aan hecht om juist voor Wilderszijde een versnelling aan te gaan. Het andere deel van werk en inkomen werd door de PvdA genoemd, over het budget. Wordt dat verminderd? Wordt er dan voldoende aandacht aan de kandidaten gegeven over de caseload? Want ze zien dat er ook middelen naar

economie gaan. Twee dingen daar over. Een nieuwtje. De grootste werkgever komt naar Lansingerland, die er nu nog niet is. Op Klappolder. Vorige week is de ondertekening gedaan. Dat is een werkgever met, naar verwachting, zo'n 1.500 arbeidsplaatsen. Als het gaat over economie, dan is het booming. Als het gaat over zoveel arbeidsplaatsen, dan hebben zij personeel nodig. Aan de ene kant zijn er kandidaten, die goed toegerust moeten worden, en aan de andere kant is er een arbeidsmarktoffensief nodig om vanuit het economisch perspectief aandacht aan die werkgever te kunnen geven. De heer Ruijtenberg vraagt of die arbeidsplaatsen voornamelijk worden in gevuld door inwoners vanuit Lansingerland. Of zijn het al bestaande werknemers, die hiernaar toe komen en daarmee voor extra verkeer zullen zorgen op het onderliggende wegennet? De voorzitter vindt het erg rumoerig worden. Hij wil dat het rustig wordt om vraag en antwoord duidelijk tot uiting te laten komen. Wethouder Arends weet dat deze ondernemer ondertekend heeft, maar ze weet niet wat zijn selectie is qua personeel, maar het geeft ongelooflijk veel kansen, zeker voor mensen uit Lansingerland, dus op grondgebied van Lansingerland. Ze gaat ervan uit, dat het veel kansen biedt voor mensen uit Lansingerland, maar ze denkt ook aan veel arbeidspotentieel voor de regio. Als gevraagd wordt: hoeveel mensen vanuit de bijstand gaan er naar toe? Dan zegt ze dat er dan te weinig mensen zijn, omdat er veel meer werk wordt geboden dan het aantal werklozen in de gemeente. Mevrouw Verhoef wil toch graag concreter antwoord op de vraag. De wethouder zegt dat het geld gebruikt gaat worden voor een arbeidsmarktoffensief. Ze heeft dat woord eerder gehoord, maar ze wil gewoon weten over die € 250.000 die weg gaan bij ondersteuning van mensen om naar een baan geleid te worden: waar vloeit dat nou heen? Dan wil ze ook nog even melden, dat wethouder die ze noemde m.b.t. de keiharde aanpak van fraude: hij is voornamelijk genoemd om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt wel naar de arbeidsmarkt te krijgen. Wethouder Arends hoort de vraag: waar gaat dat dan concreet heen? Een deel gaat over het extra aandacht geven aan mensen, die kandidaatkant. Aan de andere kant is te zien, dat het ook zo nodig is om aandacht aan die werkgever te besteden. Dan gaat het over de centrummanager, de accountmanagers, het werkgeversservicepunt, het Nieuwe Wij. Eigenlijk een heel krachtig arbeidsmarktoffensief, ook met omliggende gemeenten, bij grote bedrijven, die personeel nodig hebben, dat vraagt ook capaciteit ook van de mensen hier. Om een goede match te krijgen, is een kandidaat nodig en een baan. In het stuk Werken werkt staat dat vanuit het economisch perspectief het belangrijk is dat daar aandacht aan gegeven wordt. Dan het vierde onderwerp, over asielgerechtigden en de inburgeringswet. Op dit moment wordt er al incidenteel geld gereserveerd daarvoor in de kaderbrief, twee keer € 120.000. In 2021 gaat de wet in. Op dit moment zijn de VNG en het rijk in onderhandeling daarover. De verwachting is dat na die onderhandelingen de gemeente in 2021 compensatie krijgt vanuit het rijk, maar hoeveel dat is, weet ze nog niet. Daarom is het ook zo belangrijk, dat daar nu al een deel voor gereserveerd wordt in de kadernota. Dank u wel.

De voorzitter hoorde van de wethouder dat ze een overzicht geeft van alle plannen over wonen, waar al besluiten over genomen zijn, wat in de pijplijn zit. Dit komt naar de raad. Ook heeft ze aangegeven, dat ze de prestatieafspraken met 3B Wonen, zodra die er zijn, naar de raad zal sturen.

Wethouder Van Tatenhove gaat alleen maar in op de vragen die voor haar nog resteren. Eerst de vraag over het bevriezen van de tarieven voor de culturele organisaties, een vraag van het CDA. Als het goed is, heeft de raad daar een brief over ontvangen, gedateerd 5 februari. Daarin staat dat het ook voor de culturele verenigingen geldt, die bevrozing, net als voor de sport. Dan het Praatje Pot, waar de heer Van Doorn al een aantal keer aandacht voor heeft gevraagd. Zoals hij het noemde, klopt dat inderdaad. Men is aan de slag gegaan met het intensiveren van beleid in het afgelopen jaar. Dat werpt zijn vruchten af. Daar waar ze nog kansen ziet om nog verder te verbeteren, dan wordt dat gedaan. De contacten met de huisartsen zijn bijvoorbeeld nu beter dan in het verleden. Dus ook bij de huisarts wordt gezegd: heb daar aandacht voor. Want in combinatie met het langer wonen, betekent dat dat mensen langer onder de radar blijven. Zij zien ze misschien al eerste. Sinds kort is er een meldpunt. Maakt iemand zich echt heel erg druk om zijn of haar buurvrouw, dan kan contact worden opgenomen met het meldpunt. Dan is Welzijn Lansingerland in principe de eerste die contact opneemt met de vraag of ze eens een gesprekje aan zouden mogen knopen of: is er misschien iets waarmee we u kunnen helpen? De heer Van Doorn is blij met de signalering, want dan start daarna de hulpverlening. Praatje Pot heeft echt in essentie in zich om gewoon tijd voor elkaar vrij te maken i.p.v. het afvinken van een productenlijstje. Dit is bedoeld als: ga voor extra contact. Zit dat er nu ook in? Of alleen op signalering? Wethouder Van Tatenhove geeft aan, dat het ook daar in zit. Er is het Pact tegen eenzaamheid. Daar zitten veel organisaties in met vrijwilligers die dat doen, dat gesprek aanknopen. Maar met mensen die al achter de voordeur komen is afgesproken dat zij extra tijd nemen om bijvoorbeeld ook eens de koelkast open te trekken om te kijken wat er in staat. Komt iemand nog wel zijn huis uit om in een gezonde maaltijd te kunnen voorzien? Of staat er alleen een pak vanillevla? Met alle aanbieders van huishoudelijke ondersteuning zijn hier afspraken over gemaakt om juist die kwalitatieve tijd te investeren in het contact. Even tegenover iemand te gaan zitten met een kop koffie, even het gesprek: hoe gaat het nou eigenlijk? Dus dat zit er in. Dan komt ze bij het punt wat de CU noemde over de eenzaamheid onder jongeren. Dat is tot nu toe

misschien wat onderbelicht, maar hier in huis is gezegd dat men bij de eerstkomende actieweek in het najaar hier wat meer focus op wil hebben. De wethouder loopt af en toe mee met een voortgezet onderwijsklas, een dagdeel. Ze heeft een keer bij een gesprek gezeten met een mentor. Dat is echt schrijnend, als daar een ventje uit de brugklas of tweede klas zit die zegt: vorige keer heb ik gezegd dat ik het leuk vind om alleen te zitten, maar eigenlijk is dat niet zo, ik heb gewoon geen contact. Iemand van 13, 14, 15 heeft nog een heel leven voor zich; dat snijdt door de ziel. Daar moet werk van gemaakt worden. Dan armoede en schuldhulpverlening, waar de PvdA en GL aandacht voor vroegen. Bij het beleidsaccent eenzaamheid zijn hele mooie stappen gezet op beide punten, wat niet weg neemt, dat daar waar ideeën aangereikt worden, gezocht wordt of er mogelijkheden zijn om die al dan niet in een pilot of experiment uit te proberen of het werkt en of het nieuwe doelgroepen in beeld brengt. Ze zou de commissie willen uitnodigen om met concrete ideeën niet te wachten tot de evaluatie, maar kom er eerder mee, zodat gekeken kan worden of het past bij het team Eropaf, die met vroegsignalering aan de slag gaat. Dus ze zou willen zeggen: heeft u concrete ideeën, laat het horen. Dan de VVD, de vraag over de aframing van de budgetten voor de omgevingswet. Dat heeft alles te maken met wat morgen besloten wordt met het vast stellen van de jaarrekening. Daar wordt een reserve voor opgenomen: actieplan omgevingswet. Die heet hier per ongeluk: actieplan duurzaamheid. Ze weet niet precies op welke pagina het staat, maar in dit document moet het dus zijn: actieplan omgevingswet. De voorbereiding wordt uit de reserve gedaan. Ze hoopt dat het daarmee duidelijk is. Mevrouw Verhoef wilde toch nog even terug komen op de armoedebestrijding. Ze weet dat er heel veel accenten hierop zijn en dat wil de PvdA ook helemaal niet onder het tapijt schoffelen. Een aantal weken geleden heeft de heer Xhemali een rondvraag ingediend, maar die was toen niet aangekomen vanwege technische zaken, dus er is nog wel wat te doen bij de ICT. Nee, grapje, want het was echt een raar foutje. Dit is later recht gezet. Hij kaartte via die rondvraag aan, dat er weer extra middelen zijn toegekend vanuit het rijk. Ze vroeg hier zelf net ook aandacht voor. In de meicirculaire is niet duidelijk hoe dat ook verwerkt is. Of dat geormerkt is voor armoedebestrijding of dat het op een andere manier wordt ingezet. Dus die vraag staat nog open. Wethouder Van Tatenhove weet niet of het al in de meicirculaire al is meegedeeld en of het geormerkt is, maar als er extra geld komt voor de schuldproblematiek en armoedebestrijding, dan zit de afdeling er wel bovenop om te kijken wat ermee gedaan kan worden. Dan wil de afdeling het gebruiken daar waar het voor bedoeld is, als het gebruikt kan worden. Men is er wel scherp in om geld wat extra komt ook daarvoor te gebruiken. Maar ze heeft geen idee of en hoe het in de meicirculaire staat. Dan het IHP, onderwijs en het plan voor de sportaccommodaties. Daar heeft wethouder Abee al wat over gezegd. Het is niet zo, dat deze kadernota de laatste is en dat er volgend jaar helemaal niets meer voorgesteld kan worden. Het gaat natuurlijk door, het financieel beleid. Soms zijn er meevallers, soms tegenvallers, al dan niet afkomstig van het rijk. Als het accommodatieplan gereed is, komt het college daarmee zo snel mogelijk naar de raad. Op dat moment zijn de financiële consequenties daarvan in beeld. Daar nu iets over noemen, is echt een slag in de lucht, zeker bij onderwijshuisvesting, omdat dat voor een belangrijk deel vervangen van een accommodatie is en niet alleen over uitbreiding en nieuwbouw. De heer Jonker hoort de wethouder zeggen dat ze dat niet kan ramen, maar dat vindt ze een beetje dubbel op een bepaalde manier, want er wordt ook wat geraamd voor de omgevingswet, daar wordt ook een bepaald bedrag neer gezet. Daar zijn kaders voor, om een indicatie te geven aan welke bedragen gedacht wordt. Wethouder Van Tatenhove zegt dat de reserve van de omgevingswet berekend is op basis van wat er gedaan moet worden om te komen tot die omgevingsvisie, dus dat is anders. Zonder een rapport van het bureau wat het onderzoekt kan niet gezegd worden waar er vervangen moet worden en waar geïnvesteerd moet worden en dat een gebouw geschikt gemaakt moet worden. Dat weet ze echt nog niet. Elk jaar wordt een nieuwe kadernota gemaakt met nieuwe verwachtingen en dat is wat wethouder Abee net ook al zei. Dan wordt weer naar de periode vanaf dan naar 4 jaar verder gekeken, want investeringen in onderwijshuisvesting zitten nu nog buiten de planperiode van deze kadernota. De heer Ruitenbergh maakt zich toch een beetje zorgen. Het lijkt of ze luchtig doet over de investeringen die hier straks komen. Men weet het nog niet precies en het is de volgende planperiode. Daar wordt hij toch een beetje onrustig van, moet hij eerlijk zeggen. Vanuit zijn expertise en vanuit zijn werk weet hij gewoon, dat er een enorme slag aan komt. Men wil naar frisse scholen toe. Het zijn verouderde schoolgebouwen, dus er zal een slag gemaakt moeten worden in kwaliteit, nieuwe scholen in Wilderszijde. Het gaat hier om hele grote, structurele investeringen, misschien wel een half miljoen structureel straks of meer. Hij wil wel de ruimte kunnen houden en gerust gesteld worden, dat die ruimte er is om dat soort keuzes te maken straks. Echt hele grote keuzes, die enorme financiële impact hebben. Volgens wethouder Van Tatenhove heeft wethouder Abee dat dus net ook al aangegeven. Die ruimte om elk jaar weer keuzes te maken, die is er. Mooier kan ze het niet maken. Waar de zorg van de heer Ruitenbergh zit, is dat de laatste jaarschijven van deze kaderbrief eigenlijk geen structurele ruimte meer hebben. Hij wil niet in een discussie belanden met het IHP. Hij wil van de wethouder met hart voor onderwijs de geruststelling krijgen, dat er geknepen gaat worden op de huisvesting van de leerlingen, van de kinderen, omdat het geld al is opgemaakt aan iets anders, wat misschien anders had gekund. Wethouder Van Tatenhove kan het niet anders zeggen, dan ze heeft gedaan. Het college staat voor goed onderwijs. De raad heeft eerder gezegd: sober en doelmatig, maar wel goede en eigentijdse

onderwijsgebouwen. Daar gaat het college ook voor. Als het IHP er ligt, wordt het besproken met de raad, waar welke investeren op welk moment gedaan moeten worden. Dan worden de consequenties daarvan mee genomen in de kadernota en in de begroting. Dan sport. In deze kadernota is op diverse onderdelen vanuit de visie aangegeven wat het college al weet. Ook daar geldt dat in het accommodatieplan het beeld gecompleteerd wordt. Het accommodatieplan is nu in voorbereiding en komt zo snel mogelijk naar de raad. De onderdelen, die al wel bekend zijn, staan genoemd in deze kadernota, zoals de raad destijds gevraagd heeft met het amendement. De heer Markus vraagt of de conclusie is dat het amendement niet haalbaar is. Wethouder Van Tatenhove zegt: niet volledig. Voor het onderdeel van het accommodatieplan is het op dit moment nog niet helder, omdat op dit moment onderzoek gedaan wordt naar hoe de accommodaties erbij staan, welke wensen er leven, welke problemen leven er bij verenigingen, in hoeverre passen de wensen bij wat er in de visie is beschreven aan ideeën van iedereen beweegt, iedereen kan sporten en we kiezen voor vitale sportverenigingen. Tot slot nog over de jeugd. Wethouder Abee heeft al toegelicht hoe het zit met die reserve en de € 3mln die van het rijk komt voor de eerste drie jaar. Het zal duidelijk zijn dat met dit besluit van het rijk, het rijk ook gelijk aangeeft, dat de problemen die de gemeente op dit moment ondervinden financieel serieuze problemen zijn en dat ze zich daar mede verantwoordelijk voor voelen. Vandaar dat er een commissie van wijzen gevormd wordt, die na moet gaan denken en moet gaan verkennen wat er structureel nodig is om te zorgen dat de gemeenten ook na 2021 de jeugd kunnen voorzien van passende ondersteuning en passende zorg, als ze dat nodig hebben. In de loop van de komende jaren komt er nog wel een gebaar vanuit het rijk, want ze neemt aan, dat die commissie van wijzen zijn werk grondig doet en de gemeenten bezoekt. De heer Jonker denkt dat de wethouder nog één puntje is vergeten. Klein, maar fijn. De zorgrobots voor € 9.000 incidenteel. Inzet van technologie is heel belangrijk voor de oudere doelgroep in de toekomst en ook nu. Denk aan valdetectie, herinneren aan innemen van medicijnen, zorgrobots. Heel blij dat de wethouder wil experimenteren met iets als de zorgrobot. Maar is dan € 9.000 het hele budget wat aan innovatieve technologie proeven besteed wordt? Dat is wel heel erg laag, zeker als hij kijkt naar andere budgetten. Kan de wethouder uitleggen waarom dat zo ontzettend laag is en waarom het college daarvoor kiest? Wethouder Van Tatenhove legt uit, dat dit het bedrag is, omdat men concreet met een robot en programma aan de slag wil om te ervaren hoe het werkt. Het kan best, dat men bij de evaluatie van de beleidsaccenten in 2020 tot de conclusie komt dat dit ouderen iets brengt en dat het helpt en ondersteunend is aan wat verder wordt gedaan en dat het college dan met andere voorstellen komt. Eerst wil men ervaren hoe dit werkt. De heer Jonker denkt dat uit wetenschappelijke literatuur en beproeving door andere gemeenten gehaald kan worden wat de ervaringen zijn, want die zijn legio. Het is niet de vraag of er technologie ingezet gaat worden voor ouderen, om de kwaliteit van leven te verbeteren en om de kosten te verlagen, maar hoe dat gaat gebeuren. Hij had een grotere inzet verwacht van het college om daarmee aan de slag te gaan. Gewoon meer geld, meer middelen. Hij respecteert, dat ze daar niet voor kiest, maar het verbaast hem. Wethouder Van Tatenhove zegt dat veel robotica toegepast wordt in de woonomgeving. Als het gaat over wonen voor ouderen, is dat onderwerp van gesprek. Hoe zorgt men ervoor dat ouderen gefaciliteerd worden, zodat het huis geen probleem is, maar dat daar al veel aan robotica en domotica in zit, zodat het hun ondersteunt om zo lang mogelijk zo zelfstandig mogelijk te leven. Het heeft wel aandacht.

Burgemeester Van de Stadt heeft nog twee onderwerpen. De heer Kuipers vroeg naar het cameratoezicht. Er is budget uitgetrokken in deze collegeperiode voor cameratoezicht. Gevraagd wordt of dat voldoende is, omdat men wel meer cameratoezicht wil. Dan zegt hij: ja. Het is nu twee keer ingezet: op Koningsdag en in het Annie M.G. Schmidtpark bij maatschappelijke onrust daar. Hij voelt geen enkele budgettaire beperkingen om cameratoezicht in te zetten op momenten waarop men denkt dat het effectief is en nodig is. Mocht het anders zijn, dan hoort de raad het direct. Het tweede is ondermijning. Mevrouw Den Heijer maakte daar drie opmerkingen over. Hoe verhoudt de kwijtsstelling zich tot zaken die de burger direct raken, zoals inbraken? Worden hier geen taken overgenomen van de politie? Wat na twee jaar? In de bestrijding van ondermijning, maar sowieso op het domein van veiligheid, is er een deeltaak van de politie en een deeltaak van de gemeente, de burgemeester met name. De politie is degene die men moet bellen als er bijvoorbeeld ingebroken is. Zij gaan ook de dader zoeken. Het OM is degene die hem vervolgt, daar heeft de gemeente geen taak in. Maar m.b.t. inbraken doet de gemeente wel veel aan preventie, denk aan de acties die genomen worden in donkere dagen. Het is altijd die wisselwerking. Bij ondermijning wordt nadrukkelijker gesproken over een taak van de overheid, een taak van de gemeente. Ondermijning gaat niet zozeer over het feit dat er ingebroken wordt, maar: wat doet die crimineel met dat geld? Wie een treinroof doet en naar een tropisch eiland gaat, geeft hier geen ondermijningsprobleem. Een ondermijningsprobleem gaat er met name over, dat er veel crimineel geld ingezet wordt in de bovenwereld en zich een weg zoekt in de legale wereld. Daar is geen rol voor politie primair. Als het geld netjes wit gewassen is en iemand heeft gewoon vermogen en die gaat hier de voetbalclub uitgebreid sponsoren om daarmee maatschappelijke standing te bereiken of hij doet een bijdrage aan de partijkas en probeert raadslid te worden, daar heeft de politie geen primaire taak. Daar is echt de gemeente aan zet. Om dat beeld te krijgen van die ondermijning in deze

gemeente, waar het zich afspeelt, hoe is het op de bedrijventerreinen, hoe is het in de woonwijken, hoe is het bij de overheid, om dat beeld te maken is geld nodig en om beleid te maken hoe daarmee om te gaan. Dat is een soort programma wat in twee jaar wordt afgerond. Dan is men binnen de bestaande orde, de bestaande middelen, in staat om ondermijning effectief in deze gemeente te benoemen. Mevrouw Den Heijer bedankt de burgemeester voor de uitgebreide uitleg. Ze wist wel wat ondermijning was, maar ze wist niet hoe de taakverdeling was tussen de overheid en de politie daarin. Dat is nu toegelicht. Ze vindt het toch wel raar dat dat zo is, maar vanuit deze positie kan ze er niet veel aan veranderen. Het geld gaat dus vooral twee jaar lang naar een soort van opbouw van een programma, waarvan vooral weer geld gaat naar onderzoek daarvoor, toch? Burgemeester Van de Stadt legt uit, dat het om bemensing gaat. Het geld gaat dus primair naar bemensing, die nodig is om hier intern uit te zoeken wat de situatie is waarin men leeft in deze gemeente. Daar moet men niet naïef in zijn, want daar heeft men onvoldoende beeld van. Dat beeld wil hij scherp hebben. Waarom? Omdat dit weldegelijk de burger heel direct raakt. Het is zeer bedreigend voor de samenleving. De heer Kuipers zei, dat men er niet naïef over moet zijn. Deze gemeente is een heel volwassen gemeente geworden hierin, populair voor de bovenwereld, een mooie werk- en woongemeente, en dus ook voor de onderwereld. Het ligt naast Rotterdam, vlakbij Den Haag, laat men niet naïef zijn. Hij wil dat beeld, als burgemeester die staat voor de veiligheid van de burger in deze gemeente, compleet hebben. Dank u wel.

De heer Kuipers meldt, dat de zeven tevreden liberalen behoefte hebben aan een schorsing van 5 minuten. De voorzitter komt hieraan tegemoet en schorst de vergadering voor 5 minuten.

Schorsing

Na de schorsing heropent de voorzitter de vergadering voor de tweede termijn.

Tweede termijn

De heer Van Doorn vindt het voordeel van niet heel veel vragen stellen en goede antwoorden krijgen, dat hij het relatief kort kan houden. Blij met de antwoorden op ICT, dat het probleem wordt onderkend en dat het aandacht heeft. Dat was het primaire doel van de vraag. Blij met de beantwoording over Praatje Pot, dat het niet alleen bij de indicatiestelling wordt geïntensiveerd, maar ook de tijd. Zijn er nog drie punten, die hij nog wil aanhalen. Eerst het IHP. L3B heeft toch wel wat pijn in de buik over zo'n open einde constructie. Hij heeft ook niet 1,2,3 de oplossing. Hij ziet dat in Q4 de uitwerking komt. Het zou hem een groot goed zijn als die uitwerking begin Q4 komt en niet net aan het eind van die periode, want dan zou het nog mee genomen kunnen worden bij de integrale afweging bij de begroting. Het is maar een suggestie en dan meteen de vraag of dat haalbaar is. Het revolverend fonds. Hij is blij te horen dat het inderdaad bedoeld is om initiatieven uit de samenleving te stimuleren en te ondersteunen. Het gaat ook over de bereikbaarheid van woningen en hij vraagt zich af of een duurzame starterslening daar ook onderdeel van kan zijn. Of moet daar een andere oplossing voor bedacht worden? Tenslotte de lay out waar mee gewerkt wordt: laat het een grote inspiratie zijn voor hoe de begroting vorm gegeven wordt. L3B hecht er waarde aan, dat de maatschappelijk meetbare effecten erin goed terug komen, zodat te zien is wat het maatschappelijk effect is van het geld wat besteed wordt. Dank u wel.

Ook de heer Kuipers wil het college hartelijk danken voor de beantwoording van de vragen. Het leek de VVD wel leuk om een keer mee te maken, dat een kadernota een hamerstuk wordt in de raad, maar dat zal wel niet. Dat zal ook een beetje aan de VVD liggen, want de VVD wil de komende dagen even kauwen op dat integraal huisvestingsplan onderwijs. Dat zal niet te realiseren zijn in de kadernota, zoals die over twee weken wordt vastgelegd, maar misschien dat in de begroting, later dit jaar, een beter beeld gevormd kan worden. Het is een smak geld en tegelijk snapt hij het houvast wat het college zoekt. Ze willen geen fantasiebedragen presenteren als het straks tegen valt. Daar is men dan toch wel met elkaar bij. Dat is het nadeel van het opnemen van een bedrag, maar de VVD denkt dat het voordeel van het opnemen van een bedrag min of meer de erkenning is dat daar een berg geld uitgegeven gaat worden het komende decennium. De VVD wil daar nog even op kauwen of dat aanleiding is tot een motie of een dringende oproep of wat dan ook in de raad. Dank u wel.

De heer Ruitenbergh lijkt het helder, dat het CDA aansluit bij de woorden van de heer Van Doorn en de heer Kuipers als het gaat om het integraal huisvestingsplan. Het CDA denkt echt dat het goed zou zijn om bij de vaststelling van de begroting straks inzicht te hebben. Dat is dan misschien niet helemaal gedetailleerd, omdat de plannen nog niet klaar zijn, maar er moet toch een beargumenteerde stelpost te geven zijn over het bedrag wat er zou moeten zijn. Dat het in de toekomst wat plust of mint, dat is natuurlijk helder, want men kan het niet helemaal weten. Maar als het zover is in de planvorming, moet er toch iets aan te geven zijn over een bedrag, zodat de raad integrale keuzes kunnen maken, want dat is toch de kern van het maken van een begroting. De heer Van Doorn vroeg in zijn eerste termijn of andere

fracties wilden reageren op het verkorten van de wachtlijst. Ja, helder, er is niemand in deze raadszaal die dat niet zou willen, zo'n lange wachtlijst voor sociale huurwoningen terugdringen. Hij hoort veel mensen zeggen dat er dan meer gebouwd moet worden, dus meer aanbod creëren. Dat is natuurlijk één kant. In een economie is er ook een andere zijde, dat is de vraagzijde. Er kan ook gekeken worden of er bepaalde groepen zijn, die veel vragen waar andere maatwerkoplossingen voor verzonnen kunnen worden. Het is een combinatie van die twee factoren. In dat kader kan er misschien op een andere manier gebouwd kunnen worden voor arbeidsmigranten om te kunnen voldoen aan de vraag naar deze categorie woningen. Daarmee wordt ook iets gedaan aan die wachtlijst. Mevrouw Verhoef wil hier kort op reageren. De arbeidsmigranten maken eigenlijk relatief weinig gebruik van de sociale woningvoorraad. Het gaat om 1 op de 6 woningen die worden toegewezen. De heer Rutenberg lijkt 1 op de 6 nog aan de hoge kant. Hij denkt dat het minder is. Als 5% van de woningen naar deze categorie toe gaat, is dat in termen van wachtlijsten misschien wel een half jaar. Dat kan er flink in hakken. Mevrouw Verhoef bedoelde van de urgentieverklaringen. In totaal is het een lager percentage inderdaad. De heer Jumelet is blij met de woorden van de heer Rutenberg. Hij lijkt hiermee afstand te nemen van eerdere uitlatingen van het CDA m.b.t. mensen die bijvoorbeeld uit Rotterdam zouden gaan komen, dus die beperkte solidariteit. In die zin lijkt het alsof het CDA er ruimer in gaat zitten. De heer Rutenberg heeft dat voorbeeld niet gebruikt. Hij had het over de vraagzijde van arbeidsmigranten en dat daar met een wat andere maatwerkoplossing wat aan gedaan kan worden. De heer Jumelet heeft het over solidariteit met Rotterdam. Natuurlijk, de gemeente is onderdeel van een grotere regio, maar hij vindt wel dat er primair gezorgd moet worden, dat de wachtlijst voor inwoners van Lansingerland naar beneden gaat. Dat vindt hij een primaire taak, maar natuurlijk is dat wel in een bredere context, dat begrijpt hij. Hij wil aanhaken bij het punt van fraudebestrijding. Hier heeft men het uitgebreid over gehad. Hij wil wethouder Arends daar alle credits voor geven. Het is heel belangrijk om dat te doen. Aanpak van fraude is niet om achter de voden van die mensen aan te zitten of wat dan ook, maar het is heel belangrijk om draagvlak voor de sociale zekerheid te vinden. Dat is een groot goed. Breed in de samenleving, niet alleen van mensen in de bijstand. Als men normen laat vervagen op dit soort terreinen, dan is er ondermijning van het draagvlak van de sociale zekerheid. Uiteindelijk willen dan minder mensen helpen en bijdragen aan dit soort regelingen. Het is dus heel belangrijk om er in den brede bovenop te zitten. Mevrouw Den Heijer vindt dit super klinken en ze is het er ook mee eens. Wat is de onderbouwing van het probleem hier? Dat mist ze enorm. Ze hoopt echt, dat wethouder Arends straks nog een toezegging kan doen. Hoe gaat de heer Rutenberg hiermee om? De heer Rutenberg heeft ooit, toen hij nog lid was van de commissie samenleving, met veel inzet gepleit voor de inzet van bureau Investiga of een ander bureau. Dat was in het begin zeer succesvol. Het bleek dat een gemeente die er niet zoveel aan doet volgens de cijfers niet zoveel fraude heeft. Toen de gemeente er wel wat aan ging doen, vond men ineens van alles en nog wat. Toen bleek dat er toch veel meer dingen aan de hand waren dan men aan de voorkant vermoedde. Toen was er ook de discussie: joh, dit is Lansingerland, er zijn toch geen signalen, waarom zou je dat belangrijk vinden? Toen bleek dat het heel belangrijk was. Hij is ervan overtuigd dat het minder wordt door er aandacht aan te geven. Het ging mevrouw Verhoef er niet om, dat fraudebestrijding geen nut heeft of dat hier geen fraude wordt gepleegd. Het ging erom, dat het een commercieel bureau was, dat de fraudeopsporing deed. De heer Rutenberg vreest dat ze het hier niet over eens worden. Het is gegaan zoals het gegaan is. Het CDA is blij met de inzet die wethouder Arends nu op dit dossier doet. Hij gelooft, dat er verder geen algemene vragen aan alle fracties waren gesteld vanuit partijen. Maar misschien is hij wat vergeten en dan gaat hij nu ongetwijfeld geïnterrupteerd worden. Anders gaat hij afsluiten. De voorzitter constateert dat dat niet het geval is.

Mevrouw Van Olst wil graag alle portefeuillehouders bedanken voor de beantwoording. Nog een opmerking aan wethouder Abee. Ze vraagt zich namelijk af of de huidige nota reserves en voorzieningen, die in september 2016 is vast gesteld, of die wel toestaat dat de gevraagde bestemmingsreserves worden gevormd. Daarmee doelt ze op de discussie die toen is gevoerd, de heer Rutenberg was er vrij stellig in, dat men daar zeer terughoudend in moest zijn en dat de BBV dat dus ook aangeeft. Het lijkt haar nog steeds, ook met de toelichting, dat het ander geld is, maar dat is een andere discussie. M.b.t. dat die van het sociaal domein van toepassing kan zijn als bestemmingsreserve, denkt ze dat het voor toehoorders en buitenstaanders duidelijker is als er een negatieve begroting wordt gepresenteerd. Ze denkt dat dit goed moet worden afgewogen. Ze is het ermee eens, dat men naar het absoluut geleende bedrag moet kijken en niet alleen naar de quote. Laat men zich hier er allemaal van bewust zijn dat er nog € 10mln extra moet worden geleend om deze kaders uit te voeren en veelal voor onderzoek. Als uit die onderzoeken allemaal weer acties komen, dan moet er ook weer geld voor komen. Het voelt voor WIJ wel een beetje als een voorschot op de Eneco-gelden. Dat wilde ze nog graag even gezegd hebben. De heer Rutenberg heeft nog een vraag aan mevrouw Van Olst. Ze maakt natuurlijk terecht een punt. Er wordt € 10mln uitgegeven aan al deze onderzoeken en dingen die vanuit de incidentele middelen gedaan worden en als men dat niet zou doen had men € 10mln minder hoeven lenen of € 10mln meer kunnen aflossen. Zou WIJ willen dat deze uitgaven niet gedaan zouden worden? Mevrouw Van Olst heeft een aantal opmerkingen gemaakt m.b.t. een aantal punten, zoals duurzaamheid, wonen en het Huis van de

samenleving. Dat is allemaal goed beantwoord. Op wonen komt ze nog terug. De overige punten zijn nu de kaders, die vast gesteld gaan worden. Uiteindelijk in de begroting wil ze er wel meer over weten, meer onderbouwing daarvoor. Ze gaat verder met haar verhaal. Voor de duurzaamheid wacht WIJ graag de brief over het RES af, maar ze wil de wethouder er wel graag op wijzen, dat de commissie al aanstaande dinsdag is. Dan nog een opmerking voor wethouder Arends over de bouw. Het loopt nu twee jaar achter op de bouw. Er moet echt iets veranderen en wel heel snel. Niets ten nadele van de huidige inzet van de betreffende ambtenaren, maar WIJ heeft meer beeld bij een bouwregisseur om hindernissen die 3B Wonen ervaart te slechten. Verder nog een opmerking over de carte blanche die de raad lijkt te geven als ingestemd wordt met de kadernota voor de sportvisie. Daar wil ze graag nog een reactie op, hoe de wethouder dat ziet. Dank u wel.

De heer Markus heeft nog een paar punten voor deze termijn. Over het antwoord m.b.t. het middengebied moet zijn fractie nog even nadenken. Wellicht komt de CU daar nog op terug in de raadsbehandeling. M.b.t. de post voor 2019 gaat de CU misschien een amendement indienen om dat af te handelen bij de zomerrapportage om het zuiver te houden. Over het IHP is al veel gezegd. Het blijft onzeker, daar moet veel meer kleur aan gegeven worden om er een beter gevoel bij te krijgen ook richting de toekomst. Voor de rest zijn alle punten voor nu duidelijk beantwoord. De CU is benieuwd naar alle moties en amendementen die vast en zeker langs gaan komen bij de raadsbehandeling. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer blijft nog even zitten met het vraagstuk over deze financiële koers. De wethouder geeft met veel trots aan, dat dit een goede koers is, maar het blijft een greep uit de kas, de reserves. Dat men aankoerst op een niet sluitende meerjarenbegroting en dat er heel veel onderzoeken worden gedaan waar geen uitzicht is op hoe dat dan uitgevoerd gaat worden. Daar blijft wel een beetje een nasmaak aan zitten. Hij hoopt echt dat de wethouder weet wat hij aan het doen is als schipper van dit schip de gemeente Lansingerland, want die golfslag, dat vaarwater, dat bepaalt men helaas niet zelf. De heer Markus heeft wethouder Abee zeer hoog zitten, maar volgens hem zijn de raadsleden de schippers van dit schip. Wethouder Abee is de stuurman. Hij is benieuwd wat mevrouw Den Heijer gaat doen als ze het niet eens is met de koers. Mevrouw Den Heijer gaat daar zeker over nadenken. Er is een aantal prioriteiten gesteld hier, zoals ze voorliggen, en daar is D66 het niet overal over eens en dat heeft ze ook wel aangegeven in haar bijdrage. Sommige vindt D66 naar verhouding hoog en sommige niet. Als hij goed heeft opgelet, snapt hij wel waar D66 op aankoerst. Daar blijft D66 wel een beetje mee zitten. De raad is er verantwoordelijk voor om keuzes te maken, alleen kunnen die keuzes pas doorgang vinden als er ook een meerderheid in wordt gevonden, dus dat is nog een hele uitdaging voor een oppositiepartij. Mevrouw Verhoef wil haar toch even een handje helpen, want ze heeft veel dingen gehoord die D66 niet fijn vindt aan deze kaderbrief. Kan D66 een aantal speerpunten noemen waar D66 echt op wil investeren? Duurzaamheid heeft ze wel gehoord, maar kan ze toch nog 1 of 2 andere punten noemen, want dan kunnen andere partijen D66 misschien tegemoet komen daarin. Mevrouw Den Heijer heeft dat al genoemd. De schone, frisse scholen. De duurzaamheidsopgave, wat natuurlijk een heel belangrijke is. Verder moet gekeken worden waar geld vandaan gehaald wordt, maar er zitten heel veel onderzoeken in bijvoorbeeld m.b.t. het middengebied, waarvan ze denkt: zijn dat nou de uitgaven die nu gedaan moeten worden? Daar zal D66 nog even op kauwen. Bij ondermijning zouden prioriteiten anders gesteld kunnen worden. Dus dat is een aantal dingen waar D66 accenten op wil leggen. Het is mooi dat er € 3ton is voor duurzaamheid om initiatieven te gaan faciliteren. D66 vindt het hartstikke goed dat dat wordt opgepakt. Ook blij met wethouder Abee, dat hij het noodsignaal heeft opgepakt, dat D66 echt wil gaan sturen op de duurzaamheid m.b.t. vragen als: wat gaat men met het geld doet, voor wie is het nou bestemd? Dat is niet alleen voor de voorstanders van duurzaamheid goed, maar ook voor de meer kritische mensen rondom duurzaamheid. Het is belangrijk om te weten wat er met dat geld wordt gedaan en wat daarmee bereikt wordt. D66 ziet een meer actieve houding de komende tijd graag tegemoet. Dan de beantwoording van wethouder Fortuyn. D66 heeft nog de vraag gesteld m.b.t. het plan rondom afval. Naar het afvalbrengstation gaat ontzettend veel geld vanuit deze kadernota. Welke plannen zitten hier onder? Wanneer kan de raad die tegemoet zien? Welke grip zit er op, welke onderbouwing zit er onder, hoe zijn de keuzes gemaakt tot die € 2,5mln - € 3,5mln. Ze heeft er nog niets over gehoord, dus ze hoopt dat de wethouder er nog even op in wil gaan. Van wethouder Arends heeft ze niet echt nieuwe dingen gehoord m.b.t. het wonen. D66 is heel erg benieuwd wat er gaat gebeuren om het sneller te laten gaan. Als die bouwregisseur niet de oplossing, dan zou de oplossing zitten in het maken van prestatieafspraken. Die zijn toch al veel eerder met elkaar gemaakt? Blijkbaar moet dat nu het breekijzer zijn. Ze is heel benieuwd wat de raad daar van tegemoet gaat zien en hoe de relatie met de woondeal wordt gemaakt. Die plannen ziet D66 echt heel graag tegemoet. D66 hoopt dat er versnelling in komt op die manier. M.b.t. het middengebied is er terecht de vraag waar al dat geld heen gaat. Ze dacht dat het meer een actie-agenda was, waarin geïnvesteerd zou worden. Het antwoord was toch dat er veel onderzoeken voor gedaan worden. Daar schrok ze wel een beetje van. Het bevestigt het beeld, dat er ontzettend veel onderzocht wordt, maar dat het eigenlijk heel weinig tot uitvoering komt. Ook dat vindt D66 wel jammer. Dan over de beantwoording m.b.t. toezicht en handhaving. D66 vindt de onderbouwing nog

steeds heel schaars. Verwijzen naar eerdere besluiten vindt zij geen goed antwoord. Ze zou toch graag meer onderbouwing willen hebben voor dat bedrag en ook m.b.t. wat men er voor terug krijgt en wat er uiteindelijk mee bereikt wordt en of het het rechtvaardigt. De heer Kuipers vindt het haar goed recht om om meer motivering te vragen. Maar er is al wel vast gelegd dat er € 43.000 aan uitgegeven wordt. Volgens mevrouw Den Heijer zijn er elk jaar weer nieuwe ronden om nieuwe keuzes te maken, dus dat geldt ook hier voor. Als het gaat over onderwijshuisvesting herhaalt zij de andere partijen. Zou het niet verstandig zijn om er toch één of andere stelpost voor op te nemen? Ook al weet men nu niet wat er aan de hand is, maar dat geldt voor andere onderwerpen net zo. Er zijn toch wel wat ervaringsgegevens als het gaat over innovatie of renovatie van gebouwen? Zij zou dat toch wel een plekje willen geven hier, want misschien is er straks niet meer genoeg ruimte om keuzes te kunnen maken. Dan nog het verhaal over ondermijning. Daar heeft ze het genoeg over gehad in het korte debatje. Dan sluit ze hiermee af.

De heer Ruijtenberg zal het een stuk korter houden dan zijn voorgangster. Niet omdat hij niet veel te vinden heeft of omdat hij haar bijdrage langdradig of saai vond, integendeel zelfs, maar heel simpel omdat GL wat minder kritisch is dan D66. GL kan zich vrij goed vinden in deze kadernota. De punten die voor GL van belang zijn, gaan o.a. over het parkeerbeleid, het zwerfafval, kunst in de openbare ruimten, daar zal GL met moties dan wel amendementen gaan komen. Dan wil hij toch doorgaan op wat de portefeuillehouders genoemd hebben. Hij wil wethouder Abee bedanken voor zijn eerlijkheid, maar de beantwoording m.b.t. de vraag hoe hij aan € 10mln uit de algemene reserve komt of aan € 3ton voor duurzaamheid vindt dat toch niet heel scherp aan de wind zeilen, een metafoor die al vaak gebruikt is. Er wordt gezegd dat het ook € 9mln of € 11mln had kunnen zijn. Bij die € 3 ton had het ook € 2ton kunnen zijn of € 4ton. Zelf heeft hij behoefte aan meer onderbouwing: waarom is daar nu voor gekozen? Anders dan: het was gewoon maar een sluitpost, die we genomen hebben. Het is goed om nogmaals bevestigd te krijgen dat de Rabobank daadwerkelijk opgezegd wordt op het moment dat het contract voorbij is. GL is van begin af aan van mening geweest, dat een dergelijke activiteit niet thuis hoort in dit gemeentehuis. Goed dat daar gevolg aan is gegeven. GL is wel benieuwd hoe hij het gaat oplossen en hoe creatief hij gaat zijn met de door hem gewenste koffiefar, die immers ook een soort van commerciële activiteit zal zijn, vermoedt GL, maar dan niet permanent gehuisvest zal worden. GL is zeer benieuwd naar zijn creativiteit daarover volgende week. Dan wethouder Arends. Zij heeft heel veel gezegd over wonen. Wat opvalt is dat er heel veel geïnvesteerd wordt in Wilderszijde. Wethouder Abee heeft dat ook genoemd. Niemand van de wethouder heeft iets gezegd over een plan B, mocht het zo zijn dat de gemeente een negatief luchthavenbesluit krijgt, waarin Wilderszijde moeilijk ontwikkeld zou kunnen worden. Hij is benieuwd of hier überhaupt een plan B voor is. Tot slot wethouder Van Tatenhove. Dank voor de uitnodiging. Mochten er concrete gevallen zijn van armoedebestrijding of als hij in contact mocht komen met jeugdigen, die moeilijk te bereiken zijn, dat is zij de eerste die daarvan op de hoogte gebracht wordt. Daar wil hij het bij laten.

Mevrouw Verhoef heeft een positieve reactie op grote lijnen t.a.v. de kaderbrief. Ook de beantwoording van de wethouders was in grote lijnen goed en nuttig. Op een aantal punten wil ze terug komen. Er staat nog een punt open voor wethouder Arends over de kosten die nodig zijn voor de inburgering, die nu bij de gemeente komen te liggen. De zorg van de PvdA is dat de PvdA dat niet terug zag in de kaderbrief. Misschien staat het in de begroting, maar de PvdA kon die post niet vinden. Ze wil zeker weten dat het ook echt is opgenomen en dat men later niet voor verrassingen komt te staan. Dat was de bevestiging die de PvdA zocht. Net als andere fracties vindt de PvdA dat de duidelijkheid over het IHP, de kosten van de uitwerking daarvan, zo snel mogelijk duidelijk zouden moeten zijn. De PvdA begrijpt ook, dat daar tijd voor nodig is. Een punt wat natuurlijk op het netvlies staat van de ambtenaren en de wethouder is dat het ook duurzaam zal moeten gebeuren. De PvdA hoopt dat dat in een vroeg stadium wordt mee genomen in de plannen en dat de raad dat ook helder te zien krijgt. De PvdA is gerust over het feit dat de afdeling van wethouder Van Tatenhove, als het gaat over armoedebestrijdingsgelden die mogelijk uit het rijk komen, of zeker uit het rijk komen, die zeker zal oormerken voor dat doel. Dank u wel. Het arbeidsmarktoffensief, verder uitgelegd door wethouder Arends: in principe vindt de PvdA dat natuurlijk oké. Het klinkt als een goed plan. Het is fijn dat een grote werkgever deze kant op komt. De PvdA ziet zeker die kansen, maar de PvdA wil ook graag dat er wordt gemeten, gemonitord, of er ook echt een meetbaar effect is van dit bedrijf of andere arbeidsmarktoffensieven. Dat maatschappelijke effect, wat men zou willen zien m.b.t. meer mensen aan een baan helpen, ook mensen met een grotere afstand. Bij fraudebestrijding wordt tenslotte ook gemeten of het effect heeft, dus ook graag aan de andere kant. Nog een vraag over duurzaamheid voor wethouder Abee. Die komt misschien een beetje uit de lucht, maar het gaat over het warmtebedrijf. De PvdA heeft opgevangen dat er problemen zijn bij de verdere ontwikkeling van het Rotterdamse warmtebedrijf. Als het nu lastig is om hierop te reageren, maakt de PvdA er later een rondvraag van volgende week. In hoeverre zit de wethouder daar bovenop? Moet men zich zorgen maken? Dan het bouwen. Ook de PvdA is natuurlijk nieuwsgierig naar alle aankomende plannen van de wethouder. De prestatieafspraken, wordt er misschien toch iets meer richting sociaal gebouwd, wat zit eraan te komen? De PvdA is blij dat de wethouder toch uitsprak dat ook andere

woningcorporaties de mogelijkheid hebben om hier te bouwen als daar aanleiding toe is. Met alle vertrouwen die de PvdA heeft in 3B Wonen, dus niets ten nadele van hen, maar het geeft wel wat ruimte. Ook blij dat wethouder Abee aangaf, dat hij open staat om ook de voorraden grond aan te vullen voor bouwbedrijven of voor wonen, maar natuurlijk alleen als dat zo kan gebeuren dat die gronden meteen weer kunnen worden doorgezet naar een marktpartij en met zo min mogelijk risico voor de gemeente zelf. Dat biedt mogelijkheden, zoals bij Wilderszijde, als daar misschien toch problemen zijn met de ontwikkeling of als er toch echt eens een slag geslagen gaat worden met nog meer bouwen. Dan nog wethouder Fortuyn. Ze had een vraag gesteld, misschien een beetje verdekt, maar dat ging over het mobiliteitsplan waarbij de gemeente al veel ambitie heeft. Maar als de gemeente toch groeit richting de 80.000 of 90.000 inwoners, zijn er dan voldoende middelen om een super mobiliteitsplan te maken? Of heeft hij nog iets nodig van de raad en wil hij daar dan nu alvast een hint over geven? Of niet? Dat hoort ze graag van hem. Tot slot de kunst in de openbare ruimte. Ze was het bijna vergeten, maar ook dat is een punt wat de PvdA al jarenlang heel hoog op de agenda heeft staan. Ook de leden hebben zich daar steeds hard voor gemaakt. Mocht de PvdA met GL, of met L3B, kunnen optrekken dan zal de PvdA dat ook doen. Voor de PvdA is daarnaast cultuur heel belangrijk. Daar wil ze het voor nu even bij laten. Dank u wel.

Beantwoording college

Wethouder Abee wil de laatste sprekers eerst beantwoorden, omdat hij die vragen het meest in zijn geheugen heeft opgeslagen. Er zijn inderdaad grote problemen rondom de leiding over oost, om het zo maar te zeggen. Het college heeft de raad hierover een voortgang gemeld. Over de problematiek kon toen nog niets gemeld worden, want dat is het college ook via de kranten toegekomen. Veel meer weet het college daar ook niet van. Het college heeft in de krant gelezen, dat daar over de gedeputeerde is afgetreden. De wethouder heeft niet de indruk, dat alles heel voorspoedig verloopt en dat kan ook weleens in het voordeel van deze gemeente zijn, van Oostland, omdat daarmee de strijd die gedaan is, als de wethouder zich ergens over ingespannen heeft, is dat juist om zicht te krijgen op die leiding over oost, omdat het uitermate belangrijk is en het zou een blunder van jewelste zijn als die niet via deze gemeente loopt en ook de juiste dimensionering heeft, dat tijd misschien nu een factor is die in het voordeel speelt. In ieder geval zal het niet ten nadele gaan spelen. Het heeft volop zijn aandacht. Een uur voordat de raad de raadszaal betrad, was er nog een sessie over warmtesamenwerking oost. Daar kwam de noodzaak van de leiding over oost, die nog groter was dan de wethouder aan cijfers had, aan de orde. Richting de heer Ruijtenberg heeft de wethouder niet badinerend willen doen over € 9mln of € 10mln. Die € 10mln is gewoon de exacte optelling van hetgeen men denkt aan bedragen nodig te hebben voor een reserve. Het is exact. Het staat inmiddels op precies € 10mln. De wethouder heeft geprobeerd te zeggen: als het was uitgekomen op € 11mln had dat in principe voor hem niet uitgemaakt. € 30mln zou een ander bedrag geweest zijn, maar een miljoen meer zou ook acceptabel geweest zijn in de totale ruimte die het college ziet, maar die € 10mln is vrij exact. Bij die € 3ton is het een heel ander iets. Dat is niet exact. Dat is juist voor initiatieven vanuit de bevolking. Als mensen met een fantastisch idee komen, kan de gemeente niet zeggen: volgend jaar gaan we kijken of we geld opnemen. De heer Duk vraagt of de wethouder open staat voor suggesties vanuit de raad om dat bedrag uit te breiden. Wethouder Abee dacht dat hij met suggesties kwam om het in te vullen. Hij wilde juist zeggen: fantastisch, maak een afspraak. De heer Duk denkt aan het verduurzamen van het zwembad. Daar zal men meer dan € 3ton voor nodig hebben per jaar. Wethouder Abee neemt de voorspelling van de heer Duk serieus, maar hij wil eerst de feiten en de cijfers afwachten. Dan weet men waar het over gaat. Hij denkt dat € 3ton een keurig bedrag is. Mocht er reden zijn om serieus iets anders te doen, dan herinnert hij zich de woorden van de heer Duk. Als het gaat om Wilderszijde, plan A voor elkaar krijgen, dan komt er binnenkort weer een nieuwe kredietaanvraag. Dit is geen toezegging, maar het komt er gewoon aan. Men heeft de handen vol, het is een enorme klus, om tot plan A te komen. Natuurlijk weet het college dat er mogelijk altijd iets tussen kan komen, maar aan een plan B werken zou een selffulfilling prophecy worden. Daar is ook geen aanleiding voor. Op het moment dat zich dat voor doet, zal men naar bevind van zaken moeten handelen en dan zal men met een plan B moeten komen. Wie A zegt moet B zeggen, dat past helemaal bij deze wethouder, maar hij wil het toch maar bij plan A houden om daar concreet op in te zetten. WIJ vraagt of de nota reserves en voorziening dit toe laat. Ja, in art.3 staat dat er de mogelijkheid is voor de raad om gemotiveerd, mits verantwoord, bestemmingsreserves in te stellen. Het college denkt dat het een verantwoorde manier is. De wethouder heeft erbij gezegd dat goed in het oog gehouden moet worden, dat die reserves geen blinde vlek worden, waar over 10 jaar iemand zich af vraagt wat er ook alweer in zit. Nee, dat moet concreet blijven. Als het niet meer nodig is, dan moet het weer afgebouwd worden of stop gezet. Het is aan de raad om een bestemmingsreserve in te stellen en het college denkt dat dat verantwoord is, gezien de gegeven toelichting. Het staat allemaal los van Eneco en de wethouder is daar wel een beetje trots op, omdat andere gemeenten hierop vooruitlopend al besluiten nemen. Dat heeft Lansingerland gelukkig niet hoeven doen. De gemeente moet daar echt trots op zijn, dat het helemaal erbuiten wordt gelaten in financieel opzicht. Dan komt de wethouder nog

even namens het college terug op het IHP. Het college begrijpt de zorg die er is. Die zorg heeft het college natuurlijk ook rondom alle PM-posten en onvoorziene zaken. Paul van Vliet zong al: we zijn in optocht in de tijd. Het is geen absoluut tijdstip. Ook volgend jaar is er een kadernota en een begroting. Er blijven dingen die ingevuld moeten worden. Maar gezien de opvatting die men heeft over het IHP zegt de wethouder toe namens het college dat het college een uiterste poging zal doen, dat gaat dan ook lukken, om de raad inzicht te geven zoveel en zo concreet als mogelijk is in het IHP, voor de begroting uit. De mate van concreetheid durft hij nu niet te zeggen, maar het college zal zo concreet mogelijk en zo snel mogelijk, in een beeldvormende avond, de raad hierover informeren. Zo snel mogelijk als kan, maar in ieder geval bij de begrotingsbehandeling. De heer Van Santen denkt dat heel veel partijen hier blij mee zullen zijn. Dank u wel daarvoor. Dan wordt er een bedrag opgenomen in de begroting. Betekent dat dan dat de raad de keuze gelaten wordt. Wethouder Abee wil eerst meten, dan weten. Laat men eerst vast stellen waar het over gaat. De mate van concreetheid zal afhangen van of het mogelijk is of niet. Daar wil hij nu niet op vooruit lopen. Belangrijk is dat hij nagenoeg alle fracties hoort zeggen dat het belangrijk is om in een totaal afwegingskader ook zicht te hebben op het IHP. De wethouder zegt ook namens zijn collega Van Tatenhove toe dat het zo concreet mogelijk in beeld wordt gebracht. Daar gaat het college voor zorgen. De heer Van Santen vraagt of dat is met als uitgangspunt een sluitende begrotingsstructuur. Wethouder Abee gaat vooruit lopen op gegevens. Ook voor 2022 is er een niet sluitende begroting, daar is een miljoen tekort. Beschreven is waarom het college denkt dat dat acceptabel is, gezien hoe dat tekort ontstaat. Ook daar zal naar bevind van zaken gehandeld moeten worden. Het college zal zo concreet mogelijk aangeven wat het is en hoe het college denkt dat het opgelost moet worden. Als er iets in de begroting opgenomen kan worden, zal het college dat niet nalaten. Maar men moet ook reëel zijn. Voor een begroting vindt nu en na vanavond het werk plaats in de zomerperiode. Op een gegeven moment sluit dat boek rondom een begroting. Voor de raad is het belangrijk om inzicht te hebben in waar het over gaat, zodat er een doorkijk gemaakt kan worden m.b.t. wat het meerjarig betekent. Daarmee probeert het college zo maximaal mogelijk tegemoet te komen aan wat er in deze raad leeft. Ook in het college is dat een gedeelde opvatting. Nog even naar mevrouw Den Heijer. Het is zeker geen greep uit de kas. Dat probeert hij te zeggen. Hij hoopt vrijdagavond weer eens thuis te eten en hij heeft grote verwachtingen dat zijn vrouw dan een fantastisch diner klaar zet, maar hij zou balen als een stekker als hij vrijdagavond thuis zou komen en zijn vrouw zou zeggen: ja, ik heb nog wat brood over van vorige week, want ik heb nieuwe schoenen gekocht. Dan zou hij zeggen: ja, die schoenen, dat doe je één keer per jaar. Voor die eenmalige zaken wil hij niet straks geen beleg. Hij weet dat ze mee kijkt, dus dat punt heeft hij vast binnen. Zo geeft hij naar het thuisfront vast een winstwaarschuwing. Het voorbeeld klopt misschien niet helemaal, maar wat hij probeert te zeggen is, en nu zou eigenlijk de microfoon uit moeten voor haar, dat het soms echt mogelijk is om een investering te doen of een uitgave te doen, die het huishoudboekje van de week of de maand te boven gaat en om dan toch nog gewoon om datgene wat men in de samenleving belangrijk vindt, de normale dingen, een goede onderhoudssituatie, met elkaar te organiseren. Mevrouw Den Heijer vindt dit een verleidelijk voorbeeld. Ze gaat er niet op in. Waarschijnlijk heeft zijn vrouw niet eens de schoenen, maar heeft zij onderzoek gedaan naar of ze schoenen zou willen kopen of niet. Dus die schoenen moeten nog gekocht worden en daar heeft ze zo meteen geen geld meer voor. Wethouder Abee sluit niet uit, dat ze daar halve dagen mee bezig is. Hij gaat nu te ver. Hij heeft net het voorbeeld aangehaald over de stuurman en de schipper. Deze stuurman denkt namens het college verantwoord de schipper te kunnen adviseren, dat gezien de staat van het schip, gezien de proviandmand aan boord, gezien de middelen om het weer in de gaten te houden, niet te kunnen bepalen, maar wel tijdig te kunnen bijsturen en de koers te kunnen wijzigen als er zwaar weer op komst is. Kortom, deze stuurman denkt namens het college op een goede manier bezig te zijn en houdt natuurlijk de vinger aan de pols in een gezamenlijk verantwoord beleid. Dank u wel.

De voorzitter heeft de wethouder horen zeggen: ik zeg u toe. Dat ging hierover: het college geeft voor de begroting zo concreet mogelijk inzicht in IHP en misschien wel in een beeldvormingsavond. Die heeft hij toch wel even genoteerd bij het lijstje van toezeggingen.

Wethouder Fortuyn heeft het voordeel dat hij naast iemand van de griffie zit en vanwege de ICT alles in de gaten kan houden. Het aantal kijkers ook. Na de opmerking van een paar schoenen en droog brood zag hij direct één kijker afhaken. Hij vreest dat de jacht op de schoenen geopend is. Hij heeft nog twee antwoorden te geven. De raad krijgt een hoop documenten. De heer Dieleman en de heer Ruitenbergh hebben deze vraag ook al gesteld. Die € 3,5mln: in de lopende begroting zat in eerste instantie € 1,5mln. Het concept is klaar. Er wordt definitief gekozen voor de locatie Bosland. Ook de buitenruimte is mee genomen. De inrichting wordt milieutechnisch duurzaam en toekomstbestendig en hiervoor is die € 1,5mln niet toereikend. Dat zal voor € 2,5mln. Vervolgens is er € 1mln voor de inrichting van de infrastructuur. Hij komt wel eens op het ABS station en de weg daar is niet bepaald de meest toegankelijke weg met allerlei auto's en karretjes. Daar moet infrastructureel echt iets aangepast worden, ook in de verlichting en allerlei zaken die daarbij zitten. Dit was het verhaal van de ABS. De

PvdA had een hartstikke mooie voorzet: meneer Fortuyn, als het naar 80.000 of 90.000 inwoners gaat, kan daar dan niet vast op voorgesorteerd worden? Moet dan de mobiliteitsondersteuning niet verder uitgebreid worden? Dat stelt hij zeer op prijs. De focus van deze gemeenteraad is op dit moment 75.000 inwoners. Er loopt een onderzoeksrapport waar het potentieel ruimer kan worden. Ook is gesteld dat Bleizo west geen Bleiswijk is. Kortom, de PvdA loopt wat op de troepen vooruit en daar kan op dit moment in de kaderbrief m.b.t. de mobiliteit geen rekening mee gehouden worden. Mevrouw Verhoef vraagt of zij de wethouder hoort zeggen dat hij uit komt, bij een inwonersaantal van 75.000, met het budget voor een goed mobiliteitsplan qua OV en bereikbaarheid. Of wil hij meer? En is dit dan het moment om de raad alvast die hint te geven? Wethouder Fortuyn is rupsje nooitgenoeg, dus altijd meer is beter. Er lopen heel veel projecten die nog niet uitgekristalliseerd zijn, maar er wordt ook heel veel samen gedaan met de regio. Het middengebied, waar nu over gediscussieerd wordt, is één van de platformen naast de MRDH om goed met elkaar dit soort zaken te verknopen. Als gesproken wordt over de ZoRo-baan, dan kan Lansingerland dat nooit realiseren, maar het kan wel in het middengebied, met de MRDH, met de verstedelijkingsopgave. Dat is allemaal nog te prematuur, maar er is zeker oog voor. In de begroting is te zien dat met een aantal zaken rekening gehouden wordt. Iets van € 1,8mln voor de metropolitaanse fietsroute. Dat is een samenwerking tussen de provincie, MRDH en de gemeente Lansingerland. Dat is de route naar station Lansingerland Zoetermeer. Maar het gaat ook over Berkel en Rodenrijs, de inrichting en de bijdrage van de gemeente rondom het fietsparkeren, maar ook het opwaarderen van het station zelf. Dan nog een aantal vragen van het CDA m.b.t. parkeren. Die vragen zijn onderweg, dan kan er verder over gesproken worden. Op dit moment denkt de wethouder dat het goed is dat de gemeente regionaal optrekt met zowel het middengebied als in de MRDH. Komen er meer investeringen, dan komt het college uiteraard langs. Dan zullen er keuzes gemaakt moeten worden. De wethouder staat er voor, dat is belangrijk om te weten. Het is geen stilstaande gemeente, geen beheersgemeente, maar een ontwikkelgemeente. Dat is mooi, want dat geeft ruimte om investeringen te kunnen doen. Hier wil hij het bij laten.

Wethouder Arends wil beginnen met mevrouw Den Heijer van D66. Voor haar is het nog onduidelijk over die € 45.000. Op 14 maart in de commissie samenleving is uitgebreid gesproken over het integrale beleidsplan toezicht en handhaving. Daar staat alle informatie, haar collega is daar bij geweest, wat er precies in gedaan wordt. De wethouder heeft zojuist onderzoek gedaan om een vergelijking te maken. In 2014, toen Investiga nog onderzoek deed, waren er 80 personen die misbruik maakten. Dat leverde zo'n € 7,5 ton op. In 2017, toen de gemeente daar niet meer mee werkte, waren er 49 inwoners. Dat leverde € 5,5 ton op. Nu weet ze niet wat het effect van de investering is, maar het verschil was € 2 ton. Als extra duiding: haar collega is bij de commissie geweest. Het staat ook in het integraal beleidsplan. Dan over het middengebied. Haar college heeft de linking-pin naar mobiliteit gemaakt. Gevraagd wordt hoe het kan? Het is een vervolg op de mission paper. Het is juist om het heel concreet te maken in een uitvoeringsagenda. Zodra die uitvoeringsagenda met elkaar is samen gesteld met het middengebied, dan komt het naar de raad toe. Daarin komt die hele concretisering naar voren. Mevrouw Verhoef vroeg of het echt in de begroting aanwezig is, want ze ziet het niet terug in de kadernota, als het gaat over de extra middelen m.b.t. asielgerechtigden en de inburgeringswet. Dat is dus twee keer incidenteel voor € 120.000. Dat zit al in de begroting. Ze vroeg ook of andere woningcorporatie mee mogen doen. Ja, op dit moment zijn er ook andere woningcorporaties. Havensteder doet ook mee in de prestatieafspraken. Ook de Goede Woning heeft bijvoorbeeld Huis de Haas, dat is een coöperatie uit Zoetermeer. Havensteder is bezig met bouwplannen als de Vuurjuffers en de Goudjuffers. Dit om duiding te geven dat er al met andere gewerkt wordt, maar wel in kleiner verband. Dat was het. De heer Ruijtenberg wilde nog even terug komen op de 1.500 arbeidsplaatsen, die gaan komen op Klappolder. In de schorsing heeft de wethouder hem iets verteld, wat misschien ook wel goed is dat de rest van de raad daarvan op de hoogte is. Wethouder Arends lichtte hem in de gang inderdaad nog even toe. Het gaat over een internationaal bedrijf. Het gaat dus niet om het verplaatsen van arbeidsplaatsen in de regio, een bedrijf uit Gouda bijvoorbeeld, een groot gebouw langs de A12, die nu hier komt. Het gaat over een internationaal bedrijf uit een ander land, die zich hier gaat vestigen. Dat brengt 1.500 nieuwe arbeidsplaatsen met zich mee, is de schatting. De heer Jonker wil de wethouder nog bedanken voor de toelichting. Inderdaad heeft D66 die cijfers gehad tijdens de commissie. De wethouder noemde terecht de positieve aantallen, de mensen die misbruik hebben gemaakt van voorzieningen. Maar de wethouder weet ook, dat daar een cumulatie in zit. Wethouder Arends noemde 80 en 49. De heer Jonker merkt op, dat daar een cumulatie in zit, een optelling van mensen die op fraude zijn betrapt. In de loop der tijd kan men dan steeds minder mensen betrappen op fraude. Dat is een afnemende reeks. Dat is op een bepaalde manier terug te zien in de gelden die eraan besteed worden. Dat bedoelde hij eigenlijk ook. Wethouder Arends denkt dat dit één benadering zou kunnen zijn. Een andere benadering zou kunnen zijn, dat de gemeente groeit van 61.000 naar 75.000 inwoners. Het zou dus ook weer de andere kant op kunnen gaan. De heer Jonker wil dat dan ook even gekeken wordt naar de macro economische ontwikkelingen en de werkgelegenheid. Er is geen reden om aan te nemen dat werkloosheid aan het stijgen is bij een stijgend inwonersaantal. De heer Ruijtenberg wil de wethouder nog even een andere

gedachte mee geven hierin. Als het wat veiliger op straat is, moet men niet stoppen met het op straat laten lopen van politie, want men weet dat daarna de criminaliteit weer toeneemt. Het feit dat er minder mensen zijn die gepakt gaan worden als het goed gaat, betekent niet dat men dan moet stoppen met inzet op dit terrein. Is de wethouder het daarmee eens? Wethouder Arends is het met hem eens.

Wethouder Van Tatenhove heeft eigenlijk nog maar één klein puntje, want wethouder Abbe zei al iets over het IHP. Hij veronderstelde dat er dan ook nog wel een beeldvorming gehouden zou kunnen worden. Hij veronderstelde dat zij die veronderstelling gaat invullen. Na de zomervakantie is in elk geval voor het onderwijs wat in beeld. Het lijkt goed als de commissie samenleving in combinatie met de commissie AB daarover geïnformeerd wordt m.b.t. wat dan al bekend is. Zodra ze iets van sport weet, zal ze proberen één van de beeldvormingsavonden te reserveren om daarover te informeren wat het onderzoek brengt. De voorzitter zet de toezegging van wethouder Abbe op haar lijstje. De heer Hoek worstelt en komt wellicht ook wel weer boven. Hij worstelt een beetje met het amendement. Er ligt hier een amendement door de coalitie ingediend en raadsbreed gedragen wat klip en klaar stelt dat de financiële consequenties van de sportnota tijdens de kaderbrief behandeling klip en klaar moeten zijn. Dat zijn ze niet, dat komt allemaal nog. Maar dan loopt men het risico dat gezegd wordt: wij kunnen hier niet mee instemmen. Het is echt een coalitiebreed amendement wat heel duidelijk stelt wat hier in deze kaderbriefbehandeling verwacht wordt. Hij constateert dat niet aan die verwachting voldaan wordt. Nu worstelt hij met het gegeven. Hij ziet de heer Dieleman een beetje bedenkelijk kijken, maar het is wel een heel principiële vraag: wat is een amendement waard, als er door het college niet voldoende gehoor aan gegeven wordt? Hoe gaat de behandeling er dan verder uit zien? Dat is geen vraag voor het college, maar wel voor hem zelf. Wellicht kan de wethouder op onderdelen nog wat toelichting geven. Wethouder Van Tatenhove denkt ook, dat het een vraag voor de raad is. In de eerste termijn in reactie op de heer Markus heeft ze aangegeven, dat de andere onderdelen uit de sportvisie in deze kadernota genoemd staan. Het accommodatieplan is het enige. Het is wel een belangrijk onderdeel, maar de rest is genoemd. In aanloop naar de begroting probeert het college het inzicht wat er is al met de raad te delen, zodat de raad gevoel krijgt bij dat onderdeel. De voorzichtige conclusie van de heer Hoek is dat dan dit soort amendementen geen waarde hebben. Daar is wethouder Van Tatenhove het niet mee eens.

De voorzitter constateert, dat het voorstel als besprekingsstuk behandeld kan worden in de raad van 11 juli, omdat er moties en amendementen zijn aangekondigd. Die raadsvergadering begint om 19.00 uur.

7a. Actualiteiten uit het college

7b. Actualiteiten uit de commissie

7c. Verbonden partijen

Niet aan de orde.

8. Rondvraag en sluiting

De voorzitter denkt dat het een constructieve avond was, gewaardeerd met een lachsalvo over het droge brood op vrijdagavond van de wethouder en de mooie nieuwe schoenen van mevrouw Abbe. De sfeer was leuk. Het andere punt. Morgenavond is er een raadsvergadering om 20.00 uur. Om 19.30 uur is er de uitreiking van drie cheques in het kader van het Lansingerlands initiatief. De aanwezigheid van de raad om 19.30 uur wordt zeer op prijs gesteld. De voorzitter gaat er vanuit dat hij de raad hier morgen om 19.30 uur gaat zien hier. De burgemeester zal de cheques uitreiken.

De voorzitter sluit de vergadering om 21.55 uur en wenst een ieder een fijne avond.

VERSLAG

Commissie Algemeen Bestuur

BV19.0116

Datum vergadering : 3 juli 2019

Aanwezig

Commissieleden:

Leefbaar 3B : Johan Philippens, Marjolein Gielis, Don van Doorn
VVD : Nathalie van Bakel, Ed van Santen, Edwin Vervaet
CDA : Matthijs Ruitenbergh, Frans Ammerlaan
WIJ Lansingerland : Petrine van Olst, Hans Wiersema
CU : Jurjen Dieleman, Matthijs Lems
D66 : Ineke den Heijer, Brecht Weerheijm
GroenLinks : Marko Ruijtenberg, Anja de Geus
PvdA : Petra Verhoef, Hamid Azzouzi

Voorzitter : Jan Pieter Blonk

Commissiegriffier : Karin Koemans

Burgemeester : Pieter van de Stadt

Wethouders : Simon Fortuyn, Kathy Arends

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur en heet aanwezigen welkom.

In de commissie ruimte is er gisterenavond een hele interessante discussie geweest over Lansingerland Duurzaam. Een klein dingetje over duurzaamheid kwam van de heer Muis. Hij vroeg waarom hier nog steeds die plastic flesjes water staan op tafel. Wethouder Fortuyn heeft toen een toezegging gedaan: daar gaan we gelijk mee stoppen, morgenavond ziet u de flesjes niet meer staan, want dan staan er kannen met water. Hij vroeg nog of de flesjes jus d'orange wel mochten blijven staan. Dat mocht, want dat is geen plastic, dus die staan er wel. Vandaar dat men geen flesjes meer ziet, maar kannen water.

2. Insprekers

Er hebben zich geen insprekers gemeld.

3. Vaststelling verslag vorige vergadering d.d. 12 juni 2019

Er zijn geen wijzigingsvoorstellen binnen gekomen. Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Vaststelling agenda en inventarisatie rondvragen

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

Inventarisatie rondvraag:

Er zijn geen rondvragen binnen gekomen.

5. Besprekpunten:

5.a Bestuurlijke opdracht 'inventarisatie contexten ontwikkeling gebied Bleizo-West'

Binnen de fracties is er wat onduidelijkheid m.b.t. de reden waarom dit op de agenda staat. De voorzitter zal proberen dit uit te leggen. In de agenda van de raadsvergadering van 23 mei staat bij de ingezonden brieven onder categorie D deze brief, die nu geagendeerd is, van het college. Categorie D houdt in: voorleggen aan de agendacommissie voor mogelijke agendering. De raad heeft besloten die brief bij de agendacommissie neer te leggen. Deze gaat kijken of het voor een commissie geagendeerd wordt of niet. De agendacommissie had kunnen besluiten het niet te agenderen, maar ze hebben het wel geagendeerd in de veronderstelling dat dit onderwerp, die bestuurlijke opdracht inventarisatie contexten ontwikkeling gebied Bleizo-west, de raad intensief bezig houdt en daarom de fracties in de commissie AB de gelegenheid heeft gesteld hier over te kunnen spreken. De voorzitter kan het zich goed voorstellen dat men een begeleidende memo van de agendacommissie hierin heeft gemist. Dat begrijpt de voorzitter ook. Dit zal hij terugbrengen in de eerstvolgende agendacommissie, dat in dit soort gevallen vanuit de

griffie een begeleidend schrijven erbij te voegen, zodat duidelijk is wat de bedoeling is van het agenderen van die brief. Dat was een lang verhaal ter introductie van dit agendapunt.

De heer Dieleman bedankt de voorzitter voor de introductie op dit agendapunt, want dat lost een aantal vragen op. Dit lijkt een goede manier om het binnenkort op die manier te gaan doen, met een korte memo erbij van de griffie of agendacommissie. Gebiedsontwikkeling Bleizo-west. Daarover is al een aantal keer gesproken. Hier heeft men ooit een maquette zien staan. Dat was toen een beetje een valse start en dat heeft het college toen ook goed begrepen. Men is terug gegaan naar de onderzoeksfase. In de A12 corridor is afgesproken om een onderzoek te gaan doen m.b.t. wat men nou gaat doen met dit gebied Bleizo-west. Dat zijn prima stappen, daar heeft men zich ook achter geschaard, achter die A12 corridor. Waar de CU vooral een beetje van af wil, is het continu al voorsorteren op de inhoud van wat daar uit gaat komen. Dat ziet hij bij fracties voorbij komen, dat ziet hij toch stiekem nog in stukken van het college voorbij komen, of dat nou bewust of onbewust is, maar af en toe is toch wel te zien dat Bleizo-west onder woningbouw wordt geschaard. Het is ook nog een klein beetje te zien in de bestuurlijke opdracht. De punten over financiën gaan allemaal over het financiële effect wat woningbouw daar zou hebben en niet over het financiële effect wat extra leisure of extra bedrijventerrein daar zou hebben. Hij ziet dat er toch af en toe op voorgesorteerd wordt en daar wil de CU een beetje van af. Daarom vanavond een heel korte bijdrage van de CU. De CU is vooral benieuwd wat er uit deze bestuurlijke opdracht gaat komen. Dat wacht de CU met spanning af. Op dat moment gaat de CU beoordelen wat de CU met dat gebied verder wil. De CU is er nog niet uit, er is geen standpunt over. De CU gaat echt afwachten wat er uit komt met alle eerdere afgesproken uitgangspunten in het coalitieakkoord en in deze raad. Dan wordt er verder over gesproken, als de uitkomsten van de bestuursopdracht bij de raad ligt. De CU wacht die dus geduldig af.

De heer Ruijtenberg zegt dat, in tegenstelling tot de CU, de fractie van GL wel een idee heeft over wat er gedaan moet worden met Bleizo-west. GL heeft dat al vaak aangegeven, ook vorige week nog in de kadernota. De heer Dieleman vraagt of GL de uitkomsten van het bestuurlijk onderzoek nog wil afwachten. Of wil GL dat er een bepaalde richting op geschreven wordt? De heer Ruijtenberg had even de tijd gegund willen hebben om zijn verhaal af te maken, want dan was ook dat duidelijk geworden. Hij zal de clou vast weg nemen: ja, GL is bereid om het onderzoek af te wachten. Het blijft duidelijk waar de fractie van GL naar toe wil, GL wil wel degelijk voorsorteren. Bleizo-west ziet GL als de ultieme locatie om daar extra woningbouw toe te passen. In alle plannen wordt gesproken over Wilderszijde. Vorige week heeft hij hierover nog gezegd dat Wilderszijde een terrein is, wat wellicht moeilijk te ontwikkelen is bij een luchthavenbesluit wat negatief zou uitpakken. Ook nog cumulerend met de aanleg van de A16 wordt het misschien wel een moeilijk verkoopbaar terrein. Dan moet er een uitwijklocatie zijn wil de gemeente voldoen aan de doelstelling qua woningbouw. GL ziet in Bleizo-west een ideale locatie voor die extra woningbouw. Daarnaast wil GL Bleizo-west wel een speciale opdracht geven. Er wordt regelmatig over gesproken, dat Bleizo geen Bleiswijk is. Dat klopt wellicht. Misschien is dit de gelegenheid om hier een vierde dorpskern van te maken. Er zouden ongeveer een kleine 4.000 huizen gebouwd moeten worden, wat betekent dat er ongeveer 6.000 mensen gehuisvest kunnen worden. Daar kan een dorpskernachtig iets van gemaakt worden, waarbij wel gekeken moet worden naar een andere inrichting, zoals nu de overige kernen hebben. Er moet gekeken worden naar een ander soort woningen voor starters, voor jongeren, voor ouderen, meer kangoeroewoningen. Vanaf de tekentafel kan het helemaal op poten gezet worden en men kan doen wat men wil. Daarnaast is er voor zoveel mensen ook gelegenheid voor horeca, er is ook gelegenheid voor winkels. De heer Van Santen hoort hem praten over een vierde dorpskern. Bij een dorp heeft hij gedachten bij, dat is laagbouw. Ziet GL dat ook zo, laagbouw? De heer Ruijtenberg zal zichzelf corrigeren. Een vierde kern. Het hoeft niet perse een dorpskern te zijn, er mogen ook appartementsgebouwen komen als het maar hoogwaardige appartementsgebouwen zijn. Excuseer hem de vergelijking, maar hij wil geen Bijlmermeer-achtige flats daar hebben. Het moet wel hoogwaardige hoogbouw zijn. Dus een vierde kern. Er kan horeca plaats vinden, er kunnen winkels komen. En misschien ook wel meer leisure mogelijkheden vanwege de jonge opbouw van de bevolking. En waarom niet een wat grotere discotheek, zodat de jeugd, die nu niets heeft en naar andere locaties moet, daar wat aangeboden kan worden. De heer Dieleman moest even googlen, want het was even zoeken op de website van GL, maar hij heeft het verkiezingsprogramma gevonden. Hoe verhoudt dit zich tot het verkiezingsprogramma van GL, waarin staat: GL wil geen nieuwe woningen binnen 300 meter van de snelwegen A12, A13, A16. De heer Ruijtenberg denkt dat dit zich prima kan verhouden, want de A13/A16 is niet bij Bleizo, want daar is de A12. Men kan ook binnen een afstand van 300 meter van de snelweg leisure doen, een discotheek doen, andere vormen, een sportpark voor de 6.000 bewoners van Bleizo-west, de vierde kern. De heer Dieleman vraagt of GL de uitkomsten wel of niet zal toetsen op dit punt uit haar verkiezingsprogramma. De heer Ruijtenberg zal de uitkomst van het onderzoek toetsen op de merites die GL op dat moment heeft. Het zal niet getoetst worden op de aanleg van de A16, nee. Het zal wel getoetst worden op de aanleg van de A12. De heer Dieleman merkt op, dat de A12 ook genoemd staat in het verkiezingsprogramma. Die staat in hetzelfde rijtje. De heer

Ruijtenberg zei al, dat dat getoetst gaat worden op de merites. Binnen die 300 meter van de A12 hoeven niet perse woningen te komen. Er kan daar horeca aangelegd worden, leisure, een grote discotheek, maar nu valt hij in herhaling. Het mag vrij duidelijk zijn: GL wacht het onderzoek af, maar het zou vrij duidelijk moeten zijn dat dit ontwikkeld moet worden tot een vierde kern. Er is een goede bereikbaarheid, hoogwaardig OV, er zijn woningen nodig en er is sociale woningbouw nodig en die kunnen in die kern gedaan worden. Daar wil hij het voor nu bij laten.

Mevrouw Verhoef is blij dat er nu eindelijk op korte termijn een onderzoek wordt gedaan om te onderzoeken hoe het gebied Bleizo-west het beste kan worden ingericht en benut. Het is goed dat daar een bestuurlijke opdracht voor wordt uitgezet. Hiervoor wordt het beste bureau, die de beste prijs/kwaliteitsverhouding kan bieden, uitgezocht. De PvdA zal dat onderzoek afwachten. Het is voor niemand een geheim, dat ook voor de PvdA woningbouw wel de voorkeur zou hebben, maar dat moet goed afgewogen plaats vinden. Het is een mooie plek, vlak bij openbaar vervoer. Om allerlei redenen denkt de PvdA dat dit een unieke kans is om meer te bouwen in de regio. Laat dat onderzoek maar eens heel goed schetsen hoe dat het beste kan en hoe eventueel ook de grote behoefte aan bedrijventerreinen daar eventueel ook nog een plek kan krijgen. Ze heeft er op dit moment verder niets over te zeggen. Goed dat dit gaat gebeuren. Ze heeft nog wel een vraag. Er staat in het voorstel dat in Q4 het rapport naar de raden van Zoetermeer en Lansingerland komt. Die kunnen dan nog input geven op het concept. Dan komt er een finale versie. Er staat: in Q4 besluiten de beide raden over het ontwikkelprogramma. Een vraag aan de wethouder: hoe gaat dat dan? Als die raden het niet eens worden, hoe zorgt men er dan voor dat het niet extra vertraging oploopt? Hoe gaat men daar uit komen?

De heer Philippens gaat het kort houden. L3B is positief over de bestuurlijke opdracht. Dat past prima bij het coalitieakkoord. Daarbij is het voor L3B belangrijk dat er voldoende aandacht is voor de eigen identiteit van Lansingerland. L3B kijkt enorm uit naar de uitkomst om op dat moment daar de goede discussie over te voeren en om tot een afgewogen oordeel te komen. Dank u wel.

De heer Van Santen zegt dat de VVD in mei 2018 tijdens een beeldvorming over dit gebied overvallen werd door een maquette met veel hoge woontorens. De heer Dieleman refereerde er ook al naar. De VVD is blij om te zien, dat het college erkent dat dit zorgvuldiger moet, vandaar nu dit proces. Eerst een aantal zaken over dat proces en dan gaat hij in op de bestuursopdracht. In het coalitieakkoord is afgesproken dat er nader onderzoek volgt m.b.t. Bleizo-west. In september wordt het rapport verwacht. Vier vragen hierover aan het college. Waarom heeft dit proces vanaf mei zoveel tijd in beslag genomen? Waarom moet een college een besluit nemen over de uitkomsten van het rapport? De uitkomsten zijn toch de uitkomsten? Wanneer ontvangt de raad deze uitkomsten? Hoe luidt het vervolgproces als beide raden niet tot overeenstemming komen? Dan over de bestuursopdracht zelf. De VVD zal niet vooruit lopen op mogelijke uitkomsten van het onderzoek, zoals GL doet, maar hij zal de positie van de VVD hierin toelichten. De VVD wacht het eerst af, maar heeft wel twee vragen. In het coalitieakkoord staat: bij het onderzoek voor een alternatieve invulling van Bleizo-west blijft het uitgangspunt staan dat een hoogwaardige invulling met logistiek en leisure de voorkeur heeft. Waarom is dit uitgangspunt niet opgenomen in de bestuursopdracht? Met name omdat de vraag naar logistiek nog steeds groot blijkt te zijn. In het coalitieakkoord staat ook dat Lansingerland in een passend tempo groeit naar 75.000 inwoners. En er is een bouwopgave van 4.000 tot 7.000 woningen. Hoe verhoudt een eventuele ontwikkeling van 3.000 tot 4.000 extra woningen zich tot deze getallen? Tot slot iets over timing en momenten. Van wethouder Abee heeft de VVD begrepen, dat hij al een keer 'nee' heeft moeten verkopen aan een geïnteresseerd bedrijf. De bedrijventerreinen raken dus op. De PvdA vroeg hier recent ook al naar en zojuist werd er ook weer aan gerefereerd. Er is dus nu een heel andere economische situatie dan ten tijde van het besluit om te zoeken naar een alternatief. Tegelijkertijd is te zien dat de bouw van woningen traag gaat, door de bekende en vaak bediscussieerde redenen. Momenteel gaan bedrijven makkelijk en woningen moeizaam. Onderkent het college het risico dat het economisch klimaat ook snel kan omslaan? Als de gemeente niet snel handelt, zal Bleizo-west misschien wel vele jaren braak blijven liggen. Dank u wel.

Mevrouw Van Olst zegt dat WIJ weet wat er moet gebeuren met Bleizo-west, maar een onderzoek moet dit dus wel staven. WIJ ziet Bleizo ook als vierde kern van de gemeente, de 4B-Hoek. De heer Dieleman vraagt wat als de uitkomsten van het onderzoek die wens van WIJ niet staft. Wat gaat WIJ dan doen? Als uit het onderzoek komt dat bedrijventerrein of leisure de grootste kans van slagen heeft in dat gebied? Mevrouw Van Olst gelooft dat niet. De impact van de doelstellingen op de woningbouwopgaven zijn hiermee evident. WIJ vindt wel, dat het hoogwaardige bouw moet worden, geen Bijlmer, zoals GL ook aangeeft. Er staat een consortium van bouwbedrijven in combinatie met woningbouwverenigingen nu te popelen om te starten met de bouw. Dit is dus echt een super kans. Maak hier iets super gaafs van. Het kan helemaal van scratch beginnen. Het zou toch super cool zijn als het de 'poort van Zuid-Holland' zou worden, zoals de meneer van de maquette het zei. Maar er kan ook gedacht worden aan een campus,

wonen voor ouderen, eenoudergezinnen, sociale woningbouw et cetera. Mevrouw Verhoef heeft een vraag aan haar en GL. Ze praten allebei over de vierde kern. Zoals het nu omschreven wordt als de 'poort van Zuid-Holland' heeft het een bredere functie. Het is dan niet alleen van Lansingerland, maar ook van Zoetermeer en nog meer plaatsen er omheen. Waarom trekt de PvdA het zo bij de kernen? Mevrouw Van Olst merkt op, dat het grondgebied van Lansingerland is. Er is nu de 3B-Hoek, het zou de 4B-Hoek kunnen worden. Het moet echt een aparte kern worden en niet dat men zegt dat het een stuk Bleiswijk is wat gebruik gaat maken van de andere kernen. Als het door gaat, gaat het om 4.000 woningen en dat is een kern op zich.

De heer Ruitenbergh vindt de vraag aan de onderzoekers van de bestuurlijke opdracht Bleizo-west helder. Het CDA herkent zich in veel contexten, die aangegeven zijn en goed worden uitgezocht. Dat zijn vragen die dicht aan het hart liggen. Vragen als: hoe krijgt men sociale cohesie? Hoe wordt het verbonden? Dat zijn wel elementen, waar het CDA zich zorgen over maakt als gedacht wordt aan de vergezichten, zoals GL en WIJ die schetsen. Het CDA sluit zich zeer aan bij de woorden van de heer Dieleman over het niet vooruit lopen op. De bestuursopdracht moet op zijn merites beoordeeld worden en men moet niet vooruitlopen op de uitkomsten. Tegen de collega's van WIJ en GL zou hij willen zeggen, dat iedereen begrijpt dat er wel wat spanning zit tussen aan de ene kant bouwen voor starters, dus goedkope woningen, en aan de andere kant een hoogwaardige uitstraling en hoogwaardig product. Iedereen begrijpt dat dat financieel een lastige combinatie is. Maar dat zal blijken uit het onderzoek. De heer Ruijtenberg begrijpt dat niet. Kan hij dat uitleggen? Waarom zou een woning voor een starter niet hoogwaardig kunnen zijn. De heer Ruitenbergh legt uit dat de bouwkosten omhoog gaan bij een hoogwaardige uitstraling. Als dat niet terug verdiend kan worden in de huur of in de koopsom, omdat daar limiteringen op komen, dan gaat het in het tekort op de grex. Dat is een keuze. Iedereen weet wat sociale huurwoningen per huis kosten. Men hoeft geen wiskunde gestudeerd te hebben om te weten op welk plaatje dat uit komt als er 2.000 sociale woningen gebouwd gaan worden. De heer Ruijtenberg vraagt of het zijn voorkeur heeft dat starterswoningen in een soort woonkazernes gebouwd worden. Of wil het CDA ook deze mensen een hoogwaardige woning toewensen. De heer Ruitenbergh zegt dat het CDA altijd gaat voor een goede mix van woningen. Daarom zegt het CDA altijd 20%. De heer Ruijtenberg vindt dat geen antwoord op de vraag. Hij begrijpt dat het CDA een mix wil van 20%, maar zijn vraag was: gunt het CDA starters een hoogwaardige woning? Of wil het CDA ze in woonkazernes huisvesten? De heer Ruijtenberg heeft geen zin om in dit valse frame mee te gaan. Er zijn nog twee punten, die het CDA wil mee geven aan de wethouder, elementen die het CDA goed uitgezocht wil zien voordat een goede keus gemaakt kan worden. De onderzoekers zijn aan het werk, maar wellicht kan er nog wat input gegeven worden. Het is net al gezegd door de VVD m.b.t. de situatie rond vraag en aanbod van bedrijventerreinen. Dat is iets van vrij recente datum, dat er een tekort lijkt te komen aan bedrijventerreinen in de brede regio, niet alleen de A12 corridor, maar wat groter, ook in Rotterdam speelt dit. Het is goed om, voordat er keuzes gemaakt worden m.b.t. zo'n locatie, dat scherp in beeld te hebben: hoe zit dat eigenlijk precies in de brede context, waar kunnen grote bedrijven in deze regio nog landen? Dat is één. Het tweede is iets wat het CDA mist bij de deelvraag in de context wonen. De heer Ruijtenberg noemde Wilderszijde een ingewikkelde locatie met geluid e.d. Het CDA denkt dat deze locatie minimaal zo ingewikkeld is. Aan de ene kant is er sprake van een 380kV leiding. Geadviseerd wordt vanuit het RIVM om binnen 275 meter van zo'n leiding geen woningen te bouwen vanwege verhoogde kans op leukemie bij kinderen. Dat is een context die moet worden mee genomen in de vraag waar gebouwd kan worden als dat al kan. Het tweede is natuurlijk het geluid. Er wordt gebouwd naast de HSL, die daar ook nog over een viaduct loopt. Iedereen weet genoeg van de HSL hier. Hoe zit het dan met de HSL daar? Ook in combinatie met de rijkswegen. Zal er een wal à la Leidsche Rijn worden aangelegd langs de rijksweg? En als men dat doet: wat gebeurt er dan met het eventueel te bebouwen oppervlak? Kan men dan nog wel volume kwijt? Die elementen moeten wel mee genomen worden, niet alleen voor de gezondheid maar ook als er flankerende maatregelen genomen worden heeft dat invloed op een mogelijke grex. Dat vindt het CDA heel belangrijke vragen, die nog uitzoekbaar zijn, voordat er goede besluitvorming mogelijk is. Dat was het.

Mevrouw Den Heijer vindt het goed, dat deze verkenning wordt uitgevoerd. Het is hartstikke goed om tot een actualisatie van deze ontwikkelopgave te komen. Dit richt zich op de vraag of het gebied als overwegend woningbouwgebied moet worden ontwikkeld of dat de ontwikkelopgave zich blijft richten op programmering met bedrijven, kantoren, horecavoorzieningen of leisure. D66 is, gezien alle ontwikkelingen op het gebied van woningbouwbehoefte in de regio, heel benieuwd hoe Bleizo daar een bijdrage aan kan leveren. D66 is ook heel benieuwd naar die uitwerking, ook gezien alle beperkingen die het CDA al noemde. Ook belangrijk om die hierbij te betrekken. D66 wil ook nog niet op deze discussie vooruit lopen en wacht graag de uitkomsten van deze verkenning af, zodat de raad die goed integraal kan bespreken. Fijn dat de raad daar nu in wordt mee genomen. Het lijkt haar goed als de wethouder aangeeft hoe ze de raad hierbij nauw betreft. Deze bespreking is, wat D66 betreft, een goede eerste stap voor. Goed dat de agendacommissie dit geagendeerd heeft. Ze is zelf sinds kort voorzitter van de

agendacommissie. Hartstikke goed. De raad moet er goed bij betrokken worden, gezien alle belangrijke discussies die hieromheen zitten. Qua inhoud vindt D66 dat er goede punten in staan, in deze verkenning. Het woord 'contexten' kwam op een gegeven moment wel een beetje haar neus uit, moet ze eerlijk zeggen. Het was een vrij ambtelijk geschreven tekst. Nu is ze wel heel wat gewend, maar het was duidelijk dat het niet voor de raad is geschreven. D66 mist eigenlijk in de uitwerking de klimaatadaptatie-opgave. Er staan dingen in als de duurzaamheidsopgave, de windenergie, maar D66 mist de klimaatadaptatie. Misschien dat het gewoon wordt mee genomen, maar D66 zag het er niet duidelijk in terug. Verder vond D66 nog niet helemaal goed uitgewerkt, en dat sluit ook wel aan bij de vragen die eerder zijn gesteld, de stakeholders-analyse. Niet alle organisaties en personen die worden genoemd, hebben dezelfde bevoegdheden of verantwoordelijkheden in dit dossier. Die kunnen in die lijst niet allemaal over één kam geschoren worden. Belangrijk is te weten welk beleid van welke organisaties in de weg kan zitten en wie er over gesproken moet worden als men dingen wil wijzigen. Ook welke risico's er zijn als de raden niet op één lijn zitten. Het is verstandig om al een beetje na te gaan welke escalatielijnen er mogelijk zijn. Iedereen heeft nu zijn inbreng geleverd. Ze is benieuwd wat de wethouder nog kan doen met deze opmerkingen, omdat er al een heel traject in de loop zit. Dat wacht D66 even af. Dank u wel.

De voorzitter vraagt de wethouder of zij een licht wil laten schijnen op de statements die gemaakt zijn.

Wethouder Arends vindt het heel goed, dat dit geagendeerd is. De afgelopen periode heeft ze gemerkt dat dit een belangrijk onderwerp is, wat iedereen bezig houdt. Men kijkt uit naar de uitkomsten van de bestuurlijke opdracht. Dus goed, dat er gevraagd wordt om aandacht en dat men een eerste gedachte naar elkaar uitspreekt hierover. Voor het college is het ongelooflijk belangrijk om een heel goed proces in te richten voor de raad. De eerste stappen zijn gezet met de bestuurlijke opdracht, maar er komt een rapportage waar de colleges naar gaan kijken. Staat er voldoende informatie in? Wordt er informatie gemist? Wat is nodig om het goed voor te leggen aan de beide gemeenteraden? Om de raad veel informatie te kunnen geven over al die contexten en hoe die onderling in relatie met elkaar staan en hoe die in relatie tot de ontwikkelopgave staan. Wat is nou de beste ontwikkelopgave? Het college hoopt dat de raad daar het juiste oordeel voor deze gemeente, maar ook voor de gemeenteraad van Zoetermeer, kan nemen. Dat beide raden zeggen: dit is nu hoe het gebied ontwikkeld moet worden, want dat past bij dat gebied en bij de gemeenten. Terecht dat gezegd wordt, dat men er niet op vooruit kan lopen. Daarom is de bestuurlijke opdracht breed in gezet om alle informatie te verschaffen vanuit de verschillende contexten. Wat gebeurt er dan als de raden het niet met elkaar eens worden? Dan gaat men verder met elkaar in gesprek, want uiteindelijk is de raad in de lead voor het besluit, een gezamenlijk besluit. Als de één de ene optie wil en de ander de andere optie, ja, dan zal men met elkaar in gesprek moeten gaan om uiteindelijk tot een gezamenlijk besluit te komen. Dat proces moet men met elkaar gaan meemaken. Dan zal gekeken worden wat beide raden nodig hebben voor dat proces. Er komt een technische beeldvorming, waarbij de raad al die informatie krijgt. Als er meer informatie en meer onderzoek nodig is, dan wordt dat georganiseerd. Als men nog een keer van gedachte wil wisselen, dan gaat het college dat organiseren, want het is zo'n omvangrijke opdracht, daar moet de raad een goed overwogen oordeel over krijgen. Mevrouw Den Heijer hoort de wethouder zeggen dat gekeken wordt wat de raad nodig heeft om met elkaar het gesprek aan te gaan. Maar zou er iets van een technische sessie mogelijk zijn met de collega's van Zoetermeer, zodat er op die manier samen al wat dingen opgepakt kunnen worden. Wethouder Arends denkt dat dat één van de mogelijkheden is. De raden worden beide apart geïnformeerd. Als men het interessant vindt om dat gezamenlijk te doen, eerst apart en daarna in een gezamenlijke sessie, als de raad aangeeft dat belangrijk te vinden, om te delen hoe men naar het gebied kijkt vanuit het eigen perspectief en naar wat men als kansen en mogelijkheden ziet, dan is het goed en aan de raad om aan te geven dat daar behoefte aan is. Het college wil de raad zo breed mogelijk van informatie voorzien, die goed uitgebalanceerd is m.b.t. alle vraagstukken en contexten in dit gebied. De heer Van Santen heeft een aantal vragen gesteld. Gevraagd wordt waarom het proces zoveel tijd heeft gekost. Hij zal begrijpen, dat een proces bij de gemeente Zoetermeer en bij Lansingerland, in de colleges, waarbij men het belangrijk vindt dat er een eenduidige bestuursopdracht is, tijd kost. Waar beide colleges zich achter kunnen zetten, wat ook heel breed is. Er lagen wensen vanuit de gemeente Zoetermeer en wensen vanuit Lansingerland. Dat is dan een proces, wat het nodig heeft om uiteindelijk zo'n bestuursopdracht neer te zetten, waarvan het college denkt dat het passend is in de context in brede zin vorm te geven. Dan vraagt dat inderdaad wat tijd. Het college gaat er wat van vinden, maar er komen nog uitkomsten. De raad krijgt natuurlijk al die informatie en de raad neemt uiteindelijk een besluit. Het college zal de raad daarin adviseren, maar uiteindelijk is het aan de raad om er een afweging in te maken en om er finale besluitvorming over te nemen. Mevrouw Den Heijer vraagt of de raad mee genomen wordt. Ja, dat is belangrijk. Het college neemt de raad mee. De aankomende periode komt er een beeldvorming, er komen commissies, waarin het besproken kan worden. Als er nog meer beeldvorming nodig is al dan niet samen met Zoetermeer, dan organiseert het college dat. Als de raad meer informatie nodig heeft, dan zorgt het college ervoor dat de raad in die informatie voorzien wordt.

Er werd nog een vraag gesteld over hoogwaardig bedrijventerrein. Dat staat ook in het programma, ook in het programma van het college. Op dit moment is dat de bestemming en dat kan men ook niet los laten. Wel zijn er afspraken gemaakt in de regio. Dat was in een andere context, in een andere economische situatie, waarin afspraken zijn gemaakt voor een alternatief programma. Die lopen loopt men nu met elkaar uit. Dit staat los van wat er uiteindelijk uit komt, want daar gaat de raad over. De risico's. Die zijn er, maar daarom wil het college dit ook in versneld tempo. Als er een economische crisis ontstaat, zoals men de afgelopen jaren kon zien, waarbij zowel de woningbouw als bedrijven op hun gat lagen, kunnen er risico's voor beide ontwikkelopgaven gelden. Enig tempo zou natuurlijk wel mooi zijn. Maar nogmaals: neem vooral de tijd die de raad nodig denkt te hebben daarvoor. De punten die mee gegeven worden vanuit het CDA en D66 vindt de wethouder wel goede punten. Een aantal wordt al mee genomen in de bestuursopdracht; over vraag en aanbod van de bedrijventerreinen bij de context ondernemen. Maar de wethouder zal er scherp op zijn. Weloverwogen moet afgevraagd worden wat dat doet in dat gebied, zeker als het gaat over gezondheid, de hoogspanning, het geluid. Het is een complex gebied, waarbij natuurlijk gekeken moet worden naar wat de mogelijkheden zijn. Dat zal in de bestuursopdracht nog niet tot in detail uitgewerkt worden, maar wel op hoofdlijnen. Het is nog geen masterplan, want daarbij gaat het echt de diepte in. Wat betekent dat gebied voor het ene of voor het andere? De wethouder zal er alert op zijn, dat het mee genomen wordt, maar het zal vooral op hoofdlijnen zijn. Over de stakeholdersanalyse. Goed, dat D66 dat mee geeft, ook in de afweging hoe dat gewogen moet worden. Dat zal ze doorgeven aan degene, die op dit moment het onderzoek uitvoert. Mevrouw Verhoef hoort de wethouder over de stakeholder-analyse. Ze kan zich niet herinneren wie dat heeft ingebracht, maar ze vraagt zich af wat de wethouder bedoelt als ze zegt dat ze de stakeholder-analyse gaat doen. Is dat geen onderdeel van dat contextenonderzoek? Wethouder Arends heeft in de bestuursopdracht genoemd, dat er meerdere stakeholders zijn, die iets kunnen vinden van dit gebied. Dat zijn overheden, andere partijen. Die zijn benoemd in de bestuursopdracht. Mevrouw Den Heijer merkte op, dat de ene andere verantwoordelijkheden heeft dan een ander. Dat is goed om mee te nemen in de afweging. Twynstra Gudde doet het onderzoek. Zij zijn bezig met het onderzoek en zij moeten dat natuurlijk goed mee nemen en afwegen. Het is redelijk beantwoord zo.

Tweede termijn

De heer Van Santen denkt dat de meeste vragen wel beantwoord zijn. De wethouder zei dat als de klad erin komt, dat het dan bedrijven en woningbouw treft. Daar is hij het helemaal mee eens. Daarom was zijn vraag ook: als men nu ziet dat er veel vraag is naar bedrijventerreinen en zeker ook grote kavels en het gaat juist moeizaam met de woningbouw en er is al een tijd overheen gegaan in dit proces, waar dat dan ook door komt, dan nemen raden wel een risico door dit proces zo lang te doen. Misschien is er morgen wel een bedrijf wat er wil gaan zitten. Dan is het weg. Mevrouw Verhoef merkt op, dat voor het bouwen van bedrijfspanden ook capaciteit nodig is. Is hij het niet met haar eens, dat er juist een hele grote behoefte is aan woningbouw? De heer Van Santen zegt dat daar ook capaciteit voor nodig is, alleen ziet hij daar niet de vertraging, die telkens hier benoemd wordt als het gaat om woningbouw. Mevrouw Verhoef vraagt of hij een expert is op dit gebied. De heer Van Santen is dat verre van. Hij zegt alleen dat hij dat niet waar neemt.

Mevrouw Van Olst wilde ook nog een interruptie maken op de heer Van Santen. Is hij ervan op de hoogte dat er een consortium van bouwbedrijven en woningbouwverenigingen staan te trappelen om daar te bouwen. De heer Van Santen merkt op, dat zij ervoor moeten zorgen dat hun ordeportefeuille ook in de toekomst gevuld blijft. Dat begrijpt hij. Wat hij dan niet begrijpt, is waarom er dan zoveel problemen zijn met de huidige woningbouw. Misschien zouden ze zich daar wat meer voor moeten inzetten. Mevrouw Van Olst merkt op, dat hier een discussie over is volgende week bij de kadernota. Dank u.

De voorzitter constateert dat er nog een kleinigheidje ligt voor de wethouder.

Wethouder Arends vindt dat nog een groot vraagstuk. Ze snapt dat hij die vraag stelt. Daarom is het ook zo goed om dit proces goed te doorlopen en weloverwogen keuzes te maken. Daarom kan niet nu al gezegd worden dat het het één of het ander moet worden. Daarom zijn die contexten, vooral de context ondernemen en de context met eventueel woningbouw, noodzakelijk. Het is een groot gebied, een grote ontwikkeling, die daar mogelijk is en dat vraagt om een weloverwogen keuze. De snelheid snapt ze. Dat wil men met elkaar en vooral de raad is in dit proces in lead. Laat men dat weloverwogen, met alle informatie die nodig is om te kiezen wat in dat gebied het beste past.

De voorzitter constateert, dat dit in het laatste kwartaal van dit jaar terug komt in deze raad. Het is mogelijk dat dit in combinatie gebeurt met beeldvorming met de raad van Zoetermeer. Het college zal dat organiseren.

5.b Motie gelijktijdige (lokale) evenementen

De voorzitter legt uit motie van WIJ aanleiding voor dit bespreekpunt is. Via de griffie is juridisch advies ingewonnen. Vervolgens heeft het college daar een brief over geschreven. Dat ligt nu ter bespreking.

Mevrouw Van Olst merkt op dat het bespreekstuk voor ligt. Hierin wordt aangegeven wat niet kan op basis van deze juridische analyse, terwijl ze zelf dus wel degelijk haakjes ziet, waarop verder geborduurd kan worden om te kijken wat wel kan. Dat is de oproep die zij hier in het algemeen wil doen. Om juist te kijken naar wat wel kan en niet naar wat niet kan. Daarbij wil ze graag herinneren aan de titel van het collegeprogramma Lansingerland doet 't. In het bespreekstuk staat eigenlijk al precies wat WIJ wil horen. Ze citeert op blz.3: samen met de verschillende organisatoren en onze partners kijken wij naar gewenste en passende data, niet voor het evenement zelf, maar ook voor de periode van op- en afbouw. In de afstemming voor het houden van evenementen wordt er rekening gehouden met verschillende evenementen die kort voor of na elkaar plaats vinden. Niet alleen voor wat betreft de planning, maar ook qua type evenement. Kunnen de evenementen elkaar versterken of bijten ze elkaar? Daarnaast wordt er gekeken naar een juiste programmering, zodat er geen overkill ontstaat. Einde citaat. Precies dit. Dit is dus wat WIJ wil. De vraag is hoe dit dan zo geregeld kan worden dat de ongewenste situatie van afgelopen Koningsdag niet nog een keer voorkomt. Ze wil daarbij het college uitdagen. De heer Dieleman weet dat de fractie van WIJ de situatie voor Koningsdag ongewenst vond, maar inmiddels zijn er de ervaringen van Koningsdag, want Koningsdag is inmiddels voorbij. Hoe kijkt WIJ terug op de gelijktijdigheid van het foodtruckfestival en de evenementen in de dorpskernen? Ziet WIJ het nog steeds als een beletsel? Of hebben ze elkaar niet tegen gewerkt, afgelopen Koningsdag? Mevrouw Van Olst maakt eerst graag haar bijdrage af. Wellicht wordt het dan duidelijk. Ze wil het college graag uitdagen om in kansen te denken en ze wil hiervoor een suggestie doen. Een suggestie om de drie dorpskernen wellicht ook meer te laten bruisen, dan dat zij nu al doen. Er ligt een voorstel om over na te denken of om een andere keer te bespreken. Hoe zou het voor de anderen zijn om in samenspraak met de winkeliers- en sportverenigingen vier weekenden per jaar plus Koningsdag aan te wijzen om alleen in de dorpskernen evenementenvergunningen af te geven. Dus dat de APV zo aangepast wordt, dat in betreffende weekenden geen vergunning wordt afgegeven voor een openbaar evenement elders in de gemeente, behalve dan in de dorpskernen. Dit lijkt WIJ een goede oplossing om winkeliers en verenigingen tegemoet te komen en om ervoor te zorgen dat de dorpskernen nog meer gaan bruisen. Zij kunnen deze weekenden inzetten om er een leuk feest van te maken, zonder bang te zijn dat er concurrentie is vanuit andere plaatsen in de gemeente. Ze hoort graag van andere partijen hoe zij hier in staan. Ze komt terug op de vraag. Hoe het bij Koningsdag verlopen is: het weer speelde natuurlijk niet mee. Dat is eerlijk. In de dorpskernen was het druk bezocht, wat bleek uit de gehouden enquête. Op dat moment hebben ze er niet veel last van gehad. Maar om het in de toekomst te voorkomen of het juist andersom te denken om het positief een kans te geven, dat kan juist mee werken als de evenementen gereserveerd worden voor alleen de dorpskernen op bepaalde dagen. Dit was haar punt. Dank u.

De heer Ruitenbergh spreekt zijn dank uit voor het agenderen van dit stuk en de uitwerking en de antwoorden op de motie. Het CDA voelt wel wat voor het creëren van schaarse vergunningen op bepaalde momenten. Het CDA ziet die mogelijkheid en denkt dat dat een goede impuls kan zijn. Juist bij evenementen zoals Koningsdag kunnen voorwaarden gesteld worden, dat de vergunning-aanvrager een grote mate van vrijwilligersinzet moet hebben, een grote mate van betrokkenheid bij de lokale samenleving, zodat men weet dat de Oranjeverenigingen daar eerder voor gekwalificeerd worden dan commerciële organisaties, die er een slaatje uit willen slaan, waar op zich niets mis mee is, maar liever niet op Koningsdag. Mevrouw Verhoef vraagt waarom hij dat nou 'er een slaatje uit slaan' noemt. Het is toch gewoon een service die zij bieden, namelijk een groot feest waar veel mensen wel van houden? De heer Ruitenbergh vindt het heel mooi, dat die feesten er zijn, zoals Lansingerland Live. Dat is prachtig, maar het CDA koestert een misschien iets minder professioneel georganiseerd feest als Koningsdag door de inwoners gezameld; dat mag er ook zijn. Als er tegelijkertijd een groot evenement is in het Annie M.G. Schmidtpark, nu is het verregend, maar daar kan geen conclusie aan verbonden worden voor de toekomst, als iemand anders het anders aanpakt en de vrijwilligers van Koningsdag weg concurreert, dan verliest men iets wat niet meer terug komt. Mevrouw Den Heijer merkt op, dat toch niet is gebleken dat het concurrerend werkt t.o.v. van elkaar. Zelfs de comités waren tevreden hoe het verlopen is. Wat is men hier dan nog aan het bespreken? De heer Ruitenbergh zegt dat zij een soort wetmatigheid maakt van een regenachtige Koningsdag. Die conclusie zou hij niet zomaar durven trekken, dat dat in de toekomst geen situatie kan zijn. Het CDA wil het gewoon beter regelen voor de toekomst. De suggestie van mevrouw Van Olst is een heel aardige om uit te werken naar de toekomst. Via schaarse evenementen kan een aantal dagen aangewezen worden, waarbij men de kernen kan laten bruisen. Wat het CDA betreft met de toevoeging, dat het in grote mate een lokale betrokkenheid moet hebben en een grote mate van vrijwillige inzet om te borgen dat bestaande comités daar een goede kans maken. De heer Dieleman vraagt hoe de heer Ruitenbergh aankijkt tegen het risico dat bij een schaarse vergunning de vergunning juist naar een commerciële aanbieder zou gaan i.p.v. naar één van de gelegenheidsorganisaties van de

dorpen. Ook bij schaarse vergunningen moet wel een level playing field geboden worden, waarbij iedereen mee kan doen. Dan kan dus niet de ene partij voor getrokken worden boven de andere partij, want dan is rechtsgelijkheid in het geding. Hoe kijkt de heer Ruitenbergh aan tegen dat risico? De heer Ruitenbergh denkt dat als er voorwaarden gesteld wordt over de inzet van vrijwilligers, een grote mate van lokale betrokkenheid, lokale organisaties en bedrijven, die er achter moeten staan, dan maakt hij zich niet zoveel zorgen, dat een commerciële club in één keer daar tussen kan komen en op dat punt kan concurreren met de Oranjeverenigingen. Het gaat dus om de voorwaarden die gesteld worden bij het verkrijgen van die schaarse vergunning. Die zijn in principe voor iedereen gelijk, alleen moeten ze zo opgesteld worden, dat niet iedereen er aan kan voldoen.

De heer Vervaeke vindt dat er in de APV al voldoende mogelijkheden zijn om een vergunning of evenement te weigeren. De VVD ziet geen toegevoegde waarde in het voorstel van WIJ. De VVD kan het zich wel voorstellen dat als er meer dan één evenement tegelijkertijd wordt georganiseerd het extra wordt gecheckt, met name dan richting de veiligheid. Dat is het antwoord van de VVD.

Mevrouw Den Heijer ziet ook geen heil in het beperken van het afgeven van vergunningen. In de tekst staat duidelijk het advies: het is immers geen taak van het gemeentebestuur om vanuit concurrentieoverwegingen regulerend te acteren d.m.v. het afgeven van evenementenvergunningen. Dat moet aan de markt overgelaten worden. Dat is een duidelijke, stevige conclusie, waar D66 zich achter kan scharen. Mevrouw Van Olst deed net een mondeling voorstel. Daarin geeft zij juist aan, dat om te denken en niet zozeer te denken in concurrentie, maar juist om de dorpskernen te laten bruisen, door op dat moment alleen een evenementenvergunning, een schaarse evenementenvergunning, af te geven in de dorpskernen. Mevrouw Den Heijer sluit nog steeds aan bij de ambitie die met elkaar is afgesproken, namelijk bruisende evenementen in Lansingerland, breder dan alleen maar de dorpskernen. D66 vindt dat er ook evenementenvergunningen voor andere activiteiten moeten kunnen worden uitgegeven. Mevrouw Van Olst merkt op, dat er 52 weken in het jaar zijn. Als het voor 4 weekenden gedaan zou worden, dan zijn er nog 48 weekenden over. Mevrouw Den Heijer vindt dat dit wel de weekenden zijn waar het om gaat, wanneer iedereen vrij is en leuke dingen wil gaan doen. Dat lijkt nog steeds een hele beperking waar D66 niet achter kan staan. Wat ook mee telt, is dat er een grote tevredenheid is bij de Oranjecomités over het verloop van de vorige evenementen. Daar is geen aanleiding om aan te nemen dat er concurrentie is. Mevrouw Gielis dacht dat dat nog niet geconstateerd was. Uit het stuk blijkt dat Bleiswijk en Bergschenhoek hebben aangegeven wat de evaluatie was, maar dat er vanuit Berkel, de grootste kern, nog geen enkele evaluatie is geweest. Die moet nog volgen. Waarop baseert zij deze conclusie? Mevrouw Den Heijer dacht dat alle Oranjecomités waren geconsulteerd. De heer Dieleman weet dat dit afgelopen vrijdag heeft plaats gevonden in Berkel. Hij neemt aan, dat de portefeuillehouder ongetwijfeld in gaat op de uitkomst uit Berkel. Mevrouw Den Heijer wacht de laatste evaluatie af. Die uitkomst heeft de wethouder vast wel. Het is nog steeds onduidelijk en dus mogelijk dat evenementen een versterkende werking hebben op elkaar i.p.v. juist concurrerend. Dat is pas echt omdenken, vindt D66. D66 is van mening dat de gemeente evenementen vooral moet blijven faciliteren, die aansluiten bij de behoefte van alle inwoners, het moet wel binnen de capaciteit van de openbare ruimte vallen, zodat iedereen een leuke dag kan hebben op zijn eigen manier. Dank u wel.

De heer Dieleman heeft een tijd geleden de motie van WIJ gesteund. De CU vond het toen een goed idee om te gaan kijken wat er te regelen was en of er iets te regelen was. Inmiddels ziet hij twee reacties. Eén van een externe jurist en één van het college. De reactie van het college kan de CU goed volgen en die van de externe jurist. Die zijn ongeveer gelijkluidend. Binnen de mogelijkheden die er zijn, ziet de CU geen ruimte om regels te gaan stellen, die de rechtsgelijkheid waarborgen en ondertussen ook uitvoering geven aan het evenementenbeleid wat hier met elkaar is vast gesteld. Dat is nog niet eens zo heel erg lang geleden geweest, misschien vorig jaar. Toen is bepaald dat evenementen op bepaalde plekken in de gemeente met bepaalde doelstellingen gedaan kunnen worden. Daar wil de CU graag uitvoering aan blijven geven. Mevrouw Van Olst noemt voortschrijdend inzicht. Wellicht. De heer Dieleman ziet dat voortschrijdend inzicht bij WIJ. De CU zit er anders in en dat mag. De reactie kan de CU goed volgen. Eigenlijk is dat het voor vandaag. Dank u wel.

Mevrouw Gielis zegt dat de reactie van het college in eerste instantie negatief was, omdat het juridisch allemaal niet mogelijk was om deze motie uit te voeren. Maar mevrouw Van Olst heeft nu een ander voorstel voorgelegd. L3B wil graag van het college weten of haar voorstel wel juridisch haalbaar is. Het lijkt L3B een voorstel wat wel past in de geest van alle partijen bij elkaar. Iedereen wil dat het lokaal gezellig wordt. Commercieel, ja natuurlijk moet er over commercie nagedacht worden. L3B wil vooral lokaal steunen. In die zin wil L3B mevrouw Van Olst graag ondersteunen, maar wil eerst van het college weten of het überhaupt juridisch en praktisch mogelijk is. Wat L3B mist in de reactie van het college op de voorgelegde, was een flexibele houding om op een andere wijze invulling te geven aan de voorgelegde motie. Juridisch niet mogelijk. Oké. Prima. Maar er is de geest en de letter van de wet. L3B vindt dat er

wat flexibeler naar deze motie gekeken had kunnen worden. De reactie is formeel. Er wordt gesteld dat Bleiswijk en Bergschenhoek geen hinder hebben ondervonden van het festival van Toost. Logisch. Daar ging het ook niet om. De angel lag niet bij Bleiswijk en Bergschenhoek. Die angel lag in Berkel en daarover is nog geen terugkoppeling ontvangen. De grootste angel lag in Berkel. Mevrouw Van Bakel vraagt of ze kan aangeven waaruit dat blijkt. Mevrouw Gielis leest dat in het stuk. In het raadsvoorstel staat dat Bleiswijk en Bergschenhoek geen hinder hebben ondervonden. Dat is een conclusie van het college, van de ambtelijke organisatie. Daar baseert ze zich op. Ze neemt aan, dat ze daar goed over nagedacht hebben. Over Berkel is nog geen terugkoppeling geweest en daar lag precies die angel. L3B is benieuwd naar die terugkoppeling. De evaluatie met Toost heeft op 28 juni plaats gevonden. De heer Dieleman zei, dat dat de terugkoppeling met Berkel was. In ieder geval heeft L3B die terugkoppeling nog niet gehad. L3B is er benieuwd wat er uit deze terugkoppeling is voort gekomen. Mevrouw Van Bakel vraagt als zou blijken dat Berkel ook geen last heeft gehad van Toost hoe L3B dan gaat reageren. De voorzitter gaat even ingrijpen. Blijkbaar is er een verschil van informatie van fracties. Het is verstandig om het antwoord van de burgemeester af te wachten. Dat was precies het betoog van mevrouw Gielis. L3B wil graag weten wat de evaluatie is en daarna zal L3B reageren. Eerder kan ze niet reageren. L3B vindt wel dat er een actievere houding nodig is om alle betrokken stakeholders bij een evenement te betrekken. L3B wil graag met spoed een terugkoppeling over de evaluaties. L3B vraagt het college om aan te geven wanneer die terugkoppeling verwacht kan worden. Naar aanleiding van alles wat er vanavond is besproken, denkt ze dat ze die terugkoppeling vandaag kan krijgen. Daarna gaat L3B reageren. Het voorstel van mevrouw Van Olst klinkt haar positief in de oren, maar ze wil eerst graag weten hoe het college erin staat.

De heer Ruijtenberg zegt dat GL heel erg in dubio staat hierover. Niet zozeer mevrouw De Geus en hij, maar de totale fractie van vijf personen. Aan de ene kant is er een gedeelte die graag steun wil geven aan de lokale ondernemers en daarmee denkt dat schaarse vergunningen een goed punt zou zijn. Een ander gedeelte van de fractie wil dit overlaten aan de markt. Ja, de sterkste wint. Uit de analyse blijkt, dat twee van drie Oranjeverenigingen geen hinder hebben gehad, maar het klopt wat mevrouw Gielis zegt, die van Berkel moet nog volgen en dat is wel waar het foodtruckfestival het meest op geconcentreerd heeft. Het foodtruckfestival is een uur eerder gestopt, dus dan zou de conclusie getrokken kunnen worden, dat mensen meer de voorkeur geven aan Koningsdag, maar het had ook wel met de weersomstandigheden te maken. Met het weer van afgelopen Koningsdag gaat men niet voor zijn plezier op een veld bij een foodtruckfestival staan. Feitelijk weet men nog niets hier van. Juist omdat GL nog in dubio zit, omarmt GL het idee van mevrouw Van Olst. Het is heel goed om in gesprek te gaan met diverse belangenorganisaties, of het een winkeliersvereniging, Oranjevereniging of 1-mei viering is, waar hij zelf de voorkeur aan zou geven, laat men gewoon het gesprek aangaan met die organisaties en kijken wat daar uit komt en of men dan moet overgaan naar schaarse vergunningen of dat het aan de markt gelaten moet worden. GL omarmt het idee van WIJ in ieder geval.

Mevrouw Verhoef heeft destijds de motie van WIJ, waarin werd gevraagd om nieuwe regels uit te werken, gericht op het voorkomen van gelijktijdig laten plaats vinden van evenementen die ten koste gaan van lokale activiteiten, ze benadrukt dat 'ten koste' even, niet gesteund, omdat op dat moment niet duidelijk was dat het één ten koste zou gaan van het andere. Bovendien vond de PvdA dat Koningsdag een dag is die mensen moeten kunnen vieren die bij hen past, afhankelijk van leeftijd en behoefte. Daar passen zowel de activiteiten in de kernen, georganiseerd door de Oranjecomités bij, maar ook een foodtruckfestival. Om die reden heeft de PvdA de motie niet gesteund. Destijds, voor Koningsdag, is nog wel via raadvragen aan het college gevraagd of er een onderzoek of evaluatie kan plaats vinden. Toen heeft het college snel geantwoord: dat is eigenlijk niet nodig, want we gaan in gesprek met alle belanghebbenden, de Oranjecomités, het foodtruckfestival, de winkeliersvereniging en andere betrokkenen. Ook de PvdA heeft daar nog geen systematische terugkoppeling van gezien. Leidde dat foodtruckfestival nou tot oneerlijke concurrentie? Dat weet ze dus nog steeds niet, daar wacht ze op. GL zei: laat het maar aan de markt over. De heer Van Santen vraagt wat ze bedoelt met oneerlijke concurrentie. Mevrouw Verhoef zegt dat dit een woord is wat ze parafraseert uit wat ze anderen hoort zeggen. Zij zeggen: zo'n grote kanjer, zo'n commerciële partij, daar moeten die kleine lokale Oranjecomités met hun wat kleinere activiteiten en ook de horeca lokaal tegenop boksen. Zelf ziet ze het niet zo, want ze ziet het als een alternatief, als twee dingen die naast elkaar kunnen bestaan. De PvdA is er dus niet voor om die regels aan te passen. De PvdA wil wel, en dat is door de wethouder ook gezegd, dat de ambtenaren er alert op moeten zijn. De heer Ruijtenberg hoorde mevrouw Verhoef zeggen dat GL zei: laat het over aan de markt. Hij wil even een kleine correctie aanbrengen. GL heeft niet gezegd: laat het over aan de markt. Een gedeelte van de vijfmans fractie heeft gezegd: laat het over aan de markt. Een ander gedeelte heeft gezegd: bescherm de eigen ondernemers. Mevrouw Verhoef zegt dat dit klopt. Ze probeerde die woorden te pakken, want ze denkt dat dit grotendeels aan de markt overgelaten moet worden. De ambtenaren moeten wel steeds kijken of er niet twee marathons op één dag worden georganiseerd. Laat men geen dingen organiseren op een dag die elkaar echt bijten. In die

zin kan men het aan de markt over laten. Bij het CDA en WIJ proeft ze toch ook wel bijna een angst, dat als men het maar laat gebeuren men iets verliest wat men niet meer terug krijgt. Bang voor concurrentie. Men moet hier veel positiever in staan. Ook het level play field, waar de CU het over heeft, daar staat de PvdA achter. Men moet zeker zorgen dat er eerlijke kansen zijn voor allerlei partijen om dingen te organiseren die veel burgers op allerlei manieren leuk vinden. Daar wil ze het voor nu bij laten.

Burgemeester Van de Stadt begint met de evaluatie Berkel van afgelopen vrijdag. Ook in Berkel was het druk zoals van ouds. Er werd zelfs door iemand gezegd, hij noemt geen namen, van het Berkelse team, dat het drukker dan ooit was. Er was niemand op Toost, dus in die zin kan er ook geen concurrentie zijn geweest. Dat is natuurlijk een eenmalige opname, terecht, weersomstandigheden. Dat erkent hij direct. Tegelijkertijd weet men ook dat volgend jaar Toost niet op Koningsdag is, want dan is Koningsdag niet in het weekend en Toost wel, nog los van het feit dat ze een agenda hebben en zich wel twee keer zullen bedenken voordat zij nog een keer terug komen nadat zij in de extra check op veiligheid aanlopen tegen opnieuw concurrentie met een lokaal evenement bij hun geplande evenement in september. Daar liggen namelijk negatieve adviezen m.b.t. het tegelijkertijd plaats vinden van Toost en de Samenloop voor Hoop. In die discussie, waar al maanden met beide partijen over gesproken wordt, en waarbij ze beiden aan hun argumenten vast houden, dat zij de oudste rechten hebben, kan de burgemeester zeggen dat de Samenloop voor Hoop in die strijd de boventoon zal voeren om de eenvoudige reden dat zij eerder waren. Dat is een argument wat gehanteerd kan worden op het gebied van veiligheid. Veiligheid is het enige instrument wat de raad de burgemeester kan geven. Men kan alle argumenten willen, maar het mag niet. Zo simpel is het. Dan wordt opgeroepen tot illegale activiteiten. Veiligheid en openbare orde is het enige waarop de burgemeester ruimte kan worden gegeven om eisen te stellen. Dat doet hij al, want er ligt een negatief advies m.b.t. Samenloop voor Hoop en Toost van politie en brandweer. Het gaat dus niet door met zijn tweeën. Tenzij er een manier is om het veiliger te maken, dat is het wijken van één van de partijen naar een andere locatie. Er zijn argumenten voor waarom dat niet kan en waarom ze niet willen. Geprobeerd wordt overigens wat kan. Schaarse vergunningen, dat is wel een optie. Dat is klip en klaar gezegd. Schaarse vergunningen moeten van tevoren gepubliceerd worden met heldere criteria. Nog los of er onderscheid gemaakt kan worden tussen commercieel en niet commercieel. Of tussen veel vrijwilligers en niet. Er zijn evenementen die meer op vrijwilligers drijven dan Koningsdag, bijvoorbeeld Concert of the Park. Koningsdag is in hoge mate commercieel in de avonduren, want het is horeca. De voorzitter van Koninklijke Horeca Nederland heeft een volle tent. Er zijn grote financiële commerciële belangen op Koningsdag gemoeid. Dat zijn ook de financiers. Die commerciële belangen is ook de reden dat zij het comité financieren. Als dit soort criteria genoemd wordt, moeten ze ook gewogen worden. Dan is het maar de vraag. Als Soccerboys eerder is dan het Oranjecomité Bleiswijk, dan heeft Soccerboys op Koningsdag een mooi toernooi en het Oranjecomité vist achter het net. De welbekende voorzitter van het Oranjecomité Bleiswijk zal hem vergeven dat hij het zegt, maar hij is altijd het laatst met zijn aanvraag. Men zet concurrentie in met van tevoren heldere criteria en dan moeten vrijwilligers concurreren met professionele partijen. Wie gaat er dan winnen? Dat is het risico wat met een schaarse vergunning genomen gaat worden. Dat is een risico wat hij persoonlijk niet zou aanraden. Mevrouw Giels vraagt waarom er niet wordt mee gedacht. Er is mee gedacht, er staat klip en klaar in dat men het met de intentie in feite eens is. Geprobeerd wordt in gesprekken met partijen om ze te bewegen om verstandig te zijn. Dat gebeurt actief zodra de agenda wordt opgesteld. Als Toost volgend jaar het weekend er wil staan en Koningsdag, dan zal de gemeente benadrukken om dat niet te doen. Maar als zij zouden vast houden, dan wordt het voor de gemeente heel erg moeilijk. Dan is de enige manier een schaarse vergunning, maar dat lijkt hem echt een risico. Hij is het niet oneens met de suggestie van mevrouw Van Olst, hij zou die vier weekenden wel willen voor de verenigingen, maar als dit gedaan wordt, dan heeft men niet in de hand wie die schaarse vergunning gaat krijgen. Dat is het lastige daarvan. Dan zou Toost dat weekend kunnen, wetende dat er geen concurrentie is. Mevrouw Van Olst vraagt hoe de burgemeester aankijkt tegen het aanpassen van de APV, zodat alleen een evenementenvergunning in de dorpskernen afgegeven kan worden, tijdens die vier weekenden. Burgemeester Van de Stadt zegt op basis van het ingewonnen juridisch advies, dat het alleen maar mag op het gebied van de openbare orde. Dan moet er een argument m.b.t. openbare orde verzonnen worden, waarom het in het dorp wel veilig is en daarbuiten niet, zo ongeveer. Op Koningsdag zijn er niet voor niets camera's neergezet. Koningsdagavond is niet het veiligste evenement of het evenement met de minste incidenten. Dat heeft te maken met de drank die erin gaat bij mensen. Dat zijn allemaal riskante argumenten. Als hij het op veiligheid en openbare orde gaat doen, die verdeling van de schaarse vergunningen, dan weet hij ook niet of Koningsdag het wint. Een grote vechtpartij in Bleiswijk en het volgende jaar hebben ze geen vergunning. Een schaarse vergunning klinkt leuk, maar is gevaarlijk. Als mevrouw Van Olst of de raad iets wil doen met vier weekenden, dan moet dat via subsidiering gedaan worden, het mogelijk maken en enthousiasmeren. Dat kan. Dat is met 10 jaar Lansingerland ook gedaan. Het was een groot succes. Men had zich verbonden aan Toost, ook commercieel, maar het opgetuigd met extra. Er kan wat gedaan worden voor de Oranjecomités in die zin. Er zijn allemaal opties die wel gedaan kunnen worden. Dan denkt de burgemeester te allen tijde graag mee. Maar in het voorkomen van

gelijktijdig heeft hij echt mee gedacht: wat kan wel? Hij is echt mee gegaan in de geest van die wens binnen de mogelijkheden die er zijn, in een krachtige sturing. Als er redenen zijn op het gebied van openbare orde, waarom men het niet moet willen, dan moet men het gewoon niet willen en dat wordt dan aan partijen duidelijk gemaakt. Daarmee is hij op alle vragen in gegaan.

Tweede termijn

Mevrouw Van Olst proeft toch wel dat er belangstelling is voor haar suggestie. De burgemeester geeft eigenlijk ook aan, dat het helemaal geen gek idee is. De heer Dieleman hoorde de burgemeester net zo'n batterij aan risico's schetsen. Hij is wel heel benieuwd hoe mevrouw Van Olst die risico's weegt, want ze loopt er nu aan voorbij door te zeggen dat de burgemeester het een prima idee vindt. Hoe weegt ze de risico's die door de burgemeester zijn geschetst? Mevrouw Van Olst probeert altijd het positieve te horen. De burgemeester sloot af met te zeggen dat die vier weekenden best een goed idee is, maar dat dat dus op een andere manier gedaan moet worden. Dat wil ze hier graag in de groep gooien. Waarom zou het afgeschoven worden omdat het wettelijk gezien misschien niet kan. Misschien op een andere manier wel. Denk in kansen. De heer Dieleman vindt het prima om in kansen te denken, daar zal hij in zijn tweede termijn op terug komen. Betekent dit dat mevrouw Van Olst af stapt van haar idee om een schaarse vergunning te gaan regelen. Ziet mevrouw Van Olst daar echt niet de risico's aan zitten die niet genomen zouden moeten worden. Mevrouw Van Olst heeft in haar bijdrage nooit de schaarse vergunning genoemd, maar het aanpassen van de APV. Dank u. Volgens mevrouw Verhoef zei de burgemeester net dat alleen op basis van veiligheid de APV aangepast kan worden. Is het dan veiliger in de kernen dan daarbuiten? Mevrouw Van Olst heeft dat ook gehoord. Ze is blij met de extra toelichting van de burgemeester. Hij denkt even op een andere manier, omdenken, dat het wel een goed idee is, als de raad dat wil, die vier extra weekenden, dat dat op een andere manier moet worden uitgewerkt. Als het juridisch niet kan via de APV of schaarse vergunning, dan moet er een andere manier voor bedacht worden. Dat is een oproep aan een ieder. De heer Dieleman gaat zijn vraag van net nog een keer formuleren, zodat het wel aansluit bij de termijn van mevrouw Van Olst. Betekent dit dat mevrouw Van Olst af stapt van haar idee om de APV aan te passen en richting een andere meer positieve manier van stimuleren gaat? Mevrouw Van Olst vindt dat een goede vertaling, ja. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef wil alleen nog even reageren op het nieuwe voorstel van die vier weekenden per jaar, die dan speciaal voor de dorpskernen gereserveerd zouden worden. In haar beleving zijn er al ontzettend veel activiteiten in de dorpskernen, georganiseerd met allerlei vrijwilligers. De Dag van de Veiligheid, allerlei braderieën, ze kan het zo gek niet bedenken. Haar vraag is: namens wie spreekt WIJ nou, dat er behoefte is om daar vier gereserveerde weekenden voor te maken? Mevrouw Van Olst doet een suggestie hier. Ze spreekt namens haar kiezers natuurlijk. WIJ wil bruisende dorpskernen. WIJ heeft een motie ingediend, maar het blijkt juridisch moeilijk. Laat men het op een andere manier insteken om op een positieve manier de dorpskernen nog meer te laten bruisen.

De heer Dieleman vindt de toelichting van de burgemeester helder. Er zijn onmogelijkheden. Het is niet alleen lastig, maar er zijn onmogelijkheden om bepaalde dingen te regelen. Of met hele grote risico's, die men niet zou moeten willen nemen. Als het gaat om het stimuleren van lokale evenementen en het voorstel waar WIJ dan eventueel mee zou komen, daar kan de CU zich nog wel iets bij voorstellen. Er is een evenementenbeleid, maar het kan best dat er naarmate de tijd vordert er andere accenten neergelegd worden in de weekenden op vrijdagavond en zaterdag, zegt hij dan natuurlijk als CU-raadslid. Dat zal dan tegen die tijd op zijn merites beoordeeld worden. Hij is erg benieuwd waar WIJ mee komt. En dat het dan weg blijft van dingen waar men echt niet naartoe zou willen gaan. Laat men er wel voor zorgen, dat men hier blijft besturen, rekening houdend met regels die nou eenmaal gesteld worden. Dank u wel.

De heer Ruijtenberg staat nog steeds sympathiek achter het idee van WIJ om dit op één of andere manier te gaan bespreken. Is het de idee van WIJ om vier weekenden af te spreken voor de hele gemeente? Of is het vier weekenden per kern, waardoor er dan in principe twaalf weekenden vrij gemaakt worden voor de kernen? Plus een Koningsdag. Dat is dan eens per maand. Hoe ziet WIJ dat voor zich? Mevrouw Van Olst gooit het als suggestie in de groep. Ze denkt dat vier weekenden heel goed is en dat dan in alle drie de kernen wat gedaan wordt.

Mevrouw Gieilis had haar microfoon al omhoog, want alles was al gezegd. Mevrouw Van Olst zei het al. Wat men wil, zijn bruisende kernen. Bruisend Lansingerland. Welke kern waar dan ook. Met z'n allen. Wel of niet juridisch haalbaar, dat ligt allemaal vast, dat heeft de burgemeester net heel duidelijk uitgelegd. Men moet kijken wat kan en wat men wil. Haar vraag aan het college is: welke rol kan de centrummanager daarin spelen? Het is belangrijk dat die een actieve rol heeft om alle partijen bij elkaar te betrekken. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer krijgt nu de indruk dat de kernen niet bruisen, maar dat is natuurlijk helemaal niet waar. Er zijn ontzettend veel leuke activiteiten in Lansingerland. De kernen bruisen. Lansingerland bruist. Mevrouw Gielis heeft aangegeven, dat het nog altijd bruisender kan dan het al is. Mevrouw Den Heijer bedankt haar. Ze wil afsluiten met dat D66 het afwacht. Ze vond de uitleg van de burgemeester hartstikke duidelijk. Er wordt al van alles gedaan om het bruisend te houden en te blijven. Er worden met elkaar afspraken over gemaakt, dus ze ziet niet zo goed welke extra dingen nog nodig zijn hierin. Dank u wel.

Burgemeester Van de Stadt merkt op, dat de wethouder centrummanager de zaal ondertussen heeft verlaten. Hij gaat niet voor de centrummanager spreken. Hij wil wel in algemene zin zeggen, dat men het niet op zich moet nemen. Bruisende kernen ontstaan niet omdat de gemeente het doet, die ontstaan omdat de winkeliers actief zijn. Hij wijst erop, dat een aantal winkeliers daar heel ver in gaan. Hij heeft het over de Hoekse Vis, die Samenloop voor Hoop doet. Dat kan aan hem overgelaten worden. Als de raad vindt dat er een taak is voor de centrummanager voor ondersteuning van dat soort processen, kan dat altijd in het voorstel mee genomen worden. Iedereen constateert, dat men voor die bruisende kernen is. Het is belangrijk dat er levendigheid is, want dat is in het belang van die kernen. Het college en de raad zitten daar 100% op één lijn.

De voorzitter denkt dat WIJ de temperatuur van het badwater heeft gemeten. Het is aan WIJ om eventueel verdere stappen te nemen. Dan zal de raad dat op een gegeven moment wel zien en dan zal het ongetwijfeld weer behandeld worden als WIJ dat graag wil.

5.c Visie op Dienstverlening

De voorzitter wijst op de tweede beeldvorming vorige week. Gezien het applaus wat wethouder Fortuyn kreeg na afloop van zijn presentatie, dit was de tweede keer dat hij zoiets mee maakte, blijkt dat zijn woorden in goede aarde zijn gevallen. Wie nog aanvullingen heeft op de visie, kan dat nu mee geven aan het college. Het college zal dan de visie binnenkort vast stellen, mogelijk met mee nemen van de suggesties en ideeën van de commissie.

De heer Van Doorn is toch blij dat dit stuk nu voor ligt, want degenen die al een tijdje met L3B samen werkten, dan wel in deze raad zitten, die weten al sinds jaar en dag dat één van de grote speerpunten ook altijd een groot zorgpunt is geweest, dus L3B keek reikhalzend uit naar het voorstel. Zeker nadat vorig jaar gesproken is over de structuur op orde krijgen. Dat was het toekomst bestendig maken van de eigen organisatie. In dat stuk stonden al vier focuslijnen verwerkt in een wat algemene visie van de ambtelijke organisatie. Die vier lijnen gingen over: dienstbaarheid aan de samenleving, optimale advisering, uitstekende dienstverlening en beleid en plannen maak je zelf. Dat waren voor L3B de lijnen waarvan L3B dacht dat het absoluut de goede kant op ging m.b.t. hoe de organisatie zich moet verhouden tot de samenleving. Toen had men met elkaar wel door dat het niet vanzelf ging. Het was niet even een projectje neerzetten met een projectleider, zodat het helemaal gaat vliegen. Dit is echt een veranderopgave, want er wordt substantieel echt wat anders verwacht van het ambtelijk apparaat. Als de speech van wethouder Fortuyn de voorbode is van wat de raad mag verwachten van deze organisatie t.o.v. de samenleving, dan ziet hij die transformatie met veel vertrouwen tegemoet, want er sprak een enorme verbinding uit en het zoeken naar dienstbaar zijn aan die samenleving. Als hij de huidige vier gastvrouwen en gastheren ziet, beneden in dit Huis van de Samenleving, dan ziet hij zichtbare stappen waaruit blijkt dat de organisatie de goede kant op groeit. Is het dan allemaal alleen maar een visie-dingetje en een stap die gemaakt wordt? Dat denkt hij niet, als hij ziet wat er allemaal op de gemeente af gaat komen met de omgevingswet en wat er van de organisatie en het bestuur verwacht wordt, dan is dit geen keuze, maar een vereiste dat deze transitie met elkaar doorgemaakt wordt, want er wordt op een heel andere manier samen gewerkt, integrale afwegingen, samenleving betrekken, participerende overheid zijn en ondernemende medewerkers hebben. Het is goed om in de stukken terug te zien dat het niet even een memo sturen is naar alle ambtenaren van: nu gaan jullie dit doen. Dat is trekken, dat is sleuren, want daar waar iets verandert is er weerstand. De ene groep, meestal de mensen die al wat transities hebben meegemaakt, loopt voorop, 30%, en nog eens 30% kijkt het een beetje aan en nog een deel wat het spannend en eng vindt of ze hebben de skills nog niet. Daar moet wat extra in geïnvesteerd worden om die ook mee te krijgen. Dat wordt nog een hele opgave. Wat L3B mee wil geven aan het college, zijn enkele aanbevelingen. Hij heeft een beetje rond gekeken naar wat specialisten zeggen over hoe een dienstverleningsconcept eruit moet zien. Er is een stuk vanuit een VNG werkgroep ontwikkeld, dat heet 'klantcontact en interactie met je gemeente'. Daar hebben 60 gemeenten aan mee gewerkt, waaronder Lansingerland. Visionairs hebben dat getrokken en zij hebben een heel aardig stuk neer gelegd met een heel duidelijke structuur, hoe dat in hoofdstukken ingedeeld kan worden. Ze hebben iets van 34 bouwstenen bedacht wat programmatisch ingevuld kan worden. Dan gaat hij het over de uitvoering hebben, maar daar gaat de raad niet over, maar hij wilde het toch maar even mee geven, dat hij het

toch wel een goed en prettig stuk vond. Hij heeft nog een aantal aanbevelingen, los van het feit dat hij zou willen adviseren om eens goed naar dat stuk te kijken en dat mee te nemen in de uitwerking. Dat is met name die interactie op gang brengen met de buurt. Dat staat al genoemd, maar dat mag echt wel dominanter. Hij wil ook de suggestie mee geven, want dat kwam nog niet echt in het stuk voor, om te zoeken naar laagdrempelige manieren van straat-, buurt- of wijkraadplegingen. In het coalitieakkoord is er wat over opgenomen, dat dit toch wel omarmd wordt. Een snelle manier om meningen en standpunten in een kleiner gebied tot zich nemen en werkt wat anders dan een folder door de bus met het verzoek om erop te reageren. Belangrijk is, dat niet alleen gefocust wordt op gedrag, maar dat ook de kwaliteit van het werk en de snelheid waarmee producten opgeleverd worden centraal gesteld blijven worden, want dat draagt voor een belangrijk deel bij aan de kwaliteit van het werk. Belangrijk is dat ICT, processen en informatieverstrekking ondersteunend gemaakt wordt aan klantcontacten en interactie. Dat is een iets andere manier van werken, want dan wordt de bedrijfsvoering intern aangesloten op van buiten naar binnen werken. Anders is het in gedrag wel georganiseerd, maar als het niet op die manier wordt ingericht in werkprocessen dan zijn de eerste conflicten natuurlijk geborgen. Een manier van denken is, dat er door gedacht wordt in dienstverlening. Een voorbeeld is de voorleesfunctie op de website. Die zit er, maar als iemand die niet goed kan lezen wil doorklikken naar een documentje, dan stopt het daar. Dat zijn van die kleine dingen, die dan toch weer een ergernisje zijn voor de mensen die het gebruiken. Denk vooral door in zo'n proces, dat documenten op die manier beluisterd kunnen worden i.p.v. alleen maar zien. Hier wilde hij het in de eerste termijn bij laten.

Ook de heer Lems keek uit naar de komst van dit document. Misschien wat minder reikhalzend dan de collega's van L3B, maar toch. Mooi dat het goed en wel voor ligt en dat er over gesproken kan worden. De CU voelt zich helemaal thuis bij deze mooie woorden, die hierin worden genoemd. Als iedereen zo op zijn naaste betrokken zal zijn als de ambtenaren straks, dan krijgt men een paradijs op aarde. Veel waardering voor de dienende houding, die wordt genoemd. Het inleven en mee denken met burgers, dat is iets wat heel goed is en waar de CU ook van harte achter staat. Juist het investeren in zichzelf en het eigen gedrag als organisatie is heel goed, dan komen de resultaten vanzelf. Mooie idealen dus. De CU zou nog kritische vragen kunnen stellen, of dat in de weerbarstige praktijk allemaal wel gaat werken, maar de richting is duidelijk en goed. Hij zou zeggen: prachtige visie, gewoon doen. Voor dat doen heeft de CU misschien nog wel goede ideeën voor de invulling van die visie, maar daar komt de CU later nog mee. Dank u wel.

Mevrouw De Geus spreekt ook haar dank uit voor de uitgebreide uiteenzetting, die de raad heeft ontvangen over het onderwerp dienstverlening. En daarnaast ook dank aan wethouder Fortuyn, die vorige week tijdens de beeldvormingsavond vol enthousiasme het verhaal van de toekomst schetste, het verhaal van de dienstverlening. Als er enkel kleine en soms wat grotere hobbels zijn genomen, zal de gemeente over een paar jaar het felbegeerde cijfer 7,5 behalen. Gezien het geloof van de wethouder in de toekomst van de dienstverlening zal de gemeente dit cijfer misschien zelfs overstijgen. Over het algemeen wordt de gemeente goed gewaardeerd. Bij het tweejaarlijks onderzoek 'waar staat je gemeente' scoort Lansingerland bij de inwoners bij het onderdeel dienstverlening hoger in vergelijking met vergelijkbare gemeenten in Nederland. Maar Lansingerland heeft dan ook de grondhouding 'ja, tenzij'. Dat resulteert in een licht stijgende lijn in het cijfer voor waardering. Op dit moment een 6,9 maar dat wordt zeker een 7,5. Dat geldt ook voor de digitale faciliteiten, die wordt ook goed gewaardeerd. Dan sluit ze even aan bij de vraag van de heer Van Doorn, want ze wilde ook vragen hoe het staat met de toegankelijkheid van de raadsstukken voor visueel gehandicapten als onderdeel van de digitale dienstverlening. Wethouder Fortuyn heeft vorige week geschetst hoe ze dat ongeveer gaan doen, het behalen van die 7,5; hij noemde niet dat cijfer. De extra avondopenstelling in het gemeentehuis is al een feit. Dienstverlening op locatie, de zogenaamde keukentafelgesprekken, klantreizen, snel-klaar-balie. Wat op de beeldvormingsavond ook werd gezegd, is dat het om de houding en het gedrag van de dienstverlening gaat. Hoe gaat men met elkaar om? Zoals de wethouder al schetste: iedereen is gelijk en tegelijkertijd ook niet. Een opvallende klacht in dit kader bij het onderzoek is de bejegening, want daar scoort de gemeente nog niet zo goed in. Daar is nog wel een inhaalslag te maken. Er zal ook nog een onderzoek plaats vinden bij de lokale ondernemers en daar wil de gemeente ook een 7,5 bij halen. Ze denkt dat hij in 2021 bedoelt. Helaas weet men op dit moment nog niet hoe de waardering bij ondernemers is. Het is duidelijk: dienstverlening is een kerntaak van de gehele gemeente. Ambtenaren hebben een dienstverlenende grondhouding en zowel de inwoners als de ondernemers staan centraal. Het ziet er allemaal veelbelovend uit. Training en coaching van alle medewerkers door een speciaal hiervoor aangestelde liason medewerker. Daarmee komt het met het verbeteren van de bejegening ook wel goed. Dank u wel.

De heer Azzouzi wil het college bedanken voor het delen van deze visie. Voor de PvdA is de dienstverlening van de gemeente heel belangrijk. De PvdA is blij met de gepresenteerde ambities en maatregelen. Als het gaat om ideeën m.b.t. flexibele dienstverlening dan staat de PvdA daar positief tegenover. De PvdA vindt het jammer dat de mate van tevredenheid van lokale ondernemers nog niet in

beeld is. Gelukkig staat in deze visie dat dit wordt opgehaald. De PvdA geeft het college mee, dat de PvdA het heel belangrijk vindt om dienstverlening aan bijstandsgerechtigden verder te verbeteren. Daarmee kan hen meer kansen geboden worden op een baan, zodat ze kunnen profiteren van de economische groei. Het gaat meer om begrijpelijke en meer leesbare brieven, meer bellen met cliënten i.p.v. brieven sturen. De gemeente Rotterdam gaat dit ook doen. Bij de PvdA blijft de vraag open staan: wat is de rol van de gemeenteraad bij dienstverlening? Het gaat hier om interne dienstverlening. Komt er nog een visie op externe dienstverlening naar de raad? Dienstverlening staat in de begroting. De raad gaat daar over. Er staan ook doelstellingen en het college voert het uit. Komt er nog een visie op de externe dienstverlening? De rollen zijn voor de PvdA niet helder. Hoe staan de andere fracties hier tegenover? De PvdA heeft behoefte aan het opnemen van nieuw prestatie indicatoren, bijvoorbeeld in de begroting, om de realisatie van deze doelstellingen te kunnen meten en om als raad bij te sturen. Dank u wel.

Mevrouw Van Bakel merkt op, dat de visie op dienstverlening voor ligt. Deze is in de beeldvorming met verve toegeelicht door wethouder Fortuyn. Ze wil beginnen met de relatie die is gelegd tussen de visie en het coalitieakkoord. In het coalitieakkoord staat o.a. dat deze gemeente zijn dienstverlening verder versterkt, waar centraal staat dat het college en de ambtenaren een basishouding uitstralen door o.a. goede en persoonlijke dienstverlening aan te bieden, de inwoner en ondernemer centraal staat en niet de regels en de houding is 'ja, tenzij' en zijn ambtenaren empathisch in de beantwoording. Deze essentiële punten krijgen hun beslag in de visie. Ze noemt enkele concrete voorbeelden. Zo wordt de bereikbaarheid van de gemeente vergroot door een extra avondopenstelling, dienstverlening op locatie te verzorgen en de pilot leef- en reisdocumenten aan huis. De VVD gelooft dat de ingezette impuls t.a.v. de dienstverlenende houding en het daarbij behorende gedrag een positieve impact zal hebben op de klantbeleving. Naast deze positieve draai ziet de VVD ook nog een onderbelicht punt. Ze hoorde net al dat er geen cijfers zouden zijn voor de ondernemers en daar wil ze even op reageren. V.w.b. de dienstverlening aan de ondernemers moet men geen genoegen nemen met een zesje als beoordeling van het ondernemersklimaat. Het streven moet minimaal een 7,5 zijn. Inmiddels is ook het rapport van het MKB onderzoek 2018 uit. Beide rapporten bieden de mogelijkheid om de ontwikkelingen / verbeteringen van de dienstverlening op objectieve wijze d.m.v. van een landelijk eenduidige consistente systematiek van MKB Nederland te meten. Graag een voorstel van het college hoe het deze MKB rapportages wil betrekken. Haar vraag aan de wethouder is dan ook als volgt. Hoe kijkt hij aan tegen een samenspraak met de ondernemersverenigingen om een actieplan op te stellen voor het verbeteren van voorlichting, ondersteuning en de communicatie met ondernemers. De verantwoordelijke wethouder bespreekt vervolgens jaarlijks met ondernemersverenigingen hoe de dienstverlening verder wordt verbeterd. Door samen met de ondernemersverenigingen het gesprek aan te gaan en daar periodiek opvolging aan te geven, houdt de gemeente de vinger aan de pols. Ze hoort graag hoe hij daar tegen aan kijkt. Dank u wel.

De heer Ammerlaan merkt op, dat tijdens de beeldvormende avond op 25 juni wethouder Fortuyn met passie vertelde hoe hij zag dat dienstverlening de volledige gemeentelijke organisatie moet worden. Als ondernemer in de dienstverlening heeft hem dat zeer aangesproken. Als alle medewerkers met deze passie en enthousiasme hun werk gaan doen en omgaan met inwoners en ondernemers, als zij door hen benaderd worden, dan gaat het helemaal goed komen. Dan hebben de inwoners het gevoel dat de gemeentelijke organisatie er voor de inwoners is en ook de medewerkers zullen hier met plezier werken. Enkele kreten: integraal werken, positieve basishouding ja, tenzij: ik zal het met mijn collega bespreken en u wordt binnen drie dagen geïnformeerd. Dat zijn dingen die hem aanspreken. Bij het lezen en horen van de beeldvorming m.b.t. de visie op dienstverlening krijgt hij een goed gevoel. Dit is de wijze waarop hij als ondernemer en inwoner graag wil dat de gemeentelijke organisatie werkt en denkt. Dit kan ertoe bijdragen dat de gemeente dichterbij de inwoners komt te staan. Dat vindt hij toch altijd een ding waar erg hard aan gewerkt moet worden. Enkele opmerkingen. Aan inwoners moet duidelijk gemaakt worden wat de gemeente voor inwoners en ondernemers kan betekenen. Goede dienstverlening betekent ook dat verteld wordt waar de gemeente voor kan zorgen voor de inwoners, maar ook wat ze zelf moeten doen. De gemeente is geen compleet servicebureau. De gemeente moet goed zijn in de dingen die men moet doen. Een voorbeeld: de centrummanager. Het is uitstekend dat er een centrummanager komt en dat die aanspreekbaar is en te vinden is, maar ondernemers moeten wel weten waar hij wel en niet voor is, want het kan geen manusje van alles zijn. Een vraag over dienstverlening en opening van baliefunctie. Er is nu één avond bij. Iemand vroeg hem of de gemeente straks elke avond open is. Dat gaat te ver, denkt hij, maar er is misschien wel behoefte aan. Hij vindt het kwalijk dat het gemeentehuis tussen Kerst en Oud en Nieuw dicht is, terwijl veel inwoners zouden willen dat het open is. Waarom moet het nou dicht zijn? In het slotwoord staat: dienstverlening is mensenwerk. Deze visie is een uitgangspunt, een koers, voor de organisatie. Verdere uitwerking en invulling kost echter tijd. Dienstbaar zijn is een houding die men aan moet voelen. Het is mensengevoel. Hij wil daarom de wethouder en de organisatie oproepen, dat

medewerkers zich inzetten en dat ze begeleid worden om mensen daar naar toe te laten groeien, want het is een hele verandering en dat kost gewoon tijd. Dat was het dank u.

De heer Wiersema vraagt zich af wie hier nou niet blij van kan worden na de presentatie van vorige week met een wethouder die op die manier een visie neerlegt, waar menig commerciële organisatie nog wel jaloers op kan zijn. Dat is het voordeel van een wethouder die het ondernemen gewend is en vanuit die gedachte denkt en probeert een organisatie neer te zetten die zich op die manier opstelt. Wat er ligt is een leidraad voor een DNA, wat tijd nodig heeft om in te slijpen en ingeregeld te gaan worden. Als het op die manier neergezet gaat worden, zoals het nu gekenschetst wordt, dan komen de heren van Coolblue hier kijken hoe het hier gesteld is met de servicegraad. De intentie is duidelijk. Het is mooi. Laat men nu maar gewoon gaan werken, dan kunnen er altijd tussentijds dingen bijgestuurd worden. Wel een opmerking. Tijdens de verkiezingen is ooit gesproken over een speciaal ondernemersloket om een ingang te creëren in dit huis, op een speciale manier voor ondernemers. Zou daar nog behoefte aan kunnen zijn met deze nieuwe visie? Is hier over nagedacht? Of is het gewoon van de baan? Dat was even zijn bijdrage.

De heer Weerheijm zal niet in herhaling vallen vanwege de bloemlezing die al is gegeven over dit stuk. D66 kan zich vinden in wat in de visie wordt vermeld. Het is een mooie eerste stap in de richting van wat goede dienstverlening is. D66 kan zich ook vinden in de hoofdlijnen van dit stuk. De fundamentele vraag ligt hier eigenlijk nog aan ten grondslag waar men op de lange termijn naar toe moet. Dat is iets wat in de toekomst nog behandeld moet gaan worden. Daarnaast heeft D66 nog een aantal opmerkingen. De heer Wiersema had het over het ondernemersloket. Dat werd in zijn fractie ook genoemd, dus daar is D66 ook wel nieuwsgierig naar, hoe het daarmee staat. Daarnaast heeft D66 nog een vraag m.b.t. digitalisering. Lansingerland is aangesloten op de berichtenbox Mijn Overheid, wat een veilige online omgeving is waarbij verschillende overheden aangesloten zijn voor communicatie. Hoeveel informatie richting inwoners verloopt via deze berichtenbox? In het kader van dienstverlening is het zeer wenselijk om hun communicatie met overheden op dezelfde plek te vinden. Datzelfde vraagt D66 zich ook af over de lopende zaken bij Mijn Overheid waar Lansingerland ook op aangesloten is. Daarnaast heeft D66 nog een andere suggestie. Zou het mogelijk zijn om het burgerpanel toe te passen op het gebied van dienstverlening, zodat proactief uit de samenleving opgehaald kan worden wat inwoners verlangen qua dienstverlening van de gemeente? En aan de andere kant wat zij op dit moment vinden van wat beter kan. Dan kan men direct vanuit de samenleving aanvoelen wat er heerst. Een laatste suggestie van D66 om de dienstverlening in Lansingerland te verbeteren is het instellen van een gemeentelijke ombudsman. Om inwoners van een echt goede dienstverlening te voorzien moet de gemeentelijke organisatie institutioneel open staan voor onafhankelijke behandeling en vertegenwoordiging van klachten. Klachten moeten niet alleen goed behandeld worden, maar inwoners moeten ook de mogelijkheid krijgen om het probleem onafhankelijk neer te leggen. D66 gaat ervan uit, dat dit niet vaak nodig zal zijn, zeker de bloemlezing horend, maar toch lijkt het D66 een wenselijke situatie als de barrière door een instituut als een ombudsman wat lager wordt. Natuurlijk kunnen inwoners nu terecht bij de nationale ombudsman, maar dat is niet iemand waar men even bij kan binnen lopen en dat zou wel gewoon kunnen bij een gemeentelijke ombudsman of als wordt aangesloten bij een bestaand instituut. D66 denkt dat zoiets de barrière verlaagt, waardoor inwoners nog directer met hun klachten terecht kunnen, die dan hopelijk ook sneller en beter opgelost kunnen worden om de uiteindelijke dienstverleningservaring te kunnen verbeteren. Hij hoort graag de reactie van het college en de rest van de commissie over dit voorstel. Dank u wel.

Wethouder Fortuyn spreekt nogmaals zijn dank uit over de positieve insteek, die een ieder heeft op dit document. Hij is blij, dat men elkaar nu goed begrijpt. Wat wil men hier nu mee? Hij heeft gevraagd: als de raad het scherper kan maken of verrijken, dan is hij daar dankbaar voor. Er is een hele rits voorstellen langs gekomen. Heel erg belangrijk is de functie van het document. Het is een leidraad, een koers, waar men heen wil met die organisatie. Het heeft tijd nodig, het wordt niet zomaar omgezet. Maar men gaat dit ook wel laden. N.a.v. de presentatie dacht de wethouder dat hij al wat stappen kon zetten om met elkaar in gesprek te gaan m.b.t. hoe dit nu geladen gaat worden. Hij denkt echt in de richting om dit document per team te gaan delen. Of hij daar zelf een rol in speelt, dat moet nog uitgebeeld worden. Het gaat dus niet de la in. Men gaat er echt mee aan de slag om met elkaar die zoektocht, die ontwikkeling, samen met elkaar te gaan maken. De wethouder vindt ook, dat als men hier solliciteert, men eerst de documenten leest, dat lijkt wel handig. Bij de ambtseed is de wethouder wel bereid om even een verhaaltje te houden om te vertellen wat verwacht wordt. Gezocht wordt naar allerlei elementen om het te gaan borgen. Het zal geen document worden, wat in een la verdwijnt en wat ook statisch is, want de wereld en de samenleving is in beweging. De wethouder geeft een reactie op een aantal opmerkingen. Die gaat hij uiteraard mee nemen. Hij gaat erover praten met de afdeling. Denk bijvoorbeeld aan het ICT gebeuren van buiten naar binnen. D66 wijst erop om ook dienstverlening in de digitale sfeer te doen. Dat doet de gemeente dan ook. Mijn Overheid is een mogelijkheid. Zo zijn er

allerlei verbeteringen m.b.t. het ICT verkeer. Gezegd is dat alles digitaal gedaan wordt. Daar hoort dus alles bij. Maar waar het menselijk moet of waar het maatwerk is, doet men dat ook. Er ligt hier nog geen uitvoeringsprogramma, voor alle helderheid. De afdelingen, de teams, die het aan gaan, zullen het document concreter en smarter op onderdelen moeten maken. Dat moet ook een duidelijk gegeven zijn. In de begrotingen is te zien wat het gaat kosten, wat er voor gedaan gaat worden en welke prestaties er moeten zijn. Daar moet richting gekozen worden, wat de raad wil en wat de wethouder wil met de afdelingen. Dan komt er ook een suggestie m.b.t. de wijkraadplegingen, het burgerpanel en andere elementen. Documenten beluisteren. Die vraag heeft hij nu voor de tweede keer gehoord. Hij doet de toezegging, dat hij met ICT gaat overleggen of dat een verhaal is wat gedaan kan worden. Het front wordt wel vertaald, maar de documenten niet. De wethouder kan niet inschatten welke financiële consequenties dit heeft. Voor alles wat geld gaat kosten, komt hij bij de raad langs. Hij gaat uitzoeken of dat in te vullen is. Ja, uiteraard, ambities, GL, fijn. Een mooie stip op de horizon. Een 7,5 voor dienstverlening. De wethouder kennende wil hij een 8 hebben. Het is overigens geen toezegging, maar hij vindt die uitdaging wel leuk. Hij wil dat ook graag, maar hij zal het volgend jaar niet halen. Als hij tussentijds niet weg gestuurd wordt, dan heeft hij nog de mogelijkheid om dit verder op te poetsen. Het ondernemersloket. Ook is een vraag gesteld over MKB Nederland, hoe wordt het gemeten. WIJ heeft dat ook gevraagd in zijn laatste optreden. De wethouder gaat er wel naar kijken. Hij moet het uiteraard overleggen met zijn collega, de wethouder die economie in de portefeuille heeft en de centrummanager. Die centrummanager is feitelijk ook een extern contact. Er wordt al veel gedaan in externe contacten. Dit werd ook gezegd door mevrouw Van Bakel, dat er inderdaad al service aan huis geboden wordt. Sterker nog, er komt hier een mobiele pasfoto unit. Een heel mooi ding, modern. Met een rolstoel kan erin gereden worden. Er komen hier toch te vaak mensen binnen met een leuke foto, ze lijken er ook wel een beetje op, maar het gaat hem niet worden. De heer Van Santen vindt dit heel goed klinken. Levert de gemeente dit dan? Of een commerciële partij? Wethouder Fortuyn zegt dat het commercieel is. Het is een mobiele unit, waar men een betaling voor moet doen. Het is een commerciële activiteit in indirecte zin. Het is een service of dienstverlening, want het past binnen de service dat mensen die pasfoto kunnen maken. Ze gaan het ook maken op locatie, want dat is het tweede probleem, omdat mensen in een verzorgingstehuis niet mobiel zijn. Het is een organisatie waar meer gemeentehuizen mee werken, om ook buiten de deur foto's te kunnen maken. Dat past heel goed in het rijtje. Sterker nog, het heeft eenzelfde prijsniveau aan wat in de omgeving is. Dat is dienstverlening, mensen hoeven niet meer terug komen. Dus ook m.b.t. externe dienstverlening wordt sterk afgewogen waar het beter ingevuld kan worden. Dan de MKB. Dat wil de wethouder wel uitzoeken, maar de dingen die hier gevraagd worden kosten wel geld. Zo'n enquête is niet gratis. Waar staat je gemeente? Kost gewoon geld. Mevrouw Van Bakel bedoelde niet echt een enquête maar een actieplan. Dat men met elkaar in gesprek gaat om te kijken hoe het met elkaar verbeterd kan worden, dat men dat periodiek even doorneemt om te kijken of de dienstverlening nog steeds verloopt zoals afgesproken. Wethouder Fortuyn begrijpt de vraag, maar hij is eerlijk: dienstverlening is van iedereen. Dat geldt voor wethouder Abee, wethouder Arends, wethouder Van Tatenhove en voor hemzelf. Hij zal de vraag doorspelen, maar het is wel de wethouder die de verantwoordelijkheid draagt. Overall zal er op toegezien worden of daar tools voor nodig zijn om het te faciliteren. Dienstverlening is van iedereen, dat houdt niet op bij de organisatie, maar is ook van de wethouders. Met elkaar worden programma's gemaakt. Dit is er één van. Er zijn suggesties die heel goed zijn het meetbaar te maken, want er is behoefte in de raad aan meetpunten, want dan is vooruitgang te zien. De wethouder wil dat zelf ook. Er was een vraag over de ombudsman. Tot nu toe zijn er formele klachten en informele klachten. In de rapportage is te zien wat de resultaten zijn van met name de informele klachten. Bejegening is vanavond genoemd en daar zit vaak het verhaal. Als er een aparte ombudsman moet komen, dan ziet D66 dat als dienstverlening, maar het college heeft niet de indruk dat er vraag naar is. Men probeert van buiten naar binnen te redeneren. Als er buiten een vraag is, wordt dat opgepakt. Maar om iets op te werken waarvan men eigenlijk niet weet wat de vraag is, dat is een beetje lastig om te doen. Mochten er vragen zijn, is hij uiteraard bereid om ernaar te kijken en om het gesprek aan te gaan, dan wel om budget aan te vragen om het te kunnen financieren. De heer Van Doorn hoorde de wethouder een mooi sprongetje maken naar enquête. Toen dacht hij: misschien trekt hij hem door naar referendum; daar had hij een suggestie over. De wethouder gaf een fijne toezegging op ICT. Hij zat te denken aan laagdrempelig, op een eenvoudige manier, raadplegingen in de samenleving doen. Zit dat straks in de uitvoering? Of moet hij dat als suggestie mee geven in de vorm van dienstverlening. Wethouder Fortuyn neemt het als suggestie mee. Er zijn er meer genoemd, zoals interactie met de buurt. Het wordt sowieso mee genomen bij het kijken waar dingen aangescherpt kunnen worden. Er zijn meer opmerkingen gemaakt, die wat scherper in het document kunnen komen. De raad krijgt het later weer te zien. Gekeken wordt waar het scherper gemaakt kan worden. Dat is namelijk ook het burgerpanel. Dat hoeft niet in een toezegging. Gezegd is, dat het opgehaald wordt en dat het terug gebracht wordt in het document. Wijkraadpleging of burgerparticipatie in de zin van interactiviteit wordt al gedaan in de Vogelbuurt. De wethouder heeft heel goede suggesties gehad. Hier wilde hij het bij laten. De heer Ammerlaan had nog een specifieke vraag over verruiming openingstijden tussen Kers en Oud en Nieuw. Wordt daar ook over gedacht? Wethouder Fortuyn zegt dat het gemeentehuis tussen Kerst

en Oud en Nieuw gesloten is. Dat heeft er deels mee te maken, dat het niet nodig is dat hier veel ambtenaren zijn. Er is een noodloket. Mocht er iets echt moeten gebeuren, dan is de gemeente bereikbaar en wordt er ook bediend. In die zin is er niet echt veel vraag naar. Weet wel, als het gemeentehuis geopend wordt, dan gaat het hele circus draaien van beveiliging tot en met elektra en alles wat erom heen zit. Dat moet men zich wel realiseren. De wethouder zit hier nu voor het vijfde jaar en hij heeft niet echt geconstateerd dat het echt nodig is. Mocht de vraag komen om het te verruimen, dan zal er zeker op ingegaan worden, maar er is altijd een noodloket voor geboorte, overlijden, paspoort of what ever, dan is het gemeentehuis altijd bereikbaar.

Tweede termijn

De heer Van Doorn zal het kort houden. Dank voor de toezegging en de toelichting. De toezegging dat het aangescherpt mee genomen wordt. Hij begon zijn bijdragen: na het huis op orde en dan verder. Dat was de naam van het document wat vorig jaar besproken is. Wat hem en L3B betreft: en nu verder, want dit zit prima in elkaar. Dank u wel.

De voorzitter sluit dit agendapunt af. Geen vragen meer voor de wethouder. Hij heeft een toezegging gehoord t.a.v. de website, om bij een slag dieper de teksten ook gesproken te kunnen krijgen. Daar gaat de wethouder mee aan de gang en komt er zo nodig op terug als daar euro's bij nodig zijn.

6. Stukken ter advisering aan de raad:

6.a Huis van de Samenleving

De heer Van Santen merkt op, dat het maar bij de dienstverlening blijft, hartstikke goed. De VVD is blij dat de wethouder reeds heeft toegezegd dat er geen structurele commerciële huur meer gaat plaats vinden en dat de Rabobank aan het einde van de verhuurperiode de publiekshal weer gaat verlaten. Hij zou graag de exacte einddatum van de wethouder willen horen, want die is hem niet helemaal scherp. Goed om te zien, dat het college onderkent dat er ondernemers zijn in Lansingerland die tevens ruimten aanbieden, zodat daar niet mee geconcurrereerd hoeft te worden. Dat lijkt de VVD een goed uitgangspunt. Dan nog over de € 50.000 kosten. Dit blijft in de ogen van de VVD nog steeds een fors bedrag. Het college geeft aan hier nu geen krediet voor aan te vragen, omdat het binnen de begroting opgevangen kan worden. Dat is natuurlijk heel mooi, maar ook wel een beetje makkelijk. Stel dat er nu geen Huis van de Samenleving gedaan zou worden, zou dat geld wat de wethouder gevonden heeft dan vrij vallen naar de algemene reserve? Het lijkt net of het nu gratis geld is. Kan de wethouder iets concreter zijn met voorbeelden, waar hij dat aan gaat besteden? Met zijn enthousiasme zijn er vast een paar mooie voorbeelden te geven zijn. Dank u wel.

De heer Ammerlaan merkt op, dat dit agendapunt op 13 maart op de agenda stond. Toen vond hij het een wat mager document. Wethouder Fortuyn had wat moeite met de wens van de raad om voor de vierde keer terug te komen. Vandaag kan hij concluderen, ja, ja, ja, dat de wethouder in de commissievergadering van 13 maart geluisterd heeft naar wat het CDA vond, want hij heeft mee genomen dat het CDA een duidelijke invulling van het profiel wilde van wat er zou gaan komen in het Huis van de Samenleving. Dat vond het CDA namelijk heel belangrijk. Het was te vrij. Een tweede punt was dat een aantal essentiële toetsingscriteria ontbraken. Dat heeft de wethouder goed mee genomen. In dit geval is kennelijk vier keer scheepsrecht. Er ligt nu een duidelijke en goede visie. Er is een plan, een doelstelling en alles is helder geformuleerd. Wat het CDA naar voren heeft gebracht, is grotendeels in de visie opgenomen. Hier kan het CDA zich in vinden. Op deze wijze wordt het op de goede manier gedaan. Er wordt een visie gemaakt met een plan en doelstellingen, invulling van het profiel. Potentiele organisaties worden benaderd en op basis daarvan wordt gekeken naar een mogelijke aanpassing van de ontvangstruimte. Dat is de juiste volgorde. De volgende vragen en opmerkingen aan de wethouder. Er wordt gesproken over een spreekuur voor bijvoorbeeld Ondernemend Lansingerland. Hij wil de wethouder vragen dit te wijzigen in: ondernemersorganisaties in Lansingerland. Immers, VNO-NCW, LTO of Greenport West Holland zouden hier wellicht ook invulling aan kunnen geven. Dat lijkt hem ook heel goed. Er wordt gesproken over een sociaal loket en/of een economisch loket. In het verlengde daarvan wil hij de wethouder vragen of er geen invulling gegeven kan worden aan een ondernemersloket. Aansluitend de vraag of het mogelijk uitgebreid kan worden met wat andere functies, zodat er een soort ondernemershuis ontstaat. De heer Van Doorn denkt dat hij nu een rijtje aan het opsommen is wat bij het vorige agendapunt hoorde. Dit gaat over de sfeer in de hal en het CDA is allerlei loketten aan het opnoemen, die wat meer thuis horen bij dienstverlening in brede zin, wat de VVD ook al inbracht aan loketten. De heer Ammerlaan leest in het document over een aantal loketten, wat eerst ontbrak. Eens, dat het onderdeel van dienstverlening is, maar er staan nu concrete suggesties in van bepaalde organisaties die bepaalde delen van de week iets in kunnen vullen. Dat vond hij het een verrijking. Misschien heeft de heer Van Doorn het niet goed gelezen en dat neemt hij hem uiteraard niet kwalijk,

maar hij vond het heel goed op deze wijze. Het CDA vroeg om een duidelijke duiding en dat wordt hiermee aangegeven. Misschien dat het wat te ver gaat, maar nu snapt hij wat de wethouder bedoelt, want de vorige keer zat men langs elkaar heen te praten. Die storing is er nu uit en dat is heel belangrijk. Het ondernemersloket kan misschien nog iets verder doorgevoerd worden tot een soort ondernemershuis. Dat zou een verrijking zijn voor de dienstverlening. In Zoetermeer is er Terzake, dat is iets moois geworden. Hij heeft nog mee gewerkt aan de totstandkoming daarvan. Het is een invulling die wat verder gaat. Bij de toetsingsvraagstukken, structureel verhuur, punt 3, staat: welke plek sluit het best aan bij de activiteit van de aanvrager. Het CDA vindt dat daaraan toegevoegd moet worden: als een activiteit beter past in één van de kernen, dan moet deze activiteit niet in het gemeentehuis plaats vinden. Een belangrijke prioriteit uit het coalitieprogramma is immers dat men levendige kernen wil. Dat wil het CDA hebben en graag zo houden. Wil de wethouder dit aan het document toevoegen? Bij punt 3.5 wordt gesproken over de inrichting. Die € 50.000 is gevonden ergens. Het is makkelijk als men zoveel geld kan vinden, maar hij wil de wethouder vragen dat de inrichting van de hal realistisch, eenvoudig en goed is. Het geld wat hiervoor uitgegeven wordt, is van de gemeenschap en daar moet men dus zuinig mee omgaan. De inwoners vinden misschien toch al dat het gemeentehuis een hoop geld gekost heeft, dus laat men daar wel een goede invulling van de publiekshal maken, maar het moet niet teveel geld gaan kosten, want dan denken mensen dat het te gemakkelijk gaat. De heer Ruijtenberg vraagt wat zijn definitie is van niet teveel geld. Hoeveel is het CDA bereid uit te geven daarvoor? De heer Ammerlaan zegt niet meer dan die € 50.000. Hij weet hoe dingen soms kunnen gaan. Het kan ook te ver gaan, maar men moet het gewoon simpel en goed doen.

De heer Weerheijm zal het kort houden. D66 was erg tevreden toen ze dit stuk konden openen op de iPad en dat er wat verder door gescrold kon worden dan bij de eerste versie. Zeker, het kader wat geschetst wordt is een stuk helderder. Prima om daarmee goede uiting te geven aan het Huis van de Samenleving. D66 is erg blij dat deze vierde poging fijn is. Dank u wel.

De heer Wiersema zegt dat ook WIJ blij verrast was dit tegen te komen op de iPad, om het met de woorden van D66 te zeggen. Een goed document. Er is wat over te doen geweest, maar het is nu luid en duidelijk omkaderd. Daar kan iedereen goed mee aan de slag. Hij kan wel aansluiten bij de heer Ammerlaan m.b.t. het aangeven van punten voor de ondernemersvereniging en om het wat ruimer te definiëren. Verder moet men hier gewoon maar mee aan de gang en dan kijken hoe dit zich ontwikkelt.

De heer Azzouzi heeft een korte bijdrage van de PvdA. De PvdA vindt het belangrijk dat de publiekshal aantrekkelijk en een Huis van de Samenleving wordt. Daarom is de PvdA blij met dit voorstel, net als de vorige keer. De PvdA staat achter de na te streven doelen. Wel een vraag aan de wethouder. Als het goed is gaat er verbouwd worden, inventaris aangeschaft worden. Waarom vraagt het college geen krediet aan? Los van de dekking. Volgens hem moeten die kosten geactiveerd worden. Dat was zijn bijdrage.

De heer Van Doorn liet zich even in verwarring brengen door het woord 'loket' bij de heer Ammerlaan. Het lag niet aan zijn lezen, maar hij begreep hem niet, vandaar dat hij een vraag stelde. Misschien dat het daardoor kwam. Voor L3B was op voorhand het stuk al niet helemaal duidelijk, want de verbindende elementen en de doelen, gastvrij en persoonlijk ontmoeten, verbinden, het visitekaartje zijn en optimaal gebruik van dit toch kostbare pand staan centraal. Als er nooit een loket verhuurd was aan een commerciële partij had het mogelijk nooit op de agenda gestaan. Desalniettemin blij met het te volgen proces hierna. Goed dat met de politie, 3B Wonen en Ondernemen 3B gepraat gaat worden over een loket, een samenwerking of een vorm. Is het een idee om ook te spreken, hier heeft hij met mevrouw Verhoef in een radiodebat weleens over gespard, om RTV Lansingerland op een bepaalde manier hier naar binnen te halen, zodat ook via dat kanaal samenleving en huis verbonden kunnen worden met elkaar. Hij is benieuwd wat de mogelijkheden dan zijn. Dat gaat dan mogelijk geld kosten, hij kijkt even naar de overkant, dat is dan misschien zo, maar hij vindt het heel interessant om te verkennen. Misschien is dat wel het geld waard. Tenslotte complimenten voor het document, want het is uitvoerig en volledig, precies wat deze raad wilde. Blij met de opmerking dat dit als een richtlijn gebruikt wordt, zodat men elkaar niet helemaal vast zet met allerlei regeltjes. In de geest van dit document wordt vorm en inhoud gegeven aan dit prachtige huis. Dank u wel.

De heer Lems is blij dat dit voorstel er ligt. Een mooie uitwerking van waar het hiervoor over ging. Ook fysiek dienstbaar zijn aan de inwoner. Als hij hier komt, dat hij zich hier thuis voelt en hier geholpen wordt. Het voorstel staat als een huis. De CU kan hier helemaal mee instemmen.

Mevrouw De Geus heeft een heel lang verhaal, maar ze gaat proberen het wat korter te houden, want veel is al gezegd. Het Huis van de Samenleving sluit aan bij het bespreekpunt van de dienstverlening. Het gaat erom de ruimte optimaal te benutten voor inwoners, organisaties, verenigingen, lokale ondernemers, bestuur en ambtelijke organisatie. Er wordt gekeken naar incidentele verhuur of

structurele verhuur. Benadrukt wordt wel dat er geen nieuwe structurele commerciële activiteiten komen, zoals de Rabobank. Foyer en centrale hal zijn bijvoorbeeld voor recepties, netwerkbijeenkomsten, optredens, seminars enzovoorts. Over de optredens heeft ze een vraag. Wordt het Huis van de Samenleving dan een concurrent van het nog te bouwen cultuurhuis? Hoe wordt de afweging gemaakt bij een cultureel optreden? Wat is doorslaggevend als er een keuze gemaakt moet worden? In het verleden kon men zien, dat het gemeentehuis zich uitstekend leent voor diverse optredens. Het Huis van de Samenleving wil uitdrukking geven aan de identiteit. Uit de stukken begreep zij dat het vooral gaat om de glastuinbouw. Ook zal deze identiteit qua uitstraling een plek krijgen in de publiekshal. Hoe wordt dit dan ingevuld? Komt er een groot kunstwerk van glas in de hal te staan? GL is van mening, dat de identiteit van Lansingerland zoveel meer is dan alleen de glastuinbouw. Bovendien is deze al vertegenwoordigd in ontwerp van het gemeentehuis en het kunstwerk wat aan het eind van Bleiswijk staat. Het kunstwerk wat letterlijk de kassen verbeeldt. Het kunstwerk wat voorheen bij het oude gemeentehuis van Bleiswijk stond. Wat vindt men van de identiteit van Lansingerland als gedacht wordt aan ruimte en vrijheid, de Rottemeren, de Groenzoom, de bomen, de sauna's, sport en beweging, muziek in het Annie M.G. Schmidtpark, Outdoor Valley? Bovendien is Lansingerland een gemeente waar iedereen zich thuis voelt, zich vrij voelt, zich welkom voelt. Niet alleen in het Huis van de Samenleving, maar ook daarbuiten. Laat men proberen dit te verenigen qua uitstraling. Gastvrij, ontmoeting en verbinding, toegankelijk. Dan het stukje over de incidentele verhuur, maar dat heeft ze net al gehoord. Dan een vraag aan de wethouder over de verhuur. Wie wordt de eigenaar van de koffiebar, waar mensen komen te werken met een afstand tot de arbeidsmarkt? Wordt hier subsidie voor gevraagd? Is de gemeente de eigenaar van de koffiebar? Of komt er een commerciële cateraar? Dan is het toch een structurele commerciële activiteit, maar die zou hier niet meer plaats vinden. Die zou geen plek meer krijgen in het Huis van de Samenleving. Volgens de wet markt en overheid moet voorkomen worden. De heer Van Santen merkt op, dat zoals de commissie hier vanavond verzorgd wordt, een kopje thee krijgt, dat ook een commerciële partij betreft. Wat mevrouw De Geus betreft niet. Ze vraagt naar de invulling van de koffiebar, hoe dat gaat gebeuren. Ze geeft er geen oordeel over. De heer Van Santen merkt op, dat het wel een commerciële partij is. Het gaat alleen om commerciële verhuur. Mevrouw De Geus begrijpt de heer Van Santen niet. Zijn opmerking niet. De heer Van Santen legt uit dat er verschil is tussen commercieel verhuur, zoals de Rabobank, en commerciële dienstverlening, zoals een cateraar of iemand die koffie geeft. Dat bedoelt hij. Mevrouw De Geus begrijpt dit, maar ze heeft er toch wel wat twijfels over. Als er een koffiebar komt, zoals bij Muller en Co, dan is er toch iemand die er geld aan verdient. Dan is het wel dienstverlening, maar dan moet er wel € 3,75 voor een kop koffie betaald worden. Dat is eigenlijk wat ze bedoelt. Dat is haar vraag aan de wethouder. Die koffiebar komt ook wel van pas als er koffie met een kop gedaan wordt. GL is heel benieuwd naar het ontwerp en de invulling van het Huis van de Samenleving. Ook spreekt GL de nadrukkelijke wens uit om goed op de hoogte gehouden te worden en mee te mogen praten. Dit was het. Dank u wel.

Wethouder Fortuyn krijgt zomaar het gevoel dat vier keer scheepsrecht is. Het krijgt een eerlijke kans om tot uitvoering gebracht te worden. Bedankt voor de hele positieve woorden. Uiteraard zijn er ook opmerkingen gemaakt die wat toelichting vragen. De VVD vroeg hoe lang het contract loopt met de Rabobank. De wethouder zegt het even uit zijn hoofd, mocht het anders zijn krijgt hij een correctie. De eerste termijn is 3 jaar met een optie voor nog 3 jaar. Het zou maximaal 6 jaar kunnen zijn, maar hij zal het voor alle zekerheid even nazoeken, dus er komt een schriftelijk antwoord op. Dus 3 jaar met een verlengingsoptie. Over die € 50.000 wordt gezegd, dat de wethouder behoorlijk met de stofkam door de organisatie is gelopen, terwijl er de afspraak is, dat als er geld over is het naar de algemene middelen gaat. Dat klopt. Echter, het college heeft ook een stelpost zitten voor aanpassing van het gemeentehuis. Dat kan voor topwerken zijn, dat kan voor bureaus zijn, dat kan voor balies zijn. Er is een soort flexibel budget om aanpassingen in het gemeentehuis te kunnen doen, gedurende een jaar. Daarin ziet hij ruimte om die € 50.000 nu dit jaar te besteden aan de inrichting. De balies gaan ook veranderd worden, maar dat heeft met veiligheid te maken. Er zitten dooie hoeken in, dus het wordt anders aangepakt. Daar komt het vandaan. Gevraagd werd ook wat hij ermee gaat doen. Er is een aantal voorbeelden genoemd. Lansingerland, Oostland, ja, er is glas zat. Een plant erachter en dan is er een kas. Dat is waar, maar niemand ziet dit glazen huis of paleisje als een kas. Zelf is hij creatief en anderen zijn dat ook, maar niemand ziet dit als een kas. Hij zou het leuk vinden als hier een verrijdbare kas komt, niet te groot, niet te klein, met circulair meubilair van Rataplan erin, of paardenstallen, om een soort kas-ontmoetingsplek te maken, waarmee uitgestraald wordt, dat er iets mee gedaan wordt. Dat geldt ook voor die koffiebar. Dat moet niet overdadig of groot zijn. Iedereen is weleens op een congres of een beurs geweest. Dat moet een beetje met natuurlijke materialen gedaan worden; het moet nog ontworpen worden. De koffiebar is dan eigendom van het gemeentehuis en niet van een cateraar. Er is nog overleg met de cateraar of zij de coördinatie doen of dat de gemeente het zelf doet. Belangrijk is dat, zoals met de gastvrouwen en -heren, de gemeente zelf de bezetting wil organiseren. Hij denkt niet dat het de bedoeling is dat het € 3,75 wordt. Het moet niet overdreven worden, dat het een tweede Muller en Co wordt. Verre van dat. Het heeft wel die gastvrijheid in zich, de sympathie, empathie en ook de warmte.

Het ondernemersloket werd genoemd en gevraagd of het ook voor VNO-NCW of LTO kon. Natuurlijk. Als er vraag is en men kan faciliteren dan vindt hij dat prachtig. Aangiftes bij politie worden ook door vrijwilligers gedaan, die opgeleid zijn. Daarvan is eerder gezegd: joh, kom het hier doen. Dit is hier een veilige omgeving, men ziet iemand, kan even heen en weer praten, maak van de faciliteiten gebruik. Dat is de bedoeling. Dan de vraag over RTV Lansingerland. Dat vindt hij lastiger, tenzij ze een mobiele studio hebben. Alles moet mobiel zijn. Want er is al gevraagd of Blok B geen concurrent is van de publiekshal. Daar moet men een beetje ontspannen in zitten. Dit gemeentehuis heeft een bepaald publiek, een bepaalde aantrekkingskracht, een bepaalde parkeercapaciteit. Er zijn clubs die hier blijven komen. Dat is nu eenmaal zo. Dat geldt ook voor andere omgevingen. De wethouder gaat er niet vanuit dat Blok B gratis is. De gemeente biedt wel gratis aan of tegen kostprijs of tegen heel lage prijzen. Hij ziet dat niet zo, zoals dat verwoord is. Hiermee denkt hij alle antwoorden gegeven te hebben. Hij ziet geen vragen meer staan, dus hij wil het hierbij laten. De heer Ammerlaan had nog een expliciete vraag gesteld. Dat het Huis van de Samenleving geen concurrent wordt van de levendige kernen. Het CDA heeft levendige kernen hoog in het vaandel staan. Bij structurele verhuur moet opgenomen worden, dat het niet concurrerend met de kernen mag zijn. Wethouder Fortuyn zal het erbij laten aanvoeren. Dat is een toezegging. Dit wordt erbij gevoegd omdat ook bij de Rabobank discussie zeer nadrukkelijk een aantal gezegd is: kunt u zich niet vestigen in de kern van Bergschenhoek? Zij hebben om moverende redenen daar niet voor gekozen. Dat heeft de wethouder hier ook uitgelegd. Het is goed dat er ook gekeken wordt of er alternatieven in de kernen zijn. Daar heeft hij geen enkel bezwaar tegen om dat in de criteria op te nemen. Dat mag als toezegging genoteerd worden.

Tweede termijn

Mevrouw De Geus wil n.a.v. die verrijdbare kas dit als bespreekpunt naar de raad, omdat GL overweegt een motie in te dienen m.b.t. de inrichting van de hal. Echter, omdat daar budget voor nodig is gaat GL dit wellicht agenderen bij de kaderbrief op 11 juli. GL gaat derhalve overwegen wat het beste past. Gaat GL dit niet doen, dan wordt het een hamerstuk op 18 juli. Dank u wel.

De heer Ammerlaan wil de wethouder bedanken voor de toezegging. Hij vindt het een uitstekend idee om de tuinbouw er meer uit te laten komen, want daar is behoefte aan in deze gemeente.

Wethouder Fortuyn denkt ook dat het een goede zaak is. Hij wacht af wat GL gaat doen. Hij kan er niet zo gek veel mee. Hij zal kijken of er in die koffiebar nog wat lekkere gebakjes en donuts kunnen komen.

De voorzitter heeft een toezegging gehoord. Hij hoort van GL dat ze het willen agenderen voor de kadernota op 11 juli. Zij hebben het over de begroting voor 2020, terwijl het hier gaat over dit lopende jaar. Wat wil GL? Voor het lopende jaar of voor volgend jaar? De heer Ruijtenberg zegt dat GL het daar zelf nog even over wil hebben. GL zoekt een budget voor de inrichting van het Huis van de Samenleving. GL is van mening dat er iets moet komen wat nog meer dan alleen de Lansingerlandse identiteit ook de totale identiteit van de Nederlandse samenleving verbeeldt. GL begrijpt echter, dat daar budget voor vrij gemaakt moet worden. GL overweegt nog even dit te doen in dit kader of in het kader van 2020. Mocht besloten worden voor 2020, dan wordt het geagendeerd bij de kaderbrief op 11 juli. Mocht daar de bespreking plaats vinden, dan kan dit door als hamerstuk naar de raad van 18 juli. De voorzitter zet het nu als hamerstuk voor de raad. Als bij de discussie bij de kaderbrief blijkt, dat GL het toch eerder wil doen, dan wordt het een bespreekstuk.

7a. Actualiteiten uit het college

Burgemeester Van de Stadt zou graag op twee zaken willen ingaan, waarover hij door de fracties benaderd is. Het is goed om het even te bespreken en hij bedankt degenen, die bij hem komen met signalen uit de samenleving. Met 50 duo- en raadsleden weet men tenslotte meer dan hij in zijn eentje. Er zijn onlustgevoelens over het zwembad bij gezinnen t.a.v. jongeren en hoe de verhoudingen zijn. Al voor het seizoen is met het zwembad afgesproken om te kijken wat er gebeurt. In de krant zijn berichten te lezen over Ridderkerk en andere zwembaden. Het was zaterdag hier bijvoorbeeld ook druk. Zelf was hij er ook zaterdagmiddag. Dan ontstaan er onlustgevoelens. De gemeente is in nauw overleg met het zwembad hierover en dat men hier geen Ridderkerkse toestanden wil. Het is vol in de Windas, er zit spanning op en er moet wel wat gebeuren. Het tweede is het incident van gisterenavond, vannacht. Het kwam bij hem om 23.35 uur binnen. Er zijn wel eens straatroven die wat anders zijn. Dit was helaas wat het was, een ordinaire brute straatroof op een jongeman. Weet, dat dit helaas niet voorkomen kan worden, maar dat de politie en de burgemeester alles erop zetten om de daders te pakken. Dit tolereert en accepteren ze niet. Er wordt verder in het Annie M.G. Schmidtpark gekeken wat gedaan kan worden om de veiligheid daar te vergroten. Het is een probleem in de sfeer van hoe jongeren ruimte krijgen in de samenleving om zich op te stellen. Het blijft af en toe wel stuitend. Dank u wel.

Wethouder Fortuyn heeft niet zozeer een mededeling, als wel een uitnodiging aan de commissie. Gisteravond in de commissie ruimte heeft hij kond gedaan van het feit dat het college met de Groene Boog, de aannemerscombinatie die de A16 gaat aanleggen, een razend interessante rondtrip heeft gehad. Ze zijn nu op de hoogte van wat er de komende periode gedaan gaat worden en welke activiteiten en kunstwerken speciale aandacht vragen, welke speciale technieken gebruikt worden, de weg die ze aan het aanleggen zijn. Met mevrouw Bouman heeft hij besproken of het interessant zou zijn voor de raad. Daarom legt hij het hier neer. Om in de periode van september/oktober een rondtrip te organiseren met de hele raad. Bij deze wil hij de uitnodiging raadsbreed uitsturen. Het is echt waanzinnig interessant wat er gebeurt, ondanks het feit dat men het liever niet had gehad. De hele ontwikkeling is te zien, hoe het terug geplaatst gaat worden en welke technieken ze toepassen. Ook het voortschrijdend inzicht, wat ze de komende jaren willen implementeren met de nieuwe technologieën. Het is goed om daar als raadslid bij aanwezig te zijn, want ze worden weleens benaderd op straat. Dan is te zien wat er allemaal gebeurt. Het is een uitnodiging. Maar nu komt het. De wethouder had bedacht om dat met de bus te doen. Maar gisteravond ging de discussie over de duurzaamheidsvisie. Nu zijn de flesjes weg gehaald, dat werd meteen gedaan. Toen werd hij uitgedaagd om maar met de fiets te gaan. Het wordt op de fiets. Het traject is 11 kilometer, dus veel succes. Hij doet mee, maar wel op een elektrische fiets. Hij gaat dus een beetje CO2 gebruiken. Mocht het weer het niet toelaten, dan staat er wel een bus, want dan gaat het wel door. Of met de fiets of met de bus. Hij probeert dan de RET bus die elektrisch proef rijdt op dit moment. Dat is even zijn uitnodiging.

7b. Actualiteiten uit de commissie

Geen opmerkingen.

7c. Verbonden partijen

Burgemeester Van de Stadt kan gelijk laten weten dat het algemeen bestuur van de veiligheidsregio ingestemd heeft met de overname door AZRR van de mensen en materiaal van de BIOS groep. Dit heeft hij eerder gedeeld. Dus de ambulancezorg komt daarmee in één hand. De raad had aangegeven dat even gekeken moest worden naar de risico. Op een aantal punten is daaraan tegemoet gekomen. Niet in de laatste plaats door een brief van de minister, die aangeeft dat de concurrentie en het openstellen van de vergunningen van allerlei partijen wat hem betreft niet door gaat. Dat betekent dat het risico dat de vergunning niet bij AZRR zal belanden voor die diensten hiermee politiek is afgesneden. Dat is winst. De lening, de garantstelling, die de veiligheidsregio geeft op basis van een lening die de AZRR aan gaat in hoogte en duur beperkt is. Oftewel: dat risico zal elk jaar minder worden. Het enige risico wat men nu loopt is dat de AZRR failliet gaat vanwege slechte bedrijfsvoering, maar daar is men zelf bij. Het is een hele goede stap om tot de inhoud te komen, namelijk betere ambulancezorg, betere aanrijdtijden, die ook in Lansingerland onder druk stonden, om die te halen. Goed nieuws.

8. Rondvraag en sluiting

Voordat de voorzitter afsluit vraagt hij aandacht voor het feit dat vanavond de heer Wiersema voor het laatst in het midden is. Hij heeft aangegeven dat hij zijn duo-raadslidmaatschap wil beëindigen. Dat gebeurt binnenkort. Hij heeft zo'n vijf jaar in deze commissie gezeten. Hij heeft veelal intensief mee gedaan aan de beraadslagingen. Vaak heeft hij hele verstandige opmerkingen gemaakt. De voorzitter let er altijd wel een beetje op. De commissie zal hem missen, jammer dat hij weg gaat, jammer dat hij een andere keus maakt om toch wat meer voor zijn eigen bedrijf wil gaan, maar hij heeft dat besluit genomen en dat wordt gerespecteerd. De voorzitter wenst hem het allerbeste, het gaat hem goed. De commissie zal hem missen. Het allerbeste. De heer Wiersema bedankt voor deze mooie woorden. De commissie bedankt hij voor de mooie bijeenkomsten de afgelopen vijf jaar. Ze waren zeer inspirerend, leerzaam. Door succes op andere terreinen wordt zijn focus daar gevraagd, anders krijgt hij thuis met de leidinggevende een discussie en dat wil hij ook niet. Men leeft maar één keer en dat is toevallig vandaag, hier en nu. Aangezien hij altijd dingen goed wil doen, moet hij keuzes maken. Vooralsnog moet hij dit even parkeren, hoewel hij niets uitsluit voor de toekomst. Voor nu is dit voor alle partijen en zeker voor hem zelf de beste keuze. Dank.

De voorzitter sluit de vergadering om 22.30 uur.

Verslag opgesteld door Marianne Jansen, Lothassa Secretarie, met behulp van geluidsopname.

Aan commissie Algemeen Bestuur en Gemeenteraad
CC college

Marijke Walhout
Telefoon
(010) 800 40 52
E-mail
marijke.walhout@lansingerland.nl

Datum 1 augustus 2019

Onderwerp Notitie griffie bij bespreking en besluitvorming
rapport Rekenkamer: 'Met de beste bedoelingen'

Nummer T19.12503

Beste leden van de commissie Algemeen Bestuur en leden van de gemeenteraad,

Met enige regelmaat brengt de Rekenkamer Lansingerland rapporten uit over onderzoeken die zij al dan niet op verzoek van de raad hebben uitgevoerd. De Rekenkamer voorziet deze rapporten altijd van een of meerdere aanbevelingen voor de raad. Normaliter bereidt de griffie als penvoerder een raadsvoorstel voor met als dictum om de aanbevelingen van de Rekenkamer over te nemen. Voor dit rapport adviseert de griffie een uitgebreider traject te doorlopen.

Brede bespreking rekenkamerrapport burgerparticipatie

Binnenkort staat in het BOB traject het rapport: onderzoek naar burgerparticipatie 'Met de beste bedoelingen' op de agenda. Omdat het onderwerp burgerparticipatie veelomvattend is en de actieve belangstelling van de raad heeft, is er door de commissie/raad meer te bediscussieren dan alleen de aanbevelingen. Tijdens een door de CU geagendeerd bespreekpunt over Right to Challenge in de commissie AB van januari 2019 is afgesproken om met elkaar diepgaander te spreken over participatie(middelen) en right to challenge, op het moment dat het onderzoeksrapport naar burgerparticipatie door de Rekenkamer wordt gepresenteerd. D66 heeft daarnaast in de raadsvergadering van februari 2019 aangegeven de Routeplanner Right to Challenge¹ bij het bespreken van het rapport te willen betrekken.

Routing en oplegnotitie

Gezien het bovenstaande heeft de griffie aan de agendacommissie het voorstel gedaan om na de beeldvorming door de Rekenkamer op 11 september, het rapport eerst op 18 september als (voorbereidend) bespreekstuk in de commissie AB te agenderen. Na deze bespreking kunnen de uitkomsten door de griffie als penvoerder worden verrat in een raadsvoorstel, dat dan in de oktobercyclus (16 okt cie AB en 31 oktober raad) tot goed voorbereide besluitvorming kan dienen. Tevens zien wij als griffie aanleiding om het BOB traject van deze ondersteunde oplegnotitie te voorzien. Het rapport van de Rekenkamer en de door hen geformuleerde aanbevelingen worden hier in relatie gebracht met eerdere gespreksinhouden in commissie en raad aangaande het onderwerp burgerparticipatie. Ook doen wij hiermee een voorzet om als commissie/raad, aanvullend op de aanbevelingen van de Rekenkamer, te komen tot concretere kaderstelling en gerichtere controle door de raad op de nog door het college uit te brengen nieuwe nota Burgerparticipatie. Dit vanuit de gedachte

¹ Routeplanner Right to Challenge op lijst ingekomen stukken van 21 februari 2019. Zie bijlage I19.00824

dat het van belang is dat de Lansingerlandse burgerparticipatie niet alleen met de beste bedoelingen wordt uitgezet, maar vooral ook gaat leiden tot de beste resultaten.

Kern van het Rekenkamer rapport

De Rekenkamer concludeert dat de gemeente Lansingerland al jaren grote ambities heeft met de (versterking van) burgerparticipatie, maar dat het lang niet altijd lukt deze voornemens te realiseren. Het wordt positief gewaardeerd dat de burgers worden betrokken bij plannen, maar communicatie over wat er met inbreng gebeurt, is niet voldoende. Ook de communicatie gericht op het onder de aandacht brengen van diverse mogelijkheden van burgerparticipatie laat te wensen over. Omdat mogelijkheden tot participatie voor de buitenwacht betrekkelijk onbekend zijn, melden ook weinig mensen zich aan. Gebeurt dat wel dan worden procedures vaak als ingewikkeld ervaren. Men noemt daarbij ook gebrek aan begeleiding en het ter beschikking stellen van geld vanuit de gemeente. De Rekenkamer adviseert meer realistische ambities te hebben als het gaat om burgerparticipatie en een duidelijke visie te ontwikkelen op wat de gemeente met burgerparticipatie wil bereiken. In zo'n visie moet de gemeente bijvoorbeeld de vraag beantwoorden of ze inwoners vooral wil laten participeren om plannen en hun uitvoering te verbeteren, of vooral om de kloof tussen burger en politiek te verkleinen.

Relatie met de besprekingspunten AB

Het rapport van de Rekenkamer gaat over burgerparticipatie in bredere zin en verder dan enkel het onderwerp Right to Challenge. De kern van het rapport sluit echter direct aan bij de besproken vraagpunten over de gemeentelijke activiteiten rondom Right to Challenge in de commissie AB: wordt er voldoende werk gestoken in en is er voldoende aandacht voor het onderwerp? Is het voor inwoners wel duidelijk en overzichtelijk wat de mogelijkheden zijn om dingen over te nemen? Worden ondernemers wel op de juiste manier betrokken? Is de communicatie wel voldoende en is er geen actievere benadering voor mogelijke doelgroepen mogelijk? Conclusie is getrokken dat alle fracties de Right to Challenge en andere participatiemiddelen heel belangrijk vinden. Bij de bespreking van het rekenkamerrapport zou dan moeten gaan over meerdere vormen van burgerparticipatie, participatiemiddelen en uitnodigend besturen: Right to Challenge, Right to Bid, allianties, inzet startende ondernemers, buitenruimte en het sociale domein, communicatie en promotie, goede begeleiding en het op orde brengen van de backoffice om het soms zeer ingewikkelde proces van burgerparticipatie goed te kunnen begeleiden en uit te voeren.

Ook is gerefereerd naar het onderzoeksrapport van de Universiteit van Leiden² over right to challenge en een modelverordening van de VNG³ en deze te betrekken bij de bespreking.

Advies over hoe om te gaan met de aanbevelingen

De Rekenkamer komt op basis van haar onderzoek tot een zestal aanbevelingen. Gezien het feit dat de aanbevelingen direct aansluiten op eerdere discussies in de commissies en raad, geven wij de commissie/raad graag enkele overwegingen mee voor de besluitvorming. Onzes inziens verdient een nieuw traject burgerparticipatie niet alleen de bestaande warme betrokkenheid van de raad. Om

² Onderzoeksrapport van Universiteit van Leiden, instituut van publiekrecht: Een studie naar de mogelijkheden voor een algemene regeling voor het 'Right to Challenge' en andere burgerinitiatieven in Nederland (maart 2019). Zie bijlage I19.19942

³ Modelverordening van VNG is pas eind 2019 gereed.

daadwerkelijk verder te geraken dan goede bedoelingen en te werken aan concrete resultaten kan en moet de raad hierin nadrukkelijk zijn kader stellende en controlerende rol vervullen.

Aanbeveling 1 en 5 zijn gericht op een nieuw op te stellen beleidskader met realistische doelen, een nauwkeuriger afweging van inzet van trajecten, goede evaluatie en leren. Het college heeft al aangekondigd met een nieuwe nota burgerparticipatie te komen.

Vanuit de griffie adviseren wij de raad om aanbeveling 1 en 5 niet alleen over te nemen, maar voor de nieuwe nota en de daaruit voortkomende activiteiten duidelijke kaders en controlemogelijkheden mee te geven:

- *formuleer een visie en daaraan gekoppeld realistische smart geformuleerde doelen.*
- *voorzie de doelen van concrete acties, die zo geformuleerd zijn dat ze door de raad ook goed te monitoren en te controleren zijn op tijdigheid en resultaat. Wanneer worden welke acties uitgevoerd, door wie, welke resultaten kan de raad verwachten en wat zijn de benodigde budgetten voor de betreffende acties?*
- *leg de relatie met de participatieparagraaf van de omgevingswet en maak een afwegingskader voor de toepassing van interactieve beleidsvorming zodat de raad het participatieproces kan monitoren.*

Aanbeveling 2 en 4 richten zich op heldere communicatie.

Ook hier adviseren wij deze aanbevelingen over te nemen, aangevuld met de kaderstelling:

- *in de op te stellen nota een expliciete paragraaf met concrete smart geformuleerde communicatie doelstellingen en -activiteiten op te nemen;*
- *eveneens zo geformuleerd dat ze door de raad te controleren zijn op uitvoering en resultaat.*

Aanbeveling 3 sluit aan op de in de commissie besproken complexiteit van burgerparticipatie en de noodzaak om de backoffice hiervoor op orde te hebben. Participatie, challenges, initiatieven enz. vergen veel ambtelijke inzet, zowel op inhoudelijk als communicatief terrein. Echter: de wijze waarop dit ambtelijk georganiseerd en geborgd wordt, is aan het college. De raad kan de aanbeveling wel ondersteunen door *een variant te formuleren: het college te vragen concreet aan te geven welke maatregelen zij zelf voor ogen heeft om het vervolgtraject burgerparticipatie ambtelijk goed uitgevoerd te krijgen en welke (extra) kosten daarmee gemoeid zijn.*

Aanbeveling 6 bevat elementen die terugslaan op toekomstige inhouden van de nieuwe nota, en reikt aan te overwegen het budget voor initiatieven te vergroten.

Wij geven de raad in overweging dit laatste punt niet op dit moment de besluiten, maar af te laten hangen van de door het college aangegeven benodigde budgetten die gekoppeld zijn aan de smart doelen en -activiteiten in de nieuwe nota burgerparticipatie. Dit geeft de raad concretere controlemogelijkheden of de (eventueel extra beschikbaar gestelde) budgetten ook daadwerkelijk zijn besteed en hebben bijgedragen aan de te bereiken doelen.

Het (concept) raadsvoorstel/raadsbesluit

Wanneer de eerste commissiebespreking tot uitkomst heeft dat de commissie bepaalde zaken aangaande, of gerelateerd aan besluitvorming over, het Rekenkamerrapport ter besluitvorming aan de

raad wil meegeven, kan de griffie als penvoerder één en ander in het voor te bereiden raadsvoorstel/ raadsbesluit opnemen. Wij formuleren hiertoe dan sluitende dicta en de daarbij passende overwegingen van de commissie.

Marijke Walhout
Griffier

Bijlagen:

Rapport Rekenkamer “met de beste bedoelingen” I19.19962
Persbericht van rekenkamer Lansingerland over onderzoek burgerparticipatie I19.19961
Begeleidend schrijven college U19.05619
Routeplanner Right to Challenge I19.00824
Rapport Right to Challenge I19.199942

Kon pagina 1 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 5 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 6 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 7 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 8 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 9 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 10 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 11 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 12 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 13 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 14 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 15 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 16 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 17 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 18 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 19 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 20 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 21 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 22 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 23 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 24 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 25 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 26 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 27 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 28 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 29 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 30 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 31 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 32 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 33 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 34 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 35 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 36 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 37 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 38 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 39 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 40 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 41 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 42 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 43 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 44 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 45 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 46 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 47 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 48 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 49 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 50 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 51 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 52 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 53 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 54 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 55 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 56 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 57 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 58 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 59 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 60 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 61 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 62 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 63 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 64 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 65 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 66 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 67 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 68 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 69 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 70 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 71 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 72 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 73 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 74 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 75 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 76 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 77 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 78 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 79 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 80 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 81 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 82 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 83 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 84 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 85 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 86 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 87 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 88 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 89 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 90 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 91 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 92 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 93 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 94 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 95 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 96 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 97 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 98 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 99 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 100 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 101 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 102 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 103 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 104 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 105 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 106 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 107 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 108 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 109 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 110 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 111 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 112 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 113 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 114 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 115 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 116 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 117 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 118 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 119 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 120 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 121 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 122 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 123 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 124 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 125 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 126 uit document I19.19962 Rapport raad ' Met de beste bedoelingen' onderzoek naar burgerparticipatie niet importeren

Foutmelding

PdfReader not opened with owner password

PERSBERICHT

Lansingerland, 27 juni 2019

Gemeente enthousiast over burgerparticipatie, maar resultaten vallen tegen.

De gemeente Lansingerland heeft al jaren grote ambities met burgerparticipatie, maar maakt deze ambities vaak niet waar. Zo zijn inwoners van Lansingerland niet uitgesproken positief over de invloed die ze hebben op wat er in hun gemeente gebeurt. Als de gemeente burgers betreft bij haar plannen, zijn burgers ook lang niet altijd tevreden hierover. Dit komt bijvoorbeeld doordat ze vaak niet weten wat de gemeente met hun ideeën doet en ze belemmeringen ervaren bij het nemen van initiatieven. Dit en meer concludeert de Rekenkamer Lansingerland in haar rapport 'Met de beste bedoelingen'.

Al sinds 2012 wil de gemeente haar inwoners meer betrekken bij het ontwikkelen, vaststellen en uitvoeren van plannen. Ondanks deze goede bedoelingen zijn de inwoners van Lansingerland niet positiever over de mate waarin hun gemeente naar hen luistert dan inwoners van andere Nederlandse gemeenten. Hetzelfde geldt voor de mate waarin de gemeente hun de ruimte geeft om initiatief te nemen. De inwoners van Lansingerland zijn de afgelopen jaren wel wat positiever geworden over de mogelijkheden om te participeren.

De gemeente had en heeft allerlei manieren bedacht waarop ze burgerparticipatie kon versterken. Het lukt de gemeente alleen lang niet altijd om deze voornemens te realiseren. Ook voert de gemeente burgerparticipatie niet altijd op een goede en zorgvuldige manier uit. Zo zet de gemeente Lansingerland Peilt, het digitale burgerpanel van de gemeente, niet zo vaak in als ze van plan was. Als de gemeente het burgerpanel raadpleegt, gebruikt ze deze input echter meestal wel voor haar plannen. De panelleden zijn meestal tevreden over de enquêtes zelf, maar vinden dat de gemeente hen onvoldoende op de hoogte houdt over wat er met hun input gebeurt. Ook wanneer de gemeente burgers op een actievere manier betreft bij plannen, bijvoorbeeld met gesprekssessies, is vaak niet duidelijk wat de gemeente met de uitkomsten van zulke sessies deed.

Als het gaat om het Lansingerlands Initiatief, het ambitieuze initiatievenprogramma van de gemeente, blijkt dat veel inwoners dit nog niet kennen. Ook melden maar weinig bewoners met een idee zich aan. De mensen die zich wel melden, vinden het soms onverwacht ingewikkeld en tijdrovend om aan het Lansingerlands Initiatief mee te doen; ze zouden graag willen dat de gemeente hen er meer bij had begeleid. Dit geldt overigens ook voor andere initiatievenprogramma's in Lansingerland. De gemeente stelt niet altijd voldoende geld ter beschikking voor de initiatieven.

De rekenkamer vindt dat de gemeente er verstandig aan doet om meer realistische ambities te hebben als het gaat om burgerparticipatie. Ook beveelt de rekenkamer de gemeente aan een duidelijke visie te ontwikkelen op wat ze met burgerparticipatie wil bereiken. In zo'n visie moet de gemeente bijvoorbeeld de vraag beantwoorden of ze inwoners vooral wil laten participeren om plannen en hun uitvoering te verbeteren, of vooral om de kloof tussen burger en politiek te verkleinen.

Aan de leden van de gemeenteraad

Dienstverlening & Bedrijfsvoering
Bestuur & Communicatie

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Margot van der Velden

Telefoon
14 010

E-mail
info@lansingerland.nl

Website
www.lansingerland.nl

Verzenddatum 5 juli 2019
Ons kenmerk U19.05619
Uw brief van

Onderwerp **onderzoek rekenkamer**
Burgerparticipatie

Geachte raadsleden,

Op vrijdag 28 juni ontving u het definitieve rapport 'Met de beste bedoelingen' en bijbehorend persbericht van de Rekenkamer Lansingerland over de toepassing van burgerparticipatie door onze gemeente.

Op 18 juni hebben wij de rekenkamer een bestuurlijke reactie gegeven op de aanbevelingen uit dit rapport (pagina 18 en 19). Onze bestuurlijke reactie kunt u lezen vanaf pagina 21 tot en met pagina 23.

Zoals we ook in onze bestuurlijke reactie hebben aangegeven, benadrukken we nogmaals dat de conclusies en aanbevelingen uit het rekenkamerrapport bruikbare handvatten bieden om een ontwikkelslag te maken in het gebruik van onze diverse vormen van burgerparticipatie.

We zijn benieuwd naar uw reactie op dit rapport tijdens de beeldvormende avond op 11 september en op 18 september, als het op de agenda staat van de Commissie AB.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

Lucas Vokurka
Secretaris

drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester

Right to Challenge

Een studie naar de mogelijkheden voor een
algemene regeling voor het 'Right to Challenge'
en andere burgerinitiatieven in Nederland

prof. mr. drs. W. den Ouden
mr.dr. G. Boogaard
mr. E.M.M.A. Driessen

**Universiteit
Leiden**
Instituut voor Publiekrecht

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van het onderzoek berust bij de auteurs. De inhoud vormt niet per definitie een weergave van het standpunt van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Managementsamenvatting

In de moderne samenleving krijgen burgers de ruimte om (mede)verantwoordelijkheid te dragen voor publieke taken. Er zijn veel kleinschalige projecten waarin (groepen van) burgers lokaal of regionaal actief zijn. Zij nemen bijvoorbeeld het groenonderhoud of welzijnswerk in de buurt in eigen hand, of exploiteren het dorps huis of het plaatselijke zwembad. Soms gaat het ook om grotere projecten, waarbij (substantiële) financiële belangen een rol spelen. Plaatselijke verenigingen exploiteren bijvoorbeeld een windmolen en steken de opbrengsten daarvan in lokale projecten die steun verdienen, het wijkbedrijf helpt buurtbewoners met een afstand tot de arbeidsmarkt aan een baan of bij het opzetten van een eigen onderneming en de zorgcoöperatie van de buurt levert innovatieve zorg op maat. Als individuele burgers of groepen burgers zich op deze manier inzetten voor een taak of belang waarmee zij een bijdrage willen leveren aan de (lokale) samenleving, wordt dit vaak een burgerinitiatief genoemd.

Veel lokale overheden zoeken naar vormen om dit soort burgerinitiatieven te stimuleren, te faciliteren en daarop niet eenzijdig en directief, maar responsief te sturen. Het initiatief moet van de burgers blijven en niet worden overgenomen, noch gesmoord in besluitvormingsprocedures, juridische procedures en regels. Termen als doe-democratie, de participatiemaatschappij en de netwerksamenleving klinken inmiddels erg vertrouwd in de oren, maar uit onderzoek blijkt dat het daadwerkelijk realiseren daarvan in de praktijk nog niet zo eenvoudig is. Burgerinitiatieven moeten vaak tegen een stroom van regelgeving, bureaucratie en financiële belemmeringen in werken om tot bloei te kunnen komen. Volgens een onderzoek van de Nationale Ombudsman is ‘wet- en regelgeving’ in de praktijk zelfs het grootste struikelblok voor de succesvolle uitvoering van burgerinitiatieven.

In het regeerakkoord ‘Vertrouwen in de toekomst’ uit 2017 - dat aan de basis ligt van de huidige regering - is aandacht voor deze ontwikkelingen, zowel voor de wens om ruimte te bieden aan burgerinitiatieven, als voor het feit dat dit niet vanzelf gaat. In dat kader stelt het regeerakkoord dat: *‘in overleg met gemeenten gekeken zal worden naar de mogelijkheid om via een Right to Challenge-regeling burgers en lokale verenigingen de mogelijkheid te geven om een alternatief voorstel in te dienen voor de uitvoering van collectieve voorzieningen in hun directe omgeving.’*

Onderzoeksopdracht

In dat kader heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Universiteit Leiden verzocht om juridisch advies. Daarbij is ten eerste gevraagd om de belangrijkste juridische knelpunten voor burgerinitiatieven in kaart te brengen en te bezien hoe deze kunnen worden opgelost, dan wel hoe daarmee kan worden omgegaan. Daarnaast is aan het onderzoeksteam gevraagd om voor de zomer van 2018 een eerste indruk te geven hoe vorm te geven is aan de Right to Challenge ‘regeling’, zoals genoemd in het Regeerakkoord. In dat kader is er in juli 2018 een voorstudie gepubliceerd:

<https://www.universiteitleiden.nl/nieuws/2018/07/het-wegnemen-van-juridische-knelpunten-voor-burgerinitiatieven-op-weg-naar-een-right-to-challenge-regeling>

Voor u ligt het verzochte advies in de vorm van een eindrapport van het onderzoek naar burgerinitiatieven in de praktijk, de juridische hindernissen die zij tegenkomen en de mogelijkheden voor een algemene regeling voor het ‘Right to Challenge’ en andere burgerinitiatieven in Nederland. Dat onderzoek is gebouwd op vijf casus, die door het onderzoeksteam zijn opgesteld en waarin typische (veel voorkomende) voorbeelden van

burgerinitiatieven en ervaringen daarmee aan bod komen. Deze casusselectie is vervolgens getoetst en aangevuld naar aanleiding van de resultaten van een uitgebreide uitvraag onder alle Nederlandse gemeenten die het Ministerie van BZK in samenwerking met de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG) en Universiteit Leiden heeft uitgezet. Vervolgens zijn de casus voorgelegd aan experts uit de praktijk, waaronder verschillende vertegenwoordigers vanuit de wereld van de initiatiefnemers (de stakeholders) in een focusgroep gesprek. De daaruit voortvloeiende inzichten zijn gebruikt om het realiteitsgehalte van de casus te versterken. Vervolgens zijn de casus gebruikt om juridische knelpunten te destilleren en juridische probleemgebieden te illustreren. Deze zijn in verschillende sessies besproken met juridische experts op de relevante rechtsterreinen. Tot slot is in diverse focusgroepen gesproken over mogelijke oplossingsrichtingen voor de gevonden problematiek. Aan deze focusgroepen hebben eveneens zowel stakeholders als juridische experts deelgenomen.¹

Knelpunten

Op die wijze is een grote variëteit aan mogelijke juridische en organisatorische knelpunten voor burgerinitiatieven in kaart gebracht. De volgende knelpunten die verband houden met wet- en regelgeving en de overheidsorganisatie zijn signaleerd en beschreven:

- Toegang tot het bestuur en de interne overheidsorganisatie is voor burgers die een initiatief willen ontwikkelen c.q. een overheidstaak willen challengen vaak lastig te verkrijgen;
- Burgerinitiatieven en vertegenwoordigende organen staan lang niet altijd inhoudelijk tegenover elkaar. Maar als dat wel het geval is, roept de verhouding tussen die twee fundamentele staatsrechtelijke vragen op. Hoe verhoudt de positie van initiatiefnemers zich tot de democratisch gelegitimeerde volksvertegenwoordiging? Ondergraaft een versterking van de rechtspositie van initiatiefnemers de positie van de gemeenteraad?;
- Daar waar initiatieven enige representativiteit voor een groter geheel claimen ('beter weten wat de wijk eigenlijk wil'), ontbreken vaak gevalideerde instrumenten om deze claim te onderbouwen of te beoordelen;
- Inclusiviteit van een initiatief en ongelijke behandeling van derden door de initiatiefnemers kunnen een knelpunt zijn, ook als de bedoelingen goed zijn;
- De logica van het (deels uit het Unierechtelijk afkomstige) economische bestuursrecht, dat de eerlijke concurrentie op de markt wil waarborgen en de logica van de voorstanders van meer ruimte voor burgerinitiatieven, die daarin een maatschappelijke meerwaarde zien, sluiten niet goed op elkaar aan; onder andere het staatssteunrecht en het aanbestedingsrecht bevatten grenzen voor het faciliteren van burgerinitiatieven;
- Daar waar burgerinitiatieven (ook) economische activiteiten omvatten dreigt het risico van concurrentievervalsing, waartegen naast het Unierecht (ook) het algemene Nederlandse bestuursrecht steeds meer bescherming biedt.
- De (snelle) financiering van burgerinitiatieven blijkt een breed ervaren probleem doordat vaak onduidelijk is of initiatieven mogen worden gesubsidieerd, welke potjes daarvoor beschikbaar zijn, incidentele subsidieverstrekking een uitzondering behoort te zijn volgens het subsidierecht en burgers een subsidierelatie vaak slecht vinden passen bij de relatie die zij met de overheid willen onderhouden.
- Waar burgers taken overnemen van de overheid komt de vraag naar de toepasselijkheid van algemene systeemeisen aan de orde. Overheden zijn gebonden aan de eisen van de

¹ De lijst met de tientallen personen die voor dit onderzoek zijn gesproken is te vinden in bijlage II.

democratische rechtsstaat, als burgerinitiatieven daaraan ook onverkort moeten voldoen kunnen zij de gewenste maatschappelijke meerwaarde niet meer leveren, zo wordt gevreesd. Maar als deze eisen in het geheel niet gelden komen waarden als democratische legitimatie, verantwoording afleggen aan de gemeenschap, transparantie en rechtsbescherming in het gedrang.

- Er leven veel aansprakelijkheidsvragen bij overheden en initiatiefnemers en dat kan leiden tot koudwatervrees. Rekening houden met risico's laat zien dat het aansprakelijkheidsrecht zijn werk doet; het draagt bij aan een zorgvuldige belangenafweging. Daarnaast kan ook het feit dat ongelukken en fouten van initiatiefnemers kan leiden tot schade bij kwetsbare groepen en de angst voor daarop volgende negatieve publiciteit overheden weerhouden initiatiefnemers te ondersteunen.
- Initiatiefnemers ervaren het rechtspersonenrecht als een lastige zoektocht naar een vorm die zakelijker is én voelt dan een gezelligheidsvereniging of een ideële stichting, maar zich ook onderscheidt van de op winstmaximalisatie gerichte onderneming. Het rechtspersonenrecht biedt voldoende instrumenten om burgerinitiatieven op een wenselijke manier in te richten, maar de kennis daarvan laat in de praktijk te wensen over en advies inwinnen wordt vaak te kostbaar gevonden.

Een algemene regeling voor burgerinitiatieven of het Right to Challenge?

Het is vervolgens de vraag hoe verstandig met deze knelpunten kan worden omgegaan en of een Right to Challenge 'regeling', zoals genoemd in het Regeerakkoord, daaraan kan bijdragen.

Wie naar wetgeving rondom burgerinitiatieven - en het Right to Challenge in het bijzonder - op zoek is, komt al snel uit bij het Verenigd Koninkrijk. In het Verenigd Koninkrijk is het Right to Challenge als een van de zogenaamde *community rights* opgenomen in de Localism Act 2011. In het Verenigd Koninkrijk is in de Localism Act opgenomen hoe een *challenge* kan worden ingediend, aan welke eisen moet worden voldaan en welke (aangebestedings)procedure zal worden gevolgd. De hooggespannen verwachtingen van de wettelijke verankering van het Right to Challenge in het Verenigd Koninkrijk zijn geen werkelijkheid geworden. Er wordt relatief weinig gebruikgemaakt van het middel en wanneer het tot een challenge komt, leidt dit slechts zelden tot een door de burger gewenst resultaat. Wel is de wettelijke verankering van het Right to Challenge in het Verenigd Koninkrijk van toegevoegde waarde gebleken als middel om daadwerkelijk in contact te komen met, en toegang te krijgen tot het bestuur.

Deze ervaringen met de wettelijke verankering van het Right to Challenge in het Verenigd Koninkrijk zijn meegenomen bij de beantwoording van de vraag of een algemene wettelijke regeling op het burgerinitiatief of het Right to Challenge aangewezen zou zijn in Nederland. Vooropgesteld kan worden dat het regeerakkoord de juridische aard van een dergelijke regeling niet nader expliciteert. Uitgaande van de wens om via *wetgeving* (algemeen verbindende voorschriften) knelpunten voor burgerinitiatieven weg te nemen, geven de resultaten van het onderzoek aan dat daarbij vooral naar de (zeer gevarieerde) bijzondere wetgeving dient te worden gekeken. Zo heeft een energiecoöperatie van burgers onder andere te maken met voorschriften van en vergunningen gebaseerd op het omgevingsrecht, de exploitant van het buurtzwembad met de Wet Hygiëne en Veiligheid Badinrichtingen en Zwemgelegenheden en de Europese zwemwaterrichtlijn. Burgers die de buurtspeeltuinen willen beheren hebben te maken met de veiligheidsvoorschriften voor speeltoestellen en bijbehorende toezichthouders. Burgerinitiatieven die zich bezig houden met het alloceren van publieke budgetten voor het wijkwerk worden al snel geconfronteerd met het subsidierecht en zorgcoöperaties met

financieringsconstructies en kwaliteitseisen die de wetgever opstelde met het oog op grote zorgaanbieders

Zeker niet in al deze bijzondere regelcomplexen zal worden besloten tot een bijzondere positie of minder stringente eisen voor burgerinitiatieven. De regelcomplexen die initiatiefnemers ‘in de weg zitten’ hebben immers ieder hun eigen logica en beschermingsobject. Het belang dat ‘burgerinitiatieven de ruimte moeten krijgen’ zal steeds moeten worden afgewogen tegen de belangen die door deze regelcomplexen worden beschermd, zoals de veiligheid voor (andere) burgers, bescherming van de publieke financiën en het waarborgen van eerlijke concurrentieverhoudingen. Het is niet vanzelfsprekend dat de balans altijd zal doorslaan ten gunste van het burgerinitiatief.

Zelfs als in materiële wetgeving op meer plaatsen ruimte wordt gecreëerd voor burgerinitiatieven, is het niet waarschijnlijk dat initiatiefnemers geen last meer zullen ondervinden van juridische knelpunten. De vijf casus illustreren dat burgerinitiatieven vaak beleidsterrein overschrijdend zijn en dat op een concrete casus vaak veel verschillende regelcomplexen, afkomstig van verschillende wetgevers van verschillende niveaus van toepassing zijn. Het is niet mogelijk om in een wet op rijksniveau ook de horden die er voor initiatiefnemers liggen in regionale, lokale en Europese wetgeving weg te nemen.

Versterking positie initiatiefnemers

Waar de regering streeft naar een ‘algemene regeling’ voor burgerinitiatieven is een wettelijke regeling die algemene bepalingen bevat die initiatiefnemers faciliteren en hun rechtspositie versterken een beter begaanbare weg dan het identificeren en wegnemen van alle mogelijke knelpunten in de materiële wetgeving die van toepassing kan zijn bij de uitvoering van burgerinitiatieven.

Gebaseerd op de in deze studie gesignaleerde, meest pregnante knelpunten kan bij het volgen van die route worden gedacht aan de mogelijkheid om het recht van initiatiefnemers op toegang tot het bestuur juridisch (steviger) te verankeren in de vorm van een aanpassing van het petitierecht zoals neergelegd in artikel 5 Grondwet. Daarnaast kan worden gedacht aan de opname van een recht op ondersteuning door het ambtelijk apparaat of de wettelijke verankering van een dienstbaarheidsbeginsel in de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Zowel het opnemen van een ‘recht op toegang tot het lokaal bestuur’, als de codificatie van een dienstbaarheidsbeginsel bieden mogelijkheden om de positie van initiatiefnemers in algemene zin te versterken.

Kennisoverdracht en concrete handelingsperspectieven

Uit het onderzoek is gebleken dat in de praktijk veel behoefte bestaat aan kennisoverdracht, praktische handelingsperspectieven en ondersteuning. Daarvoor is een wetswijziging meestal niet noodzakelijk. Daarom hebben de onderzoekers zich, in een aanvullend deel van dit onderzoek, gericht op *best practices* en praktische oplossingen. Zo hebben zij getracht te komen tot zo concreet mogelijke handvatten voor initiatiefnemers en ambtenaren die hen willen ondersteunen.

De terreinen waarop best practices in kaart zijn gebracht zijn vastgesteld aan de hand van de eerder geconstateerde knelpunten. Als thema's werden geselecteerd (1) de financiering van

burgerinitiatieven (2) draagvlakvraagstukken (3) de doeltreffende ondersteuning van initiatiefnemers door ambtenaren (4) governancevraagstukken en (5) aansprakelijkheidsrisico's.

Op die thema's zijn in samenwerking met stakeholders en juridische experts concrete handelingsperspectieven geformuleerd. Soms is daarvoor een verandering in de wetgeving noodzakelijk of wenselijk, maar in veel gevallen ook niet. De volgende handelingsperspectieven zijn beschreven:

- Een door de VNG op te stellen modelverordening op de subsidiëring van burgerinitiatieven, waarin geen onnodige hindernissen voor initiatiefnemers, zoals anti-cumulatiebedingen en zeer beperkte maximale aanvraagbudgetten, zijn opgenomen;
- Veel initiatieven worden in de praktijk incidenteel – dat wil zeggen zonder een daartoe strekkende wettelijke grondslag – gesubsidieerd. Dat is een snelle en flexibele manier van subsidiëren, maar het behoort volgens de wet een uitzondering te zijn. In de Awb kan een regeling worden opgenomen die incidentele subsidieverstrekking breder inzetbaar maakt en waarin tevens een duidelijk positie wordt gekozen in de recente rechtsontwikkeling rond schaarse publieke rechten. Uit de regeling moet duidelijk worden of initiatiefnemers direct kunnen worden gesubsidieerd, zonder dat andere potentieel geïnteresseerde partijen ook naar de beschikbare publieke middelen mee kunnen dingen;
- Ondersteun burgerinitiatieven en gemeenteraden bij het aantoonbaar maken van draagvlak en representativiteit. Bijvoorbeeld door het verder ontwikkelen en onderhouden van de 'Keuzewijzer democratische kwaliteit draagvlakmetingen' zoals ontwikkeld door Movisie;
- Stimuleer, naast de eventuele wettelijke verankering van een dienstbaarheidsbeginsel, de verdere ontwikkeling van dit beginsel in de praktijk. Dit zou op een vergelijkbare wijze kunnen als is gebeurd met het programma Passend Contact met de Overheid. Op deze manier kan de verankering van een responsieve overheid dieper en beter geworteld raken in de bestaande organisatie en cultuur van (lokale) overheden;
- Investeer in de *interface* van het rechtspersonenrecht, door het aanbieden van sjablonen en modellen en ontwikkel een Governance Code voor de interne governance van burgerinitiatieven;
- Breng (mogelijke) aansprakelijkheidsrisico's vroegtijdig in kaart. Behandel en bespreek deze risico's met initiatiefnemers, bijvoorbeeld wanneer besproken wordt welke besluiten dienen te worden genomen om het initiatief doorgang te kunnen laten vinden. Daarbij dient ook te worden besproken of er bij aansprakelijkheid voldoende verhaal kan worden geboden en of het afsluiten van een (aanvullende) verzekering gewenst is;
- Investeer in een betere kennisbundeling en -deling met betrekking tot burgerinitiatieven en aansprakelijkheidsrisico's via breed toegankelijke (digitale) kanalen.

Deze handelingsperspectieven kunnen op een doeltreffende manier bijdragen aan een samenleving waarin burgers met goede ideeën en daadkracht hun initiatieven kunnen ontplooien en daarbij een responsieve, faciliterende overheid aan hun kant vinden.

AGENDEREN BESPREEKPUNT COMMISSIE

De commissie Algemeen Bestuur in vergadering bijeen d.d. 18 september 2019	
Onderwerp: Standplaatsen Berkel Centrum	
Reden om onderwerp op agenda te plaatsen: In de open brief van 2 september heeft de fractie WIJ Lansingerland haar zorgen geuit over de standplaatsenkwestie in Berkel Centrum. In de brief roept de fractie het college op om in gesprek te gaan met als doel tot een acceptabele oplossing te komen. De brief is bij het bespreekpunt gevoegd.	
Te bespreken in commissie: Met de commissie te overleggen over de ontstane commotie in Berkel Centrum als gevolg van de standplaatsenkwestie en hoe dit in de toekomst te voorkomen. In reactie op de brief van het college van dinsdag jl willen we de volgende vragen bespreken met <u>De raadsleden én wethouder:</u> 1. Bent u het met mij eens dat onenigheid met ondernemers, winkeliers en winkeliersvereniging niet goed zijn voor het imago van het gemeentebestuur? 2. Bent u het met mij eens dat als deze verstoorde relatie uitmondt in radiostilte tussen de winkeliersvereniging en het college dit schadelijk kan zijn voor de verdere aankomende grote dossiers in Berkel Centrum? 3. Dus dat dit grote gevolgen kan hebben voor de snelheid, flexibiliteit van grote dossiers: Berkel centrum oost, Berkel centrum west, cultuurhuis, terrassenbeleid?? 4. Vindt u ook dat alles op alles gezet moet worden om de relatie met alle betrokkenen te herstellen? (denk aan mediation) <u>De wethouder:</u> 1. hoe kijkt u aan tegen de hardheidsclausule uit het standplaatsenbeleid en waarom is deze niet gebruikt om de situatie gecontroleerd op te lossen? 2. In hoeverre is overleg geweest met de nieuwe kraamhouders over alternatieven? Wat heeft u hen kunnen bieden? En waarom zijn zij hier niet op ingegaan? 3. Waar verwacht u nog problemen? Verwacht u dat een of meerdere partijen een juridische procedure gaan starten (Standhouders, Etos, Kaaswaag, Winkeliersvereniging)? 4. Hoe denkt u dat de bevolking hiermee omgaat? Hoe gaat u er bijvoorbeeld voor zorgen dat de inwoners van Lansingerland niet langer de noodzaak zien tot het sturen van ingezonden brieven in de heraut mbt dit onderwerp? 5. Kortom: Is de onrust nu weg? 6. Hoe was de reactie van de Etos en de Kaaswaag? 7. Hoe kunt u deze zaken voorkomen in het nieuwe standplaatsenbeleid? 8. Hoe is nu de verhouding tussen winkeliers, winkeliersvereniging en gemeente? 9. Wat is er voor nodig om deze relatie te verbeteren?	
Ondertekening en naam, WIJ Lansingerland Petrine van Olst	

Open brief

Aan: College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Lansingerland

Cc: gemeenteraad gemeente Lansingerland, Heraut

Bergschenhoek, 2 september 2019

Betreft: Standplaatsenkwestie vraagt om oplossing!

Geachte leden van het College van Burgemeester en Wethouders,

De gemeenteraadsfractie WIJ Lansingerland maakt zich ernstig zorgen over de slepende kwestie 'standplaatsen' in de dorpskern van Berkel. Wat als een overzichtelijk probleem begon is uitgegroeid tot een kwestie waarbij de gemoederen oplopen bij de standhouders, de lokale ondernemers en de bevolking.

Zichtbaar en voelbaar lopen de emoties hoog op en lijkt een oplossing steeds verder weg te zijn. In de afgelopen maanden zijn er via de plaatselijke pers maar ook in de commissie- en gemeenteraadsvergaderingen diverse indringende signalen afgegeven over het verloop van deze kwestie. De afdoening van deze kwestie door uw College heeft geleid tot grote ontevredenheid, een voor velen niet acceptabele oplossing en een vergroting van het probleem.

Ons heeft het uitblijven van direct contact tussen uw college en de genoemde partijen erg geraakt. Uit de contacten met de genoemde partijen maar zeker ook met veel inwoners komt veel boosheid naar boven maar ook ongeloof over de formele stappen waarbij er voorbij lijkt te worden gegaan aan het feitelijke probleem wat opgelost moest worden. Het proces heeft ons inziens dan ook gefaald en vraagt om een herbezinning van uw zijde.

U kunt en mag deze kwestie niet op een formele wijze blijven afdoen, dit vraagt om een andere inzet, persoonlijk contact, regie en empathie van uw college.

Middels deze *open brief* vragen wij u uw verantwoordelijkheid en uw rol te pakken maar ook met de betrokken partijen te zoeken naar een breed gedragen oplossing. Hierbij geven wij u mee dat de door u gevonden oplossing, welke op geen enkele wijze wordt gedragen door de betrokken partijen en alleen maar geleid heeft tot verdere escalatie van de kwestie, voor ons geen oplossing is!

Nu en in de komende tijd zal het centrum van Berkel nog voor veel grotere uitdagingen komen staan, wij noemen u enkel al de voltooiing van het centrum aan de westzijde. Deze uitdagingen vragen om wederzijds vertrouwen en goede communicatie tussen onder meer u, de ondernemers en de winkeliersvereniging. Wij vragen u nadrukkelijk hier op te investeren opdat hetgeen we voor ogen hebben te realiseren voor een ieder goed en positief zal zijn en we met recht kunnen zeggen 'Lansingerland doet 't!'.

In de komende vergadering van de commissie Algemeen Bestuur (woensdag 18 september a.s.) zal onze fractie dit onderwerp laten agenderen. Wij vragen en verwachten van uw college voor die genoemde commissievergadering zelf in gesprek te gaan met de standplaatshouders, de winkeliers en de winkeliersvereniging met als doel tot een acceptabele oplossing te komen van deze inmiddels lang slepende kwestie.

Met vriendelijke groeten,

Leon Hoek, Petrine van Olst en Jan Jumelet
Gemeenteraadsfractie WIJ Lansingerland